

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 700.

Papok.

Budapest, szeptember 28.

Ha megkérdeznék bennünket, hogy elvben mi az álláspontunk a papok (bármely egyházbeli papok) képviselőségéről: a válaszzsal vajmi hamar készen vagyunk. A pap maradjon a szószéken. Se törvényhozás, se iskola ne nyisson neki kaput, mert a szószéken, ha nem használ, talán nem is árt, de a törvényhozásban és az iskolában semmiesetre sem használ, csakis árt. És ha valaki az okaink felől kérdezősködni, azt egyszerűen utalnók a parlamenti és iskolai harcok történetére. Kiporolt reverendák és tekintélyükben meghurczolt papok vergődnek a történet tanuságai szerint a sárban.

S ha most, a Párvy-püspök rendelkezéseivel aktuálisá vált konkrét kérdésben revízió alá vesszük a magunk álláspontját, nincs okunk rajta változtatni. Végső eredményében és a mellékjelenségektől elszigetelve, nekünk csak szimpatikus volna a szepesi püspök rendelkezése, melylyel egyházmegyéje két képviselő-papját a mandátumról való lemondásra kívánja kötelezni. S ha Párvy püspök megfelelő mozgalmat kezdeményez és az összes püspökök értekezletén egyöntetű eljárást tud elérni, melynek következeként valamennyi

magyar püspök eltöltje papjait a képviselőség vállalásától és gyakorlásától: mi hódolattal állunk meg a bölcs püspökök legbölcsebb ösztönzője előtt. Ecce sacerdos magnus! Ime a nagy pap, aki hitének rajongó ihletével jőelve megérzi, hogy milyen uton menekülhet vissza egyháza a békébe, a nyugalom tisztességébe. Ime a nagy pap, aki nem akarja tétlenül bevárni, míg törtető papok politikai arénákban való verekedéssel birkózzák ki maguknak a püspöki süveget és teszik gyűlöltté azonközben magát az egyházat. Ime a nagy pap, aki legalább a törvényhozás terméből, a legnagyobb nyilvánosság kiméletlen arénájából tartja vissza egyháza papjait és így századokkal foltozza meg az emberiség türelmét, mely az egyházzal szemben már nagyon-nagyon szakadóban volt. Hódolattal állnánk meg tehát a legbölcsebb püspök előtt és tele volnánk érdeklődő várakozással, hogy az első okos lépést követik-e mások, hogy kiszólják-e papjaikat más egyházak is a törvényhozásból s hogy kiszólják-e valamennyien az iskolákból is, ahol a pap csak olyan kevéssé van igazi helyén, mint a törvényhozásban?

De Párvy püspök nem legbölcsebb püspök a bölcs püspökök között és nem is kísérelte meg, hogy a püspöki kart valami egyöntetű eljárásra nyerve meg.

Párvy püspök egyszerűen vak szolgája a római pápának s ez sem azért, mert a pápát imádja, hanem azért, mert véletlenül a római pápa egyik dekrétumában egy dorongot talált, melylyel más politikai hiten levő papjait rövidesen lebunkóztatja. Ő felkapta a dorongot és megpróbálja, hogy nem tudja-e vele leütni egyházmegyéje két munkapárti papképviselőjét. Ez már önmagában is provokálja itéletünket. Mert római dorongot használ s mert pártpolitikai céllal forgatja. De mi a következesekre is gondolunk. Ma a többi katolikus püspök egyszerűen ravasz lesben áll és figyeli, mi lesz Párvy püspök dolgával. Ha a többi püspök azt fogja látni, hogy Párvy püspök felsül: akkor nem mozdulnak ki a lesből. Legfőleg kinevetik társukat, aki faltörő akart lenni s a saját fejét törte be. Ha azonban azt látnák, hogy Párvy püspök kísérlete sikerült, akkor a többi püspök is előszedi a római pápa dekrétumából a dorongot és mindegyik a saját politikai hite szerint fogja használni. Ahol a püspök munkapárti: ki fogja verni a törvényhozásból a függetlenségi és néppárti papokat. Ahol néppárti: ki fogja verni a munkapártiakat és függetlenségiakat. Ahol pedig a püspök negyvennyolcas — azaz hogy erről az eshetőségről nem kell beszélni, mert a katolikus püspökök

Egy nagy színházigazgató.

Irta: Bárdos Artur.

(Utánnomása [?])

A németek első nagy színházi embere, Iffland, már tipikusan egyesítette magában azokat az erényeket és hibákat, melyek a színház nagy hadvezéreit máig is jellemzik. Sorban, de talán jelentőségben is Schillernek és Goethének ez az érdekes kortársa volt az első igazi színházi ember, akinek minden célja, érdeklődése és vágya a színházon összpontosult, aki nem az irodalomért szerette a színházat, mint Schiller, nem is a művészetért, mint Goethe, de önmagáért: a színházért. Kedvelt színművész, szerencsés színházigazgató, komolyan jelentékeny színész volt egy személyben; de mint színházi ember, mint rendező: uttörő volt és jelentőségében egyedülálló.

Levelezése korának legnagyobbjaival, Schillerrel, Goethével, Kleisttel, Wielanddal, mely most jelent meg összegyűjtött kiadásban, nemcsak magára Ifflandra, hanem korának színházi, sőt kulturális viszonyaira is nagyon jellemző és érdekes adatokkal ismeret meg bennünket.

1796-tól 1814-ig volt Iffland a berlini királyi nemzeti színház igazgatója. Ez volt a berlini színház első virágzásának kora. Az 1802-ben felépült új színház volt az akkori Németország legfényesebb színháza, oda vágyódott színházi sikerekért Goethe és oda szeretete volna egész dramaturgiai munkásságát kapcsolni Schiller, akit korai halála

akadályozott meg abban, hogy Weimarból, Goethe oldala mellől, áttelepedjék a nagyobb anyagi sikert jelentő Berlinbe, ahol röviddel halála előtt olyan meleg ünneplésben részesült. Mikor a „Messinai menyasszony“ előadásán belépett páholyába, az egész közönség felállt és percekig lelkesen ünnepelte.

De ilyen ünnepléshez csak pályájának legvégén jutott a nagy költő. Korának igazi, a kor lelkéből szóló színházi írói nem Schiller és nem Goethe, hanem a silány ipari munkát szállító Kotzebue, Werner, Tieck és maga Iffland, a direktor. Éppen ezek a legérdekesebb adatai Iffland levelezésének, melyek a német irodalmi föllendülés ama nagy korszakába, ama kor tömeg-érdeklődésének rugói közé enged bepillantást. Iffland, a kitiűnő színházi taktikus, tud erre nézve a legmegbízhatóbb adatokkal szolgálni.

Levelezésének hangjából, minden óvatossága mellett is, kihallatszik, hogy ő maga nem, becsülte sokra Kotzebuet és társait. Csak éppen a darabjaikat játszatta sűrűn, — éppen olyan sűrűn, ahogyan azt a közönség megkívánta. Nagyon józan látásu ember volt és mindig a legegészségesebb konvencziákat kereste. A komoly német tudósok ezt gyakran vetik a szemére; ma, amikor Kotzebue-ék már eltűntek a föld színéről, viszont Goethe-ék nagysága napról-napra növekedőben... Ma azonban már könnyű dolguk van ezeknek a tudós uraknak; ők ma már nem is gondolkozhatnak másképpen. De Iffland sikerei korához, sőt egy-egy színházi esthez kötvék, ő tehát nem hagyhatta figyelmen kívül azokat, akik ez esték sorsát eldöntötték.

Minden idegében a nap sikeréhez kapcsolódó színházi ember volt; de leveleiből azt is megtudjuk, hogy nem volt rideg üzletember. Ő tulajdonképpen Schillerből szerettet volna siker-író csinálni; irodalmat akart, csak hogy kassza-sikert is akart belőle sajtolni. Persze, hogy — nagyjából ma sincesen másképpen — végül is csak a kassza-siker szempontjai diadalmaskodtak. Hiszen annak a kornak másik nagy színházvezetőjéről, magáról Goethéről is tudjuk, hogy legfontosabbnak a színház anyagi megerősödését vallotta. És ő is játszatta Kotzebuet és Ifflandot...

Hogy Iffland üzleti szempontjai korának legelőkelőbb irodalmi gondolkodásától sem estek olyan távol, azt éppen Schillerre gyakorolt kétségtelen hatása bizonyítja. Schiller egyáltalában nem háborodott fel Iffland tanácsain, hanem irodalmi meggyőződésének sérelme nélkül, alkalmazkodni is törekedett hozzájuk. Általában, Schillert ebből a levelezésből úgy ismerjük meg, mint aki nem íróasztalának, hanem igenis, a színháznak akart dolgozni, éppen úgy, mint Shakespeare. A színház szempontjai szerint alakította darabjait, kész darabokat megcsinált Iffland tanácsára, akit, mint színészt és mint színházismerőt nagyra becsült, sőt még Ifflandra is bizta egyik-másik hosszúnak mutatkozó jelenetének megrövidítését. Nemesak udvariasságból, hanem egész komolysággal tulajdonítja egy-egy sikerét Iffland színészi kiválóságának: „Kiválhatnék-e többet, mint hogy egy darab sikerét az ön művészetére bízom!“ Sokat foglalkozik a színház mesterségbeli részével is, tanácsokat

sokkal óvatosabbak, semhogy negyvennyolczasok lennének. Mit ér tehát a Párvy püspök kezdeményezése, ha magára marad, vagy mit ér, ha ilyen követkevései lesznek? A törvényhozásban ilyen előzmények után megmaradó papok még sokkal felháborítóbb szereplésűek lesznek, mint eddig. Nem a papok maradnának ki a törvényhozásból, hanem csak a püspököknek nem tetsző papok. Nem az egyház okossága tartaná vissza a törtető papokat, hanem a püspökök politikai boszúja és a római pápa más célekből kiadott dekrétuma. Nem rend következne, hanem az egyházra legutálatosabb üldözési periódus.

Ismételjük: meggyőződésünk szerint az lenne az egyházaknak legnagyobb szolgálatot, aki a papokat a törvényhozásból és az iskolákból is eltávolítaná. A mai püspökök többsége, már aki nem találta már bölcsőjében is ott a püspöki süveget, úgy jutott a püspökséghez, hogy a törvényhozó arénában birkózta ki magának. Éppen ezért tolonganak az ambíciózus papok a törvényhozásba. Az ő lelki szemük a dunaparti palota fölött szép püspöki süvegeket látógnak s azért könyökölik és gázolják ki maguknak a mandátumot, hogy a közelben legyenek, mikor a püspöki süvegek esni kezdenek. Az a két munkapárti papképviselő, akit most Párvy püspök hurokja szorongat, nyilván éppen olyan püspök-szomszaggal került a parlamentbe, mint a többi papképviselő. De ha Csernoch János a képviselőház padjaiból kapta el a püspöki süveget s ha Molnár apát ugyanezekben a padokban fordul áhitatosan a magasba, ahol a püspöksüvegek uszálnak: nem látjuk be, mért parancsolják el a jó váróteremből Richtert és Rudnayt, mért hagyják ellenben ott Molnár apátot s a többi pap-képviselőt? Vagy csináljanak gene-

rális rendet, vagy ne ártsa magát boszúálló szándékkal a dologba Párvy püspök sem. Fél-, vagy pláne huszadintézkedés nem javít a helyzeten. S ha Párvy püspök egy pápai dekrétumból olyan jogot vél kivehetni, hogy gusztusa szerint eltilthassa egyes papjait a képviselőségtől, akkor vagy fogadtassa el a maga magyarázatát az egész püspöki karral, vagy hallgasson ő is. A püspöki kar egységes állásfoglalása leszámolásra és rendre vezethet, az ő önkényes eljárása csak anarchiát teremthet.

Egyébként kapóra jön gróf Tisza István beszéde, melyet Pápan a dunántúli egyházkerület mai közgyűlésén mondott a Borromei-encziklika ötletéből. Azt mondta ebben a beszédben: „Ha ellensége volnék a római katolikus egyháznak, örömmel látnám azt, hogy ilyesmi történne az egyház részéről, mert aki ilyeneket tesz, csak magát sebezheti meg és csak azt érheti el a római katolikus egyház, ha ezen a végzetes uton halad tovább, hogy elfordul tőle valláskülönbség nélkül a felvilágosodott, a helyesen és nemesen gondolkozó emberiség általános közhangulata.“ Ez valóban talál. Aki a terpeszkedő klerikalizmus tulkapásait nézi, a kongregációk ideözönlését fejszóvalva figyeli, a római pápa szándékolt és akaratlan beavatkozásait sokallja: csak örvendhetne a szepesi püspök harcias lépésének is. Hadd gyűljenek az elégtelenség és forrongás okai. Hadd szaporodjék a fejszóvalók tábora. Hadd kapassák magukat a papok mindig több és több önkényességre. Mint a többi kultúrállam: így juthat el Magyarország is vajmi hamar az egyházzal való leszámoláshoz. Mikor a papok elvesztik a fejüket, az állam talán megtalálja a magátét.

ad az átöltözés idejére nézve, sőt ehez képest tagolja felvonásokra darabjait...

Legjellemzőbb Ifflandnak az a levele, amelyben Schillert el akarja terelni a római és görög tárgyú antikizáló dráma útjáról és arra szólítja fel, hogy határos, lelkesítő, a korhoz közelebb álló darabokat írjon, más szóval: hogy a közönségnek járjon kedvébe. „Nem akarok más színben feltűnni“ — írja — „csakis az üzletember képében, aki tisztelt és szeretett barátja előtt a helyzetet őszintén és meztelenül feltárja... A verses darabok nem a nagy közönség számára valók, betanulásuk pedig kétszeres időbe kerül, ha jól akarunk játszani. A színészeket kimélni kellene hozzá, holott játszanunk minden nap kell. 120,000 tallér költséget meg kell keresni és ehez az udvar csak 5400 tallérral járul. Így tehát nem szabad úgy tennem, ahogyan érzek, hanem üzletembernek kell lennem, anélkül, hogy a finomabb izlést feltűnőbb megseríteném... Már ha az első oldalon plebejusokról, szenátorokról olvasok, belésápadok...“ Schiller nagyon méltányolja ezeket a szempontokat. „Én mindenesetre lehetnék tartom, hogy „ezéltudatos“ darabokat írjak a színház számára és mivelhogy én is éppen úgy szeretnék pénzt keresni, mint mások, nem vagyok eziránt sem közömbös. De olyan cél érdekében, mely költői érdeklődésem körén kívül esik, sohasem tudtam cselekedni semmit sem, ha tehát, amint remélem és óhajtom, ezután darabjaimban a színpad követelményeihez is közeledni fogok, művészi eszközökkel kell odáig eljutnom, mert meggyőződésem szerint az igazán tökéletes drámának általános érdeklődésre is szert kell tennie... Egyelőre az antik dráma érdek-

ben, egymagamban úgy sem tudván czélt érni, nem fogom az egész világgal a harcot fölvenni.“

Iffland levelezéséből látjuk, hogy Schiller mégis csak kissé optimisztikusan gondolkozott az igazi dráma okvetlenül általános hatásáról. Neki még csak voltak igazi színpadi sikerei, de már Goethének alig. A tragikus sorsu Kleistnek pedig egyáltalában nem. Éppen egyik örök értékű alkotását ajánlotta fel Ifflandnak: a „Kaetchen von Heilbronn“-t. Iffland igen udvariasan, a mű költői értékét hangsúlyozva, hátrította el magától a darabot azzal az indoklással, hogy nem színpadra való. Már Kleist is jól tudta, hogy mit jelent az, ha egy színházigazgató a benyújtott mű költői értékét hangsúlyozza... Kleistre tragikus hatott ez a visszautasítás, melyben ezuttal nem először volt része.

A győztes Iffland igazgatósága alatt is végül a kassza maradt és Kotzebue. Egy táblázatból kitűnik, hogy ugyanazon idő alatt Kotzebue-nak tizenegy darabját adták, a „népszerű“ Schillernek pedig csak öt darabját. A „Stuart Mária“ 117 tallér irói tartalmát jövedelmezett, a Kotzebue „Apród tréfái“ pedig 407 tallért és 14 garast. A Wallenstein-trilógia összesen 339 tallért és 12 garst. A Wallenstein első részét különben évekig nem merte előadatni Iffland, mert ott a hadsereg ellen: erős mondások esnek. „Keczkázatos dolog — írja Schillernek — egy katoná-államban olyan darabot játszani, amelyben egy nagy és állandó hadseregről és hatásairól ily elragadó nyelven olyan találó dolgokat mondanak. Egészen más Weimarban... Biztos vagyok benne, hogy az én helyemben ön sem cselekednék másként...“

Készülődés a delegációkra.

— Khuen a hadügyi követelésekről. —

A bécsi nehézségek.

Budapest, szeptember 28.

Néhány nap mulva megválasztja a parlament a delegátusait s október második felét a közözügyes bizottság tárgyalásai fogják kitölteni. A mostani delegáció elé csupán a normális közös költségvetés kerül, ellenben a következő szesszió már abban a kellemes helyzetben lesz, hogy a hadügyi tulkövetelésekkel foglalkozhatik. A miniszterelnök maga is jönnek látja, hogy addigra — amennyire annyira — rendezni próbálja a nagy függő kérdéseket s így kénytelen elismerni, hogy a legnagyobb nehézségek épp a katonai kérdés körül támadtak. Ő azonban reménykedik, hogy a magyar kormánynak sikerülni fog az osztrák és a „közös kormány“-nyal (közjogunk csak „közös miniszterek“-et ismer) végleges megállapodásra jutni még az első delegáció előtt arra nézve, hogy egyik is, másik is mit adhat meg. Ez azonban alkalmasint épp oly hiu bizakodás, mint az, hogy a bankszabadalom meghosszabbításával együtt Ausztria bele fog egyezni a készfizetések felvételébe. Bécs nem ad meg semmit, nem egyezik bele semmibe, ami Magyarországra nézve a legkisebb előnnyel is bírna. Már pedig a „munkakormány“ igazán édes keveset kívánhat. De még ezt sem fogja megkapni, mert a Belvedere föltétel nélkül kívánja a rettenetes pénz- és vradó megajánlását.

Minisztertanács.

Mint értesülünk a kormány tagjai helenap, csütörtökön délután öt órakor a miniszterelnökségi palotában gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot fognak tartani. Ez alkalommal szóba fog kerülni a Rudnay—Richter-ügy és gróf Serényi Béla jelentést fog tenni a huszárság kérdéséről. A földmívelési miniszter ma este a nemzeti munkapárt klubjában úgy nyilatkozott, hogy interpelláció esetén őszintén fel fogja tártani a helyzetet. A huszárságon most semmiképpen sem lehet segíteni, egyszerűen be kell várni, amíg állattenyésztésünk annyira fellendül, hogy az összes igényeket kielégítheti.

A horvát bán hazautazott.

Tommasics Miklós bán ma délután Mosinszky Ivó titkárával visszautazott Zágrábba. A zágrábi politikai körökben nagy kíváncsisággal várják, hogy a bán a miniszterelnökkel való megbeszélések után milyen irányban folytatja az egységes párt alapítására vonatkozó lépéseket. A koalíció híggadt elemei most is hangsúlyozzák a bán követelésének jogos voltát, hogy egységes kormánypárt alakítsanak, azonban remélik, hogy a megállapítandó program végrehajtására nézve bizonyos garanciákat is fognak nyújtani. Ujabb nehézséget támasztottak az önnálló szerbek, akik a szerbég nemzeti individualitásának korlátozását mindenképpen perhorreszkálják és ragaszkodnak ahhoz, hogy a mostani koalíció semmi átalakulást ne szenvedjen. A mi az eszéki csoport tagjait illeti, ezek mindeddig még nem nyilatkoztak, hogy megmaradnak-e a koalícióban, minél fogva a koalíció most nyilatkozattételre fogja felhívni őket, hogy a képviselőjelölések tekintetében tisztában legyen álláspontjukkal.

A pártok köréből.

Az országgyűlési 18-as függetlenségi Kossuth-párt október 4-én, kedden este hét órakor pártértekezletet tart, amelyen a négy delegációs tagságra fogja megejteni a jelöléseket.

A nemzeti munkapárt körhelyiségeiben ma este igen élénk élet uralkodott, mivel a párt legtöbb tagja már a fővárosban időzik s a legnagyobb részük fönniárt a klubban. A pártkörben megje-

lentek örömmel és megnyugvással vették tudomásul, hogy a pénzügyi kormányának sikerült a kölcsönkérdeket kedvezően elintézni. *Lukács László* pénzügyminisztert, aki az est folyamán a pártkörben megjelent, ez alkalommal melegen üdvözölték. A kölcsönről szóló hivatalos közlemény, mely a klub tagjai előtt még az est folyamán ismeretessé vált, a dolog részleteiről is informálta a párttagokat. Az eset folyamán *Lukács* hosszabban értekezett *Hazai Samu* honvédelmi miniszterrel, később *Hieronymy Károly* kereskedelemügyi miniszterrel. Félnyolc óra után jelent meg a klubban gróf *Khuen-Hédervány Károly* miniszterelnök s vele egy időben gróf *Serényi Béla* földművelésügyi miniszter, aki most tárt vissza szabadságáról s ez alkalomból a párt tagjai melegen köszöntötték. Nem sokkal később dr. *Székelly Ferencz* igazságügyi miniszter is a körbe érkezett s azután a kabinet tagjai rövid tanácskozássra vonultak vissza. A tanácskozás után a miniszterelnök hosszabb megbeszélést folytatott *Perczel Dezső*vel, a nemzeti munkapárt elnökével. Fennjárt a klubban *Jeszenszky Sándor* államtitkár is, aki szabadságidejéből a mai napot Budapesten töltötte el.

A munkapárt vasárnap, október 2-án délután félhat órakor értekezletet tart, amelyen a delegációknak a párt kebeléből választandó tagjait fogja kijelölni. Az értekezletet megelőzően délután hat órakor a párt kijelölő bizottsága tart ülést.

Tisza István Aradon.

Az október 6-iki nemzeti gyásznapi napján a képviselőház küldöttségében az országgyűlés mindkét házának tagjai rendkívüli nagy számban szünetelnek részt venni. A városi és megyei törvényhatóságok közül is számosan képviseltetik magukat az ünnepélyen. Résztvesznek azon ez alkalommal az aradmegyei románok is. Gróf *Tisza István* aradi időzése alatt látogatást fog tenni *Pap János* aradi román püspöknél, aki a magyar-román közlekedési akciónak egyik lelkes híve.

A képviselőház háznapjai hivatala ez uton is értesíti a képviselőket, hogy az aradi gyásznapi napján résztvevni szándékozók október 5-én, szerdán az éjjel 11 óra 25 perczkor induló vonattal testületileg utazzanak el Aradra. Együttal kéri őket a háznapjai hivatal, hogy tájékozódás okából a résztvevők legkésőbb október 4-ig jelentkezzenek.

A kispárt a választójogért.

Az általános választói jog ligája vasárnap Kaposvárott nagygyűlést tart, melyre a Liga vezetősége meghívta a függetlenségi és 48-as gazdapártot is. A kis gazdapárt elnöksége részéről *Szabó István* országgyűlési képviselő vesz részt a népgyűlésen és beszédet is mond, amelyben kifejti, hogy a kisbirtokosoknak miért szükséges az általános, egyenlő, titkos és községenkint gyakorlandó választói jog behozatala.

Budapest, szeptember 28.

Jeszenszky utazása. *Jeszenszky Sándor* miniszterelnökségi államtitkár, aki ez idő szerint szabadságon van, a mai napot Budapesten töltötte el s holnap elutazik további üdülésre Stubnyafüredre.

Justh Gyula elutazása. *Justh Gyula*, a függetlenségi és 48-as párt elnöke ma reggel tornyai birtokára utazott, ahonnan csak a képviselőház újból való összehívása alkalmával tér vissza Budapestre.

A polgári perrendtartás. A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délelőtt egy órakor id. *Erdély Sándor* elnöklésével ülést tartott, melyen az igazságügyminiszter kérte a bizottság határozatát arra nézve, hogy mikor kezdessék meg s minő beosztással folytattassék a polgári perrendtartásra vonatkozó javaslat tárgyalása. A miniszter sürgős munkabavételét kérte a javaslatnak, mert a javaslat törvénynyelválása régi és jogos igényeket van hivatva kielégíteni és az egész ország jogszivlaga türelmetlenül várja. Azután meleg elismeréssel adózott az igazságügyminiszter *Plósz Sándornak*, a javaslat előkészítőjének, aki minden tekintetben kiváló, a szakértők részéről fölmerült véleménye-

ket és óhajításokat felölölő munkát végzett a javaslat szerkesztésével, melynek még a nyelvezete is kritikán fölül áll. Az igazságügyminiszter javaslatára kimondta a bizottság, hogy a jövő héten tárgyalás alá veszi a törvényjavaslatot, hetenként háromszor tart ülést és tekintve egyrészt a kérdés sürgősségét, másrészt azt, hogy a tárgy kiválóan és igen nagy lelkiismeretességgel van előkészítve, az általánosságban való tárgyalás mellőzésével, azonnal a részletes tárgyalásba fognak belekezdeni.

Néppárti püspökök.

— Hajsza két pap-képviselő ellen. —

Forrongás a munkapártban.

Budapest, szeptember 28.

Richter János és *Rudnay Alajos*, a munkapárt két katolikus pap-képviselője ellen, amint már megírtuk, püspökeik, akik a klerikális néppárt felé húznak, lelketlen hajszt indítottak. A jogalapot erre nekik állítólag a pápa egyik legújabb rendelkezése, a „Maxima cura semper fuit...” kezdetű dekrétum szolgáltatta, amelyet azonban még egy országban sem léptettek érvénybe s amelyet ez ideig nálunk sem hirdettek ki. Ez a bulla tényleg kivételes hatalmat ad az egyházi fegyelmi főhatóságok kezébe, de kizárt dolog, hogy ez a politikai jogok gyakorlására is vonatkozhaték, de amennyiben erre is vonatkoztatnák, akkor ez ellen a liberális közvéleménynek — az államtekintélyt minden külbeavatkozás ellen megoltalmazandó — egész energiájával tiltakoznia s a leghatározottabban visszautasítania kell. A két pap-képviselő közül *Richter* bátran szembe néz a következőkkel, de *Rudnay*, akinek a mandátumáról éppen most tárgyal a Kuria, már ingadozik s talán kész is a képviselőség letévesére. Nagy szegény volna azonban a munkapártra, ha ezt megtünné. Amíg a mostani törvény érvényben van, amely szerint pap is lehet törvényhozó, addig a munkapártnak s a kormánynak a klerikálisok kedvéért — hacsak maga is nem akar klerikális színbe keveredni — tartania kell magát gróf *Tisza István* szavához: ezt a két embert nem szabad elejteniök. Ez a mostani eset azonban a legjobb érv azok részére, akik azt az egyedüli helyes álláspontot foglalják el, hogy papnak a parlamentben tere nincs, s hogy az államot el kell választani az egyháztól.

A legfrissebb sütetü klerikális támadásról itt következik a tudósításunk:

Rudnay és Richter.

Munkatársunknak az est folyamán alkalma volt a klerikális önkény két pap-áldozatával, *Rudnay* Alajos bajmóczyi préposttal, a prívégi kerület munkapárti képviselőjével s *Richter* János árvanagyfalui plébánossal, az alsókubini kerület munkapárti képviselőjével beszélgetést folytatni. *Rudnay*, akinek egyébként a mandátumát megtámadták s a Kuria éppen most tárgyalja a néppárti petíziót, a következőképpen nyilatkozott:

— Mindenekelőtt helyre kell igazítanom azt a tévedést, mintha engemet is Párty szeptesi püspök szólított volna föl a lemondásra. Engemet *Rudnay* Farkas besztercebányai püspök hívott föl arra, hogy záros határidőn belül vagy a mandátumot tegyem le, vagy pedig hagyjam oda papi állásomat. Még nem feleltem a püspöknek. Az én helyzetem nagyon nehéz, mert az állásom 1800 hold javadalmazásával függ össze. Az a tendenciózus hír, mintha én a lazáni oltárnöksági birtok élvezetével járó kötelezettségemnek nem tennék eleget, nem felel meg a valóságnak, mert a fundáció jövődelméből káplánt tarthatok s taitok, aki enge-

met akadályoztatás esetén köteles mindenben helyettesíteni, így a bajmóczyi oltár előtt háromszor hetenként mondandó misézésben is. Remélem, hogy ebben az ügyben, amely nemcsak a miénk, de országos jelentőségű, a kormány mellénk áll, bár ezideig illetékes helyről még ilyen kijelentést nem kaptam. *Volnának fegyvereim, amivel ezt a püspöki támadást visszaverhetném*, de ez nem fér össze az egyéniséggemmel, noha kétségtelen, hogy nem a pápai dekrétum, hanem a püspök álláspontja az, hogy vagy papi tisztemre, vagy a képviselőségre resignáljak.

Richter János hosszasan mondotta el a tudósítónknak annak a valóban rettenetes Kalvária-járatásnak a történetét, amelynek passzív hősvé őt *Párty* Sándor szepesi püspök avatta. Amióta *Richter* munkapártinak váltotta magát, azóta a püspök a legádázabb gyűlölettel üldözte, egész a kegyetlenségig. Amikor a kerülete nagy lelkesedéssel jelölte, a püspök eltiltotta a jelöltséget vállalásától, s amikor *Richter* ezzel szemben a törvényre hivatkozott, felfüggesztette a plébánost a lelkészkezdés kanoni lehetőségétől. Hiába folyamodott *Richter* *Samassa* József egri bíboros-érsekhez is, ez egy kétszáz év előtti pápai bulla alapján elutasította. Amikor megválasztották, fögyörgve fordult *Párty*hoz, s miután személyesen nem fogadta, alázatos irásában hangoztatván, hogy minden penitenciára s exerciciumra hajlandó, de a püspök irgalmatlan maradt s a következő drákói levelet küldte neki:

„Tisztelendő *Richter* János plébános urnak Árvanagyfalun.

Egyházi törvényen alapuló ismételt tudtára adott és fegyelmi intézkedéssel is nyomósabbá tett főpásztori tiltakozásom elleneségülve. Uraságod az orsz. képviselőségnek vállalása, az egyházi fegyelmet sértő viselkedéssel nyilvánosan súlyos engedelmességet követett el. Ezért a S. Congregatio Consist. de amotione administrativa ab officio et beneficio curato alapján 1910. évi aug. hó 20-án kiadott *Decretuma* alapján és értelmében ezennel megintést intézve Uraságodhoz, a kánoni köteles engedelmségre az engedelmség ténybeli tanúsításának eddigi magartásának elhagyására, jóirányu megváltoztatására s a képviselőségről önkényi lemondásra felhívom azzal, hogy az intelme irásbeli nyilatkozatát hozzám betérjessze. Kelt Savnikvában. Sándor püspök.”

A képviselő erre, nagyon helyesen, azzal válaszolt, hogy őt egy pápai dekrétum alapján nem lehet magyar állampolgári jogaitól megfosztani. Ezután elpanaszolta még *Balgha* Árpád váraljai esperes-plébános esetét. Ezt a derék öreg embert, akit még márcziusban dicsérettel tüntetett ki a püspök s arra kérte, hogy tisztét tartsa meg, most, hogy az illető nem a néppárti jelöltre, hanem ő reá, *Richter*re szavazott, megfosztotta „egyházfegyelmi okból” az esperesi tanfelügyelői tisztétől s helyébe egy szeretetlen, féktelen indulatu, pánszláv-néppártit nevezett ki. Végül ezt mondotta:

— En teljesen a kormánnyra bízom a döntést, amely, hihetőleg, méltányolni fogja azt, hogy én nagyon sokat kockáztattam. És nem szabad azt sem elfelejteni, hogy én egy erősen nemzetiségi kerületet hódítottam meg s hogy a hívők, kettő kivételével, mind reám szavaztak s így óriási többséggel választottak meg a minden eszközzel terrorizáló volt néppárti főispánnal szemben. Ha engemet elmozdítanak papi állásomtól, oda ugyan más plébános be nem teheti a lábát, mert a nép nyomban lázadásban törne ki s a csendőrséget kellene mozgósítani. Én már tegnap jelentést tettem az esetről a miniszterelnöknek, aki kért, hogy legyen teljes nyugodt s várjak. Megjegyzem még, hogy a hivatkozott pápai dekrétum még kihirdetve nem lett, így törvényerővel nem bír.

A munkapártban.

A nemzeti munkapárt klubjában ma este még nagyobb fölháborodással tárgyalták *Rudnay* és *Richter* afférjét, mint tegnap. Az esetet komplikálja, hogy most már nem is egy, hanem két püspökről, *Rudnay*ról és *Párty*ről van szó, ami azt a színezetet kölcsönzi a dolognak, hogy a néppárttal rokonszenvező főpapok szervezeten járnak el. Különösen *Párty* ellen nagy az elkeseredés, aki valósággal utazik *Richter*re. Emlékeztetnek arra, hogy a kortes-

mozgalmak idején a püspök a párt intéző-bizottságához fordult s levélben arra kérte, hogy a püspöki méltóság és tekintély megővése érdekében tiltsák el Richtert a jelöltségtől. A bizottság akkor válaszában kifejtette, hogy Richter nem hivatalos jelölt, őt a kerület kandidálta s ezt a központ tudomására hozta, ami ez kötelezőszerűen tudomásul vett, tekintettel arra, hogy a régi szabadelvű párt hagyományai szerint a klerus tagjai mindig helyet foglalhattak s foglaltak is a pártban, sőt legutóbb a képviselőházban egy püspök is ült. Végül utalt a bizottság arra, hogy a püspöki méltóságot s tekintélyt az óvatná meg a legjobban, ha a püspök nem fordulna a kormány s annak exponense, a főispán ellen, aki Richter jelöltsége mellett foglalt állást. Ugy látszik, Párty mostani könnyörtelen föllépésével akart felelni a munkapárt akkori határozott visszautasítására.

A munkapárt egyik kiváló tagja így jellemezte tudósítónk előtt a szituációt:

— A kérdést nem szabad elintézetlenül hagyni, ez nem felel meg a párt irányzatának, amely a szabadelvű párt tradícióján épült. A szabadelvű párt sohasem tűrte meg az állami tekintély rovására történő klerikális beavatkozást a közügyekbe, s ehhez kell tartania magát a munkapártnak is. Ha kell, törésre visszük az ügyet, aminek következménye nem lehet más, mint az, hogy a papokat törvény útján megfosztjuk a politikai jogok gyakorlásától. Szó volt arról, hogy Rudnay és Richter esetét mentelmi sérelem alakjában visszük a Ház elé, de esetleg csak interpellálni fog valaki, de ha a kényes szituációra való tekintettel még ettől is elállanánk, a legközelebbi pártkonferencián okvetlenül felvetjük. Egyelőre gróf Zichy János kultuszminisztert várjuk haza s valószínű, hogy már a holnapi minisztertanács az ő jelenlétében foglalkozik majd az ügygel. A kabinet határozatától függ a mi további magatartásunk, de annyi bizonyos, hogy teljes elégtétel nélkül nem fogunk napirendre térni fölötte.

A klubban időző Hieronymi Károly, Lukács László, Székely Ferenc s Hazai Samu miniszterek, valamint az államtitkárok minden nyilatkozattól tartózkodtak, éppen gróf Zichy távollétére való tekintettel. Háromnegyed nyolcz után érkezett meg Khuen-Hédervary Károly gróf, majd Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter. Tudósítónk megkérdezte a miniszterelnököt, aki azonban kitérő választ adott:

— A pap-képviselőtársaim ügyében, — szólott — még semmiféle intézkedés sem történt s hivatalosan még nem is fordultak hozzám. Az ügy mostani stádiumában többet nem mondhatok.

Később Richter János odament a miniszterelnökhöz s a maga s Rudnay Alajos nevében is irányítást kért tőle. Hédervary erre a következőket jelentette ki:

— Legyenek egészen nyugodtak s várják meg türelemmel a fejleményeket. Ne tegyenek semmilyen további lépést. A kormány ismeri a kötelezettségét s nem ejti el híveit. Ha csakugyan ki fog tűnni, hogy a püspökök túlléptek hatalmi körük s nem egyszerű fejelemény eljárásról, hanem pártpolitikai tendenciákról van szó, akkor a kormány módot fog találni arra, hogy az állam tekintélyét egész erejével megővje.

— A miniszterelnök ur ö kegyelmessége — fűzte hozzá Richter az ő körülvevő csoport előtt — alkalmasint arra az álláspontra helyezkedik, hogy „qui habet tempus, habet vitam.“ Mi tehát várunk.

Az általános felfogás azt volt, hogy a kormány minden bizonynyal békés uton igyekszik applanálni a kínos ügyet.

A függetlenségi pártban.

A 48-as függetlenségi pártkörben az este, ahol Tóth János, Gál Sándor, Lengyel Zoltán, Sággy Gyula, Szatmári Mór, Hédervary Lehel s még számosan voltak jelen, szintén sok szó esett a Richter-Rudnay-afférról. Gál Sándor, a képviselőház volt elnöke, tudósítónk előtt erre vonatkozóan a következőképpen nyilatkozott:

— Semmi kétség sem fér ahhoz, hogy sem a pápának, sem a püspöknek, sem senkinek a világon nincs joga egy magyar állampolgár politikai jogainak gyakorlására befolyolni. Ezt nem is lehet pártszempontból tárgyalni, mert ez közérdek. A törvény expressis verbis intézkedik, hogy aki választó, az választható is, ez áll tehát a papokra is, viszont az országgyűlésnek joga van, ha úgy tetszik, ezt a törvényt megváltoztatni. Ellenben kétségtelen az is a jelen esetben, hogy az egyházi főhatóságok kötelessége a kánoni jog alapján megvizsgálni az alája rendelt papság életmódját s felszólíthatja, ha veszélyeztetve látja a lelki gondozást, hogy a pap-képviselő vagy teljesítesse papi funkcióját, vagy tartsa meg a mandátumot, de akkor mondjon le papi tisztségéről.

A pártban egyébként nagyjára az a vélekedés, hogy a papi és a politikai pálya összeférhetetlen, s leghelyesebb volna, ha a választói törvény reformjánál a papok aktív és passzív választói jogát megszüntetnék, hogy ez uton is elejét vegyék az esetleges felekezeti villongásoknak. De már most is lehetne beszélni arról, hogy megvan az összeférhetlenség, mert a kongrua, a lelkesi fizetés kiegészítése révén a papok bizonyos függési viszonyba jutnak az állammal s a kormánnyal. Csernoch János püspök mandátumvállalása is inkompatibilis volt, mert a püspököt a kultuszminiszter előterjesztésére a korona nevezi ki s a törvény csupán a budapesti egyetem tanáraival tesz kivételt. A párt nevétségnek találna, ha Richter és Rudnay ügyében mentelmi bejelentést tennének, mert az immunitás megsértése egyáltalán nem forog fön, legföljebb arról lehet csak szó, hogy a püspökök fejelemény hatáskörüket lépték túl.

Kossuth Ferenc, a függetlenségi párt vezére néhány napi tartózkodásra Soltra utazott s így az ő mindenestre mértékadó s döntő felfogását az ügyben a párt még nem kérhette ki.

A néppárt álláspontja.

A liberális közvéleménytől természetesen egészen elüt a klerikális néppárt nézete. Tudósítónknak alkalma volt Zboray Miklós néppárti képviselővel beszélgetést folytatnia, aki ezeket mondotta:

— A püspökök Rudnayval és Richterrel szemben helyesen jártak el. Két urnak egyszerre nem lehet szolgálni. Akárhányszor megcsik, hogy egyik-másik püspök néppárti papot sem engedtek fellépni, mert nem nélkülözhetik az illetőt. Így volt ez Grieger Miklós esetében is, aki Körmözbányán Lukács László ellen akart kandidálni s vissza kellett lépnie. Sokkal inkább áll ez, amikor egyes papok olyan politikai irányzat szolgálatába akarnak szegődni, amely az egyház érdekeivel nem kvadrál. Vajjon egy függetlenségi lap szerkesztője nem szólítaná-e fel azt a munkatársát, aki szociáldemokrata programmal választatná meg magát, hogy vagy a munkatársi állásáról, vagy a mandátumáról mondjon le? Az nem kifogásolható, hogy a papok az ország politikai mozgalmából is kivesszék a részüket, de akkor gondoskodniuk kell arról, hogy híveik lelki gondozás nélkül nem maradjanak. De különben Rudnay és Richter esetében nem is a politika játszik közre; ezek renitens papok, akiknek fejelemény uton való megrendszabályozása magasabb egyházi érdekből egész egyszerűen ki nem kerülhet.

Budapest, szeptember 28.

A katonatisztek lakbérilletménye. Bécsből jelentik: A hadügyminisztériumban befejezték a tanácskozásokat a tisztek lakbérilletményeinek javítása körül és már január 1-én életbe lép minden ausztriai és magyarországi helyőrségben az új lakbérszabályzat. A közös hadügyminiszter egész befolyását latba vetette a két pénzügyminiszter ellenzésével szemben, hogy a tisztikar megkapja a lakbérilletmények javítását, tekintettel az általános drágaságra és a házbérek aránytalan emelkedésére.

Uj röpirat a választói jogról. A választói jog országos szövetsége kiadásában 300.000 példány-

ban röpirat jelent meg „Miért kell az általános, egyenlő, titkos választói jog a kiszáradnak? ez a kérdés. A röpirat a földművelésügyi érdekei szempontjából világítja meg a földkérdést, a nagybirtok-rendszer káros hatásait, a népiszkola hiányait, a közegészségügy elmaradt állapotát, a közigazgatás családis voltát, az adórendszer igazságtalanságait. Mindezeknek a bajoknak végső gyökere a mai választói rendszer, amelynek megszüntetése a kiszáradásnak épp úgy érdeke, mint Magyarország összes dolgozó osztályainak.

A képviselőház bizottságából. A munkásügyi bizottság október hó 1. napján, délelőtt 10 órakor a képviselőház 1 számú termében ülést tart. Tárgy: A m. kir. iparfelügyelő 1910. évi tevékenységéről; a színházi, valamint egyéb jegyeknek munkaszüneti napokon való árbitásáról; a kereskedelemügyi miniszter jelentése és a munkás balesetbiztosítási viszonyosság iránt Olaszországgal 1909. évi szeptember hó 19-én Rómában kötött egyezmény becikkelyezéséről a kereskedelemügyi miniszter törvényjavaslata.

Megkötötték az új kölcsönt.

— 250 millió 4½ százalékos kincstári jegy és 250 millió 4 százalékos koronajáradék. —

Budapest, szeptember 28.

Az oly sokáig huzódott új kölcsön ügye végre ma totó alá jutott, miután megjárta az utat Párisból Berlinig, Bécsig. Mint ismeretes, a kölcsöntárgyalásokat annak idején dr. Wekerle Sándor volt pénzügyminiszter indította meg. Az ő intenciója az volt, hogy a hatalmas francia piacot szerezzék meg Magyarország hitelműveletei számára. Kétségtelen, hogy ez a terv nagyjelentőségű egész jövő gazdagsági fejlődésünkre nézve. Azonban a Wekerle-kormányt a belpolitikai viszonyok megakadályozták a már biztosított kölcsön parlamenti letárgyalásában. Dr. Lukács László pénzügyminiszter szintén fölismerete a francia kölcsön nagy előnyeit. Igyekezett ő is Párisban elhelyezni új járadékunkat. Tervét azonban a francia sajtó politikai okokból megghiúsította, úgy hogy Lukács visszavonult a francia piacról, még mielőtt ott a kölcsön ügyében hivatalosan állást foglalt volna. Elker a magyar kormány régi hitelezőjéhez, a Rothschild-csoporthoz fordult. Egy pillanatra sem volt kétség, hogy itt megkapja a kölcsönt, csak annak feltételei voltak bizonytalanok. Márcazt pedig részeselednie kellett abban a német piacnak is, amint azt már Achrenthal berlini utja alkalmával megállapították. Nyen értelemben ma meg is kötötték az új kölcsönt.

Lukács László pénzügyminiszter ugyan is a Magy. Áll. Hitelbankkal, mint az ismert consortium meghatalmazottjával 500 millió koronás kölcsönművelet tárgyában ma megállapodott, melynek értelmében fenti összeg 75 százalékba fix számlára és 25 százalékba optio útján kerül átvételre. Kibocsátatni ugyan is 250 millió K n. é. magy. kir. 4½ százalékos állami pénztárjegy három évi lejáratú és 250 millió K n. é. 4 százalékos magyar koronajáradék fix átszámítási árfolyammal külföldi értékekre.

A kibocsátásra kerülő 250.000.000 K n. é. állampénztárjegy árfolyama egyenlő az 1909. év január havában kibocsátott pénztárjegyek árfolyamával, vagyis 98 százalék, dacára annak, hogy azok kétévesek voltak és az új háromévi lejáratúak. A pénzügyminiszter fentartotta magának azt a jogot, hogy az új pénztárjegyeket a harmadik évben három havi előzetes felmondás útján visszaválthassa, miáltal azon helyzetben lesz, hogy ezen pénztári jegyek refundálására a harmadik év folyamán kiálló legkedvezőbb pénzügyi viszonyokat akadálytalanul kihasználhatja. Ha tekintetbe vesszük a pénzpiaczon uralkodó és állandóan növekvő feszültséget, úgy azon tény, hogy a pénzügyminiszternek a tavalyival teljesen egyforma átvételi kurzust sikerült a konsortiumnál elérnie, igen kedvezőnek mondható.

A kibocsátásra kerülő 250.000.000 K n. é. 4 százalékos járadék átvételi árfolyama közel 90 százalék, aminél tekintetbe veendő, hogy bizonyos értékesítési árfolyamon felül a

kinestár a nyereségben részesedik. A járadék-kötvényeken a névérték a koronaértékek kivül külföldi értékekben is van megegyező körülmény csakis előnyösnek mondható, ha tekintetbe vesszük, hogy ez a külföldi tőkének a járadékkötvények megszerzése iránt fokozottabb érdeklődését és hozzájuk beözönlését fogja maga után vonni, ami a monarchiában uralkodó szűk pénzügyviszonyokra kétségkívül kedvező hatással lesz. A járadékkötvények egyelőre a folyó évben nem kerülnek piacra, hanem a consortium birtokában maradnak. A várakozásokat felülmúlja, hogy a pénzügyminiszter nemcsak a beváltandónál nagyobb mennyiségű pénztárjegyet, hanem egyúttal igen tekintélyes összegű járadékot is köthetett meg a consortiummal.

Összehasonlítva a jelenlegi pénzügyi műveletet a múlt évben tervezett francia kölcsönművelettel, az annak idején kilátásba vett árfolyamok alapulvétele mellett kitűnik, hogy a jelen esetben a consortium mintegy 50 millió koronával nagyobb összeget bocsát a magyar kinestár rendelkezésére, mint a tervezett 500 millió frank névértékű járadékkötvény elhelyezése esetén. Ez arról tanuskodik, hogy a magyar állam hitelszükségleteinek kielégítésénél mindenkor a consortium legnagyobb készségére számíthat és hogy annak nem csak magyar, hanem osztrák és németországi tagjai is szolgálataikat minden körülmények közt a legmesszebbmenő mértékben a magyar állam rendelkezésére tartják.

Ami a pénztári jegyek kibocsátását illeti, előreláthatólag még december előtt fognak subkriptóra bocsátatni, amelynek első sorban a tavalyi kibocsátású állampénztárjegyek fogznak kicserélésükre tekintetbe vétetni.

A kölcsönt tehát a Rothschild-csoport veszi át, mely azonban számolva az idők folyamán úgy a magyar, mint az osztrák pénzügyi helyzeteknél tapasztalható nagymérvű fejlődésről, a fentebb felsorolt két budapesti és két bécsi pénzügyintézetet, nemkülönböztetve a magy. kir. postatakarékpénztárt a főrészesek sorába fölvetve, ami pénzügyi fejlődésünk örvéntes jele. E szerint a kölcsönt átvevő csoport áll a Magyar Általános Hitelbank vezetése alatt az eddigi tagokból, nevezetesen:

S. M. v. Rothschild, Wien,
K. k. priv. Oesterr. Credit-Anstalt für Handel u. Gewerbe, Wien,
K. k. priv. allgem. österr. Boden-Credit-Anstalt, Wien,
Direction der Disconto-Gesellschaft, Berlin.

S. Bleichröder, Berlin,
Mendelssohn et Co. Berlin,
Bank für Handel u. Industrie, Berlin,
továbbá a consortiumba újonnan belépett következő tagokból, és pedig:

Magy. kir. postatakarékpénztár, Budapest
Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület, Budapest,
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Epest,
K. k. priv. Oesterreichische Laenderbank, Wien és
Wiener Bank-Verein, Wien.

Kétségtelen az, hogy ha sajnálhatjuk is a francia kölcsön meghiusulását, az adott viszonyok között a kölcsönnek ilyen módon való megkötésével Ullmann Adolf igazán hatalmas munkát végzett és óriási sikert ért el. A francia piacról való visszavonulás óta alig múlt el két hét s Ullmann már nyíltan tudta írti a kölcsönt, még pedig nem remélt nagy összeg erejéig, sőt megszerezte a szintén hatalmas tőkeerőt képviselő német piacot is, amely mindenkor képes leendő mi hitelszükségleteink ellátására. A végzett munka nagyságát pedig legjobban jellemzi az, hogy a kölcsön mindenben ugyanazon feltételekkel bocsátatik ki, mint a legutóbbi nagy államkölcsön, úgy, hogy Ullmannnak teljesen sikerült parizni a Franciaországból való visszavonulást deprimáló hátrányait. Nagy megnagvással fogadhatja ezt a sikert az ország is, mert ezzel a sikerrel Ullmann bizonyítást adta annak, hogy a nemzetközi relációkban is méltán tölti be Kornfeld örökét.

Hogy a magyar kölcsönnek külföldön is

milyen nagy sulyt tulajdonitanak, mutatja az, hogy a német birodalmi kormány is a legnagyobb érdeklődést tanúsította az új magyar kölcsön ügyében folytatott tárgyalások iránt. Mint értesülünk, az utóbbi napokban, midőn a megbeszélések a consortium berlini tagjaival, kik daczára a nehéz viszonyoknak és a német piac erős igénybevételének, legmesszebbmenő előzékenységet tanúsítottak, befejezést nyertek, a német külügyi hivatal államtitkára, Kiderlen-Waechter, dr. Schwabach Pált, a berlini S. Bleichröder cég seniorfőnökét és Ullmann Adolfot, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatóját fogadta és különös megelégedésének adott kifejezést a magyar kölcsönnek a német piac igénybevételével létszőn álló megkötéséhez, egyben felhasználván az alkalmat arra is, hogy őszinte örömet nyilvánítsa afelett, hogy ezáltal egy újabb gazdasági kapesot sikerül létesíteni Németország és a vele szoros baráti viszonyban levő szövetséges állam között.

Tisza István és a Borromeus-encziklika.

A dunántúli ref. egyházkerület közgyűlése.

Budapest, szeptember 28.

A dunántúli ref. egyházkerület mai közgyűlésén gróf Tisza István a főgondnoki széklől keményen megbélyegezte azt a türelmetlen és reakcionárius szellemet, mely a protestánsokat sértő Borromeus encziklikából árad. Tisza István kijelentéseit a közgyűlés tapssal és meleg tetszésnyilvánításokkal kísérte.

A dunántúli ev. református egyházkerület ma reggel kilenc órakor kezdte meg közgyűlését Antal Gábor püspök egyházi elnök és gróf Tisza István főgondnok, világi elnök vezetésével. Antal Gábor püspök megható imádsága után gróf Tisza István főgondnok nyitotta meg a közgyűlést hosszabb beszéddel, amelyben a Borromeus-encziklikáról is nyilatkozott.

— Az idők folyása, ugymond, a közelmúlt szellemi életnek erőteljes lüktetése minduntalan vet föl új-jelenségeket, amelyek a felekezeti ellentétek földözésével utják állják annak, hogy zavartalanul élhessen minden egyes egyház a maga nemes missziójának.

Alig csillapodtak le azok a hullámok, amelyeket a Ne temere dekrétum idézett föl széles e világon és így hazánkban is, örültünk annak, hogy nyugalom és béke állott be a felekezetek közti viszonyokban, midőn újabban megint egy olyan lépéssel lepte meg a világot a római szentszék, amely joggal idézte föl széles e világ protestáns társadalmának jogos fölháborodását. A Borromeus encziklikát értelm, amelynek a protestantizmusra és a protestantizmus nagy alkotóra vonatkozó kifejezései csakugyan elemi erővel juttatták a méltatlankodás, a fölháborodás érzelmeit kitörésre. És én Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés itt ez alkalommal mulasztást követnék el, ha erről röviden meg nem emlékezném.

Méltatlan az encziklikának ez az állásfoglalása, mert a történelmi igazsággal egyenes ellentétben áll. Nem az erkölcsi rombolás gonosz szellemei támadtak föl az erkölcsi rend ellen, hanem a középkori egyháznak erkölcselen elfajulásai idézték föl erkölcsi fölháborodását a szigorú, komoly erkölcsi alapon álló embereknek.

És a kisebbitésnek, a gyalázásnak az a hangja, amely a szerencsétlen encziklikában megszólalt, nemcsak méltatlan az igazsághoz, de méltatlan az igazságot tisztelő lovagias ellenfélhez is.

El kellett ezeket mondanom Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés, el kellett mondanom, noha talán némi jeleit itt is látjuk annak, hogy ez a sértés, amely elkövetett, nem volt meggondolt és öntudatos, hogy talán alárendelt közegeknek tulbuzgalma volt az, amely ezeket a szerencsétlen és igazán a katolikus egyház fejéhez nem illő kijelentéseket adta a római pápa szájába és mutatkoznak ebben a tekintetben is az okozott sérelem enyhítésére vonatkozó kísérletek. Talán már ezek miatt is megelégedhetünk a magunk meggyőződésének, a magunk igazságának egyszerű kijelentésével.

De ha én most azzal a kéréssel fordulok a közgyűléshez, hogy minden továbbmenő akcióztól tekintsünk el ebben a kérdésben s hogy se magunk továbbmenő lépéseket ne tűzzünk ehhez a sajnálatos incidenshez, úgy ennek döntő oka, hogy mi itt nem valamely gyakorlati cselekedettel, nem valamelyik olyan rendszabállyal állunk szemben, amely a gyakorlati élet terén bármely tekintetben

sértene jogainkat, hanem egy elméleti kijelentéssel, amely elméleti kijelentéssel szemben nem a közzhatóság rendszabályaira, hanem az igazság fegyvereire van szükség.

És Főtiszteletű Közgyűlés hozzáteszek még egyet. Ilyen kijelentések igen is bánthatnak bennünket, mert fellázíthatják a bennünk élő igazságszeretetet és a nagy, őseink nemes emlékezetéhez való ragaszkodást, de nem veszélyeztethetnek, nem károsíthatnak bennünket. Ha ellensége volnék a római katolikus egyháznak, örömmel látnám azt, hogy ilyen kijelentések történnek az egyház illetékes vezetősége részéről, mert aki ilyen kijelentéseket tesz, csak saját magát sebezheti meg és csak azt érheti el a római katolikus egyház, ha ezen a végzetes téren halad tovább, hogy elfordul tőle valláskülönbség nélkül a felvilágosodott, a helyes és nemesen gondolkodó emberiség általános közhangulata. Hát mondom, ha ellenségek volnék, örömmel látnám ezt a jelenséget, de én nem vagyok ellensége a katolikus egyháznak. Bármint tévedések történhetnek, bármint visszatetsző jelenségekkel találkozunk, én nem akarom szem elől tévesztetni, hogy ez lehet véges emberek gyarlósága, véges emberek tulbuzgalma, de az az intézmény, amelynek nevében ezek elkövetettek, az nemes és nagy hivatással bír, amely nemes és nagy hivatásban kellene hogy ők is szövetségesekül tekintsenek bennünket.

Vajha a visszatetszésnek, a fölháborodásnak, az erkölcsi reakciónak azok az egészséges jelenségei, amelyek minden ilyen esetben az egész világon mutatkoznak, meggyőznék végre valahára a római katolikus egyház vezetőségét, hogy saját érdekében nem helyes uton jár, amikor ilyen kijelentésekre sodortatja magát, hanem csakugyan békejebbet, testvéri jobbot kellene hogy nyújtson azoknak, akiknek a materializmus, a vallástalanság, az istentagadás nagy veszedelmei ellen való nagy küzdelemben szövetséges társakul kellene állniok egymás mellett.

A beszéd után Antal Gábor püspök indítványozta, hogy a közgyűlés fejezze ki köszönetét gróf Tisza István beszédéért. Majd a gyűlés egyhangúlag fogadta Németh István egyházkerületi főigazgató határozati javaslatát, mely szerint a közgyűlés a beszédet egész terjedelmében fölveszi jegyzőkönyvébe. Azután a közgyűlés áttért a napirend tárgyalására.

Gróf Tisza István holnap reggel indul vissza Pápáról a fővárosba. A pénteki napot Budapesten tölti, azután geszti birtokára utazik, honnan csak néhány nap múlva tér meg.

KÜLFÖLD.

Izvolszki — párisi nagykövet. Francia felhivatalos részről is kijelentik, hogy Nelidov helyébe Izvolszki külügyminisztert fogják Oroszország párisi nagykövétévé kinevezni. A francia kormány ehhez nagyon szívesen adta meg agrémentját, mert Izvolszki kinevezése Párisba biztosítékát képezi annak, hogy Oroszország külpolitikája nem változik. A legújabb párisi körletek szerint megbízható részről megerősítik azt a hírt, hogy a császár már aláírta Izvolszkinak párisi nagykövetté való kinevezését.

A Hraba-ügy. Bécsből jelentik nekünk, hogy Hraba levelet intézett Porzer alpolgármesterhez és tiltakozik az ellen, mintha ő az egész városi hatóságot megrágmalmazta volna, mert meggyőződése szerint a keresztényszocialista polgári klub kifogástalan testület, csak az ellen emelte fel szavát, hogy Lueger halála után a városi képviselők és tanácsosok közül sokan jól javadalmazott gondnoki állásokért törték magukat.

A török-román egyezség. A Belgrádban megjelenő „Trgovianski Glasnik“ című napilap londoni levelezőjétől származó közleményt ad közre, melyben a levelező, aki Szerbiának volt minisztere és az angol politikai körökkel szoros összeköttetést tart fenn, arról számol be, hogy a török-román egyezmény milyen mély benyomást tett a mérvadó londoni politikai körökre. Ezek a körök azt tartják, hogy az egyezmény annak a jele, hogy Törökország a hármasszövetséggel közös politikát kíván folytatni. A nevezett lap levelezője szóvá teszi a franciaországi török kölcsön ügyét is és fölemlíti, hogy francia részről a kölcsön megadásának feltételei voltak, hogy a török kormány Franciaországban fegyvereket és löszert vásároljon és nyújtson bizonyos politikai garanciákat arra nézve, hogy nem fog belépni a hármasszövetségbe. A török-román egyezményre vonatkozó hírek azt bi-

zonyitják, hogy Hakki Basa nagyvezér visszautasította a francia feltételeket. Az említett forrás azt is elmondja, hogy Anglia törekvése odairányul, hogy a francia kormány engedje meg a kölcsön realizálását az említett politikai feltételek kikötése nélkül is.

Elszász-Lotharingia alkotmánya. Most, negyven év után, a német császár elhatározta, hogy nagyobb alkotmányt ad Elszász-Lotharingiának, de az alkotmányreform éppenséggel nem elégtit ki a hódított tartomány lakosságát. Az elégedetlenek vezére, *Wetterlé* lelkész, birodalmi gyűlési képviselő, aki szökimondása miatt már sokszor ült fogságban, *Wetterlé* most se retten vissza a kritikától, és — mint Strassburgból jelentik — Colmar városában bátor kijelentést tett. Az ottani cenzurpárt gyűlésén ugyanis elfogadhatatlannak nyilvánította az alkotmánytervezetet, és a visszaszámított *Mandel* államtitkárt tetto felelőssé. — *Wetterlé teljes autonómiát követel az ország részére* és végül kijelentette, hogy a lakosságnak az a hő vágya, hogy Elszász-Lotharingia köztársaság legyen. Ez azonban csak végezől, amelyik jelenleg nem aktuális. Most csak az a fő, hogy az ország független legyen Berlintől. Ezt pedig az alkotmánytervezettel nem lehet elérni, miért is legyen a jelszó: *Inkább semmit se, mint ezt!*

Roosevelt győzelme. Rooseveltet Saratogában 564 szavazattal 465 ellen, a republikánus konvent elnökevé választották és így az insurgenseknek sikerült levérni a „régí gardát”. A választást viharos ülés előzte meg. *Gruber* ezredes, a régi garda vezére, keserű szemrehányásokat tett Rooseveltnek és azzal vádolta, hogy az ő beszédei okozták világszerte ama riadalmakat, mely a kereskedelmet sújtotta. Amidőn végül Roosevelt hívei a szónokot hallgatásra akarták bírni, Roosevelt közbelépett és felszólította barátait, hogy a szónokot hallgassák meg.

A választás után *Roosevelt* szólásra emelkedett. Rámutatott azokra a haladó szellemi intézkedésekre, amelyeket a kongresszus Taft alatt és Newyork állam törvényhozó testülete Hughes alatt tett, másrészt azonban hangsúlyozta, hogy a republikánusok közül egyesek tisztességtelenül cselekedtek és hogy ezért a párt első kötelessége a *tiszteletelenségnek*, amely a politikai és kereskedelmi téren egyaránt a *legnagyobb ellensége a köztársaságnak, háborút üzenjen.*

A görög-török feszültség. Török katonai körökben úgy vélik, hogy Görög- és Törökország viszonyában az utóbbi napokban semmi sem változott. A helyzet nem javult, de nem is rosszabbodott. A török hadügyminiszternek egy nyilatkozatából kivehető, hogy optimista szemmel néz az elkövetkezendőkre. Görög politikai körökben a kabinetválságot küszöbön állónak tartják. A pártok fejei *Dragumist* meg fogják buktatni, mielőtt a nemzetgyűlésen nyilatkozhatnák. Venizelos a kormány megtartása mellett nyilatkozott.

Elítelt bandavezérek. A szalonikii törvényszék három bandavezért, névszerint *Dancot*, *Yovan Bogdant* és *Mitré Djarát* halálra ítélte. Az ástomállapotot, hir szerint, kevés idő múlva Szalonikira is elrendelik.

Beresford agitációja. Beresford lord nyílt levelet intézett a miniszterelnökhöz, amelyben kijelenti, hogy a birodalom biztonsága szükségessé teszi, hogy azonnal lássanak hozzá a jövő évre tervbe vett öt új hajón kívül még két *Dreadnought* építéséhez. Beresford rámutat a hármasszövetségnek 1913. és 1914. évben rendelkezésre álló *Dreadnought*-hajókra, annak bizonyítékául, hogy Anglia, ha nem úgy cselekszik, rendkívül veszélyes helyzetbe jutna. A szükséges kiadások fedezésére Beresford nagy kölcsön azonnali kibocsátását javasolja. Kifejti, hogy a csekély túlsúly, amelylyel Anglia csatahajók tekintetében rendelkezik, még jelentéktelenebbnek tűnik fel azáltal, hogy a legénység létszáma nem teljes, valamint kellő számú dokk, czirkáló és torpedónaszád hiányzik, míg a *német haditengerészet mindezt csodálatos tökéletességgel bírja.* A kormánynak azonkívül számítania kell azzal a szükséggel, hogy erős flottát tartson a Közép-tengeren, ahol 1915-ben Ausztria-Magyarországnak és Olaszországnak nyolc *Dreadnought*-hajója lesz.

Diktatura Finnországban. Pétervárról jelentik, hogy a finn kormányzó iroda főnöke, aki *Freidbergben* járt a czárnál, visszaérkezett már *Helsingforsba.* Mint hírlík, a *czár nem osztja*

fel a finn országgyűlést, hanem utasította a finn szenátust, hogy az eddig benyújtott törvényjavaslatokat és pedig a képviselők választásáról, az oroszok egyenjogúsításáról és a katonai terhekhez való hozzájárulásról szóló törvényjavaslatokat egyszerűen *hirdessék ki, mint törvényeket.* Ha ezt a fiúnak nem hajlandók megtenni, akkor kihirdetik a *törvényen kívüli állapotot és proklamálják a diktatúrát.*

Kun Bertalan meghalt.

— 1817—1910. —

Budapest, szeptember 28.

A református egyház egy ősz patriarehát gyászol, *Kun Bertalan*, a tiszáninneni egyházkerület kilelezvennégy esztendő püspökét. Egy miskolci távirat lakonikus rövidséggel jelenti a következőket:

Kun Bertalan tiszáninneni ev. ref. püspök ma délután fél egy órakor miskolci székhelyén a püspöki lakban, családja körében, kilenczvennégy éves korában meghalt. Miskolcra az összes középületekre gyászlobogót tűztek. Az elhunyt püspök Miskolc város dispolgára volt. Temetése szombat délelőtt tizenegy órakor lesz. A temetési szertartást *Antal Gábor* dunántúli, *Kenessey Béla* erdélyi püspökök és *Rodáci György* egyházkerületi főjegyző végzik.

A távirat nem tesz róla említést, kétségtelen azonban, hogy *Kun Bertalan* a korával járó gyengeség ölte meg. Csodálatosan szívós és egészséges szervezete végre is lerokkadt a vállaira nehezedő tömémentlen idő alatt.

Kun Bertalan a református egyháznak egy közszeretben és nagy megbecsülésben álló egyénisége hanyatlott a sírba. Hatvan-nyolcz esztendő óta hirdette az Ur igjét: emberek, akiket ő keresztelt meg, megvöltek, meghaltak, amikor ő még mindig szolgált az egyházat miskolci parochiáján vizsgálva, egészen az utolsó napokig részt vett az egyházkerületi ügyek intézésében. Negyvennégy éve állott az egyházkerület élén s állandóan fáradságtalan munkálkodott ebben a minőségében. Pár esztendővel ezelőtt még minden egyházkerületi közgyűlésen és konventi ülésen ott ült az elnöki székben; megjelent a két protestáns egyház közös bizottságának az ülésein s ott volt mindenütt, ahol reprezentálni, vagy ahol bő tapasztalataival vezetni és tanácskozni kellett.

Vele a magyar protestantizmusnak egy jellegzetes alakja tűnik el a színtérről. Halála változást jelent a főrendiházban is, ahol megüresedik egy szék. Erre a református egyház rangban utána következő főpapiját, az erdélyi egyházkerület tudós püspökét, *Kenessey Bélát*, fogják behívni.

Kun Bertalan 1817. január 21-én Felső-Nyarádon, Borsodmegyében született; otthon, majd Bereszászon és Miskolcra végezte iskoláit; ez utóbbi helyen, mint bölcsészettanulót köztanítóvá választották. 1836-ban Sárospatakra ment s ott három évig hallgatta a hittudományokat. 1839-ben magánnevelő volt Abauiban. 1842-ben papi vizsgáját letéve, állomást foglalt el s innen sorba látogatta a bécsi hittudományi intézetet, a lipcsei, hallei és berlini egyetemet; honnan 1844-ben tért vissza. Az abonyi egyházmegye 1845-ben aljegyzővé választotta, a miskolci egyházközség pedig 1850-ben lelkészévé választotta. 1857-ben egyházkerületi aljegyzővé, 1860-ban főjegyzővé választották meg. 1866-ban a tiszáninneni egyházkerület püspöke lett s mint hivatalban a legidősebb egyházfőnök tagja volt a főrendiháznak. Egyházelnöke volt az egyetemes konventnek. A sárospataki lelkészévkönyv vizsgálati bizottságnak és a miskolci ref. egyházkerületi felsőbb leányiskola felügyelő bizottságának elnöke volt. gyházi főgondnoka volt a sárospataki református főiskolának. A miskolci Nemzeti Színház r. t. igazgatósági tagja, 1870-ben a királyi tanácsosi címet kapta. 1892-ben hosszú és hű szolgálati jutalmul a király a Lipót-rend közpkeresztjét adományozta neki. Irodalmi működése szómaoklati s egyházi irataiból és néhány röpiratból áll.

A berlini véres sztrájk.

— Lövöldözések és gyújtogatások. —

Budapest, szeptember 28.

A berlini Moabit-városrészben igazi forradalomra fajult a szénmunkások sztrájkja. A véres sztrájkról a következők újabb részleteket jelentik:

Az éjszaka még elkeseredettebb volt a háborúság a sztrájkoló szénmunkások és a rendőrség között. A tüntetők köz csatlakozott a Moabit kerületének egész munkásnépe s így a kivonult rendőrök sokáig tehetetlen volt a nagy tömeggel szemben. Este 7 órakor kezdődött a sztrájkolók felvonulása. Kisebb csoportokban jöttek a sztrájkolók s aztán tömegbe verődtek. Nyolcz órakor volt az első összejövetel, amely abból támadt, hogy az öleket elcsépték s köveket dobáltak le a tüntetők. A rendőrök karddal mentek az utcán tolongó sztrájkolóknak ellen. Közben egy rendőr úgy fejbégőtt egy zavaró munkást, hogy kettéhasította koponyáját. Ugyanakkor egy rendőrt is súlyosan megsebesítettek a kövek. Egy óra hosszat tartottak ezek az összejövetelek. Fél tizenegy óra letergett, mikor a Rostokerstrasse felől felvonult az egész tüntető tömeg. Lehetek vagy négyezeren, köztük 500 asszony, leány és gyerek. Szembeszálltak a rendőrséggel, amely szétoszlásra szólította fel őket. Egyidőjűleg az ablakokból egész közöport zúdítottak a rendőrök fejére. Akadtak, akik az üzleteket szemelték ki és elvélva a nagy tömegtől, fosztogatni kezdtek. Egy házba erőszakkal bevonult a rendőrség, mert annak minden ablakából köveket dobáltak le. Itt történt, hogy egy asszony az égő petróleumlámpát a rendőrhadnagy fejéhez akarta vágni, de a rendőrtisztviselő elugrott s így menekült meg. A rabiátus asszonyt megkötözve vitték a rendőrségre.

Ezalatt a sztrájkolók kidöntötték a Rostokerstrassen a gázlámpásokat, más utcákon lecsavarták a gázlámpákat és sötétség lett. Ettől vérszemeket kaptak a tüntetők s mindenfelől körülfogták a rendőröket. A legharciasabbak az asszonyok voltak. Ők tüzeltek a férfiakat:

— Lőjjetek le a vérebeiket!

A szomszéd utcán nagy máglyákat rakáltak butorból és szalmazsákokból, aztán a máglyákat felgyújtották, mikor pedig a tüzoltóság jött, kövekkel hajigálták meg a tüzoltókat. A sztrájkolók sűrűn lövöldöztek a rendőrökre.

A Rostokerstrasse járhatatlan lett, sok rendőr löve felbukott, annyi követ és butort dobáltak le az ablakokból. Egyes házak erkélyeiből kiszagatták a köveket és ledobálták. Fagerendák sok rendőrt megsebesítettek. Hajnali 2 óráig tartott az utcai harc, amelyben az utcák házainak lakói is résztvettek. Reggel felé kinyitlak a kapuk és a tüntetők ismét szalmazsákokat, fát halmaztak fel máglyákba. *Petróleummal leöntötték és felgyújtották a máglyákat.* Ez volt a jel az általános támadásra. Az ablakokból minden mozgatható butadarabot lehajítottak. A rendőrök is rohamot intéztek a tüntetők ellen. A gyalogosrendőrök karddal, a lovasok pisztolyal nyomultak előre, valóságos sortűz volt mind a két részen. A csőcselél ezalatt fosztogatott a boltokban. A rohamnak az volt a vége, hogy a sztrájkolók elszéledtek. Száznál több a sebesültek száma, köztük sok a rendőr. Még tegnap este új békealkudozás volt a munkások és sztrájkolók között, de ismét eredménytelenül.

Berlinből jelentik még nekünk: A rendőrség kutatja a tegnapi zavargások főkolompasait és a bujtogatókat. Ma délután rendőrhivatalnokok jelentek meg az Erasmus Strasse orvosi mentőállomásán, hogy feljegyezzék azoknak a sebesülteknek nevét, akik ott kötöztek be, az orvosok azonban hivatkozva a büntetőtörvénykönyvnek 300. szakaszára, amely az orvosi titoktartásról szól, megtagadták a nevek kiszolgáltatását és a rendőrhivatalnokok eltávoztak. Nemsokára azután ismét rendőrtisztviselők jöttek, felmutatták az ügyészség végzését és elkobozták az orvosi felvételi könyvet. A mentőállomás orvosi tiltakoztak, de a konfiskációt nem akadályozhatták meg. Ugyaníly módon szerezte meg a rendőrség a Hüttenstrasse mentőállomásán annak a 24 sztrájkolónak nevét is, akiket ott részesítettek első orvosi segítségben. Ma este az orvosi mentőállomások nagy előkészületeket tettek a sebesültek befogadására, ha megújulnának a zavargások.

A császár kimerítő jelentést tettetett magának a Moabitban napok óta tartó tüntetésekről. A városi tanács egy tagját delegálta békeközvetítőül a Kunfer és Társa cég és sztrájkoló alkalmazottai között. De a vállalat nem fogadta el a közvetítést, mert egyenesen kíván tárcyvalni alkalmazottaival. A tegnapi tüntetés színhelye siralmas látvány. Minden utca kövezete fel van szakatva, a földön garmadában hever a kő, a szén, az eltörtött butor és egész tömege a ruhafoszalványok. Minden ablak és kapu be van verve. A sebesültek

legnagyobb része nem mert orvosi segítséget igénybe venni, nehogy a rendőrség tudomást szerezzen.

Düsseldorfban tegnap hasonló zavargások voltak, mint a berlini Moabit kerületben. A sztrájkoló kőművesek és építkezési segéd munkások, akiknek száma közel kétszáz, tegnap este gyűlést tartottak és elhatározták, hogy mindaddig folytatják a sztrájkot, míg nem kapják meg a béremelést és nem biztosítják őket arról, hogy kivétel nélkül minden sztrájkolót visszafogadnak. A gyűlés után a sztrájkolók és 200 olasz munkás között, akiket a munkaadók azóta felfogadtak, összeütközés támadt. Hamarosan előkerültek a kések és két munkás halálos sebekkel maradt az utcán. Igen sokan megsebesültek. A rendőrség csak nagynehezen állította helyre a nyugalmat.

Hír szerint, különösen a Rostocker-strasseban számos bizonyítékot találtak arra, hogy több háznak tornácjáról és a leeresztett redőnyök mögül revolverlövéseket tettek a rendőrségre, amelyet ez is lövésekkel viszonzott. A sebesültek számának pontos megállapítása eddig lehetetlen volt. A tumultuson résztvevők elleni eljárást igazság vádjával indították meg, amelyre súlyos fegyházbüntetés van kiszabva.

A Kupfer és Társa szénkereskedő cégénél kitört sztrájk az az előzménye, hogy december 15-én a szállítmányozási munkások szövetsége közölte a céggel, hogy a rakodómunkások 43 pfennig órakereséért 50 pfennig, a kocsisok 33 márká helyett 30 márká helyett, az eddigi 30 márká helyett. Ez a hivatalos írás meglepte a céget, mert váratlanul jött és a követelést előterjesztette a szénkereskedők szövetségének. Mielőtt válaszolhatott volna a cég, a munkások és a kocsisok sztrájkba álltak. Ez szeptember 16-án reggel történt. Azzal okolták meg eljárásukat az alkalmazottak, hogy követelésük nem teljesült. Nyolcz nappal később a szállítmányozó munkások szövetsége hivatalos felszólítást intézett a Kupfer és Társa céghez, vajjon hajlandó-e elfogadható békét kötni. A cég visszautasította az illetéktelen beavatkozást és kijelentette, hogy csak saját munkásaival és közvetlenül kíván tárgyalni. A cég igazgatója ma délután tanácskozott a rendőrfőnökkel. A zavargások által okozott károkkért a Kupfer és Társa cég kártérítésre fogja bepörölni a várost.

A rendőrfőnökség a belügyminisztérium utasítására messzemenő intézkedéseket tett, hogy a ma este várható zavargásokat csirájában elfojthasson. Kiadták a rendeletet, hogy könyörtelenül kell fellépni a tüntetők ellen. A zavargásokra az adott okot, hogy a munkások közt bujtogatók elhíresztelték, hogy a Kupfer és Társa cég a sztrájkolók helyébe galicziai munkásokat akar szerződtetni, pedig ebből egy szó sem igaz.

Ma délután már 5 órakor a rendőrség bezárta mind a vendégfogadó és korcsmát Moabitban. 7 órakor este a helyzet ismét fenyegető lett. Lassanként néhány ezer ember csődült össze és támadóan viselkedett a rendőrökkel szemben. Most is temérdek sok asszony és gyermek van a tömegben. A rendőrség eleinte békésen akarta szétvezetni a sokaságot, de senkinek sem engedte. Ekkor a lármásabbakat a rendőrök letartóztatták. Elég volt egy attak és a tüntetők meghátráltak.

Híresztelik, hogy ha az utcai harc ma éjjel ismét annyira elfajulna, mint tegnap, akkor katonaságot fognak kirendelni és mivel a nép között a hangulat nagyon elkeseredett, félt, hogy *borzalmas vérontás lesz ebben az esetben*. A kerület utcáin mentőállomásokat rendeztek be. Az eddigi tüntetések által okozott kárt 150.000 márkára becsülik.

Berlinből jelentik késő éjjel, hogy éjjel 11 óra felé egyre nőtt a tüntetők tömege és a helyzet mindig veszedelmesebb lett.

Moabit városrészt, ahol az előző napok zavargásai lefolytak, ma este szigorúan elkülönítették és a zárvonalon csak azokat bocsátják be, kik igazolják, hogy ott laknak. A lakosoknak a házakban kell tartózkodniuk és az ablakokat zárva kell tartani. Mindezen intézkedések dacára eddig öt helyen, ahol igazgató beszédeket mondtak, összeütközés volt, amelyeknek során néhány ember megsebesült és több letartóztatás történt. Aminthogy tegnap este a rendőrséget a sötétség gátolta munkájában, ma magnézium-fényekkel szerelték fel a rendőröket. Este kilenc óra tájban a zavargások színhelyéről a tömeg a Moabit városrészt belseje felé vonult és közben az Emdener-strasse és a Turn-strasse forgalmát teljesen elzárta. Midőn a tömeg ismét kurgongatni, szitkozódni és követet dobálni kezdett, a rendőrök erőlyesen közbeléptek. Az ut mindkét oldalán sebesültek heverték. A lovasrendőrök sokat legázoltak. Több súlyosan sebesültet a moabiti kórházba vittek. A mai nap folyamán egy rendőr, aki tegnap készszerűen az altestén megsebesült, valamint egy tüntető, aki tegnap a fején kapott sebet, a kórházban megalt.

A kolera.

— Uj halottak, uj betegek. —

Budapest, szeptember 28.

A belügyminisztérium ma is egész listáját volt kénytelen kiadni a megállapított kolera és a gyanus eseteknek. A hűvös napok miatt a járvány kevesebb intenzivitással terjed, mint ahogy várni lehetett, azonban mégis napról-napra szaporodik az újabb áldozatok száma. Nem is lehet másképp. Az inficiált vidékeken is szabadon folyik a népesség cseréje, sehol sem nyulnak radikális intézkedésekhez, még egy vesztegzárt sem rendeltek el.

Híreink ma a következők:

Budapest.

Uj halott és uj gyanus esetek.

A kolera ma egy újabb áldozata van. Szokolics Félián kocsis, akit 19-én szállítottak be gyanus körülmények között a Soroksári-utról a Szent Gellért-kórházba, ma hajnalban meghalt. Megállapították rajta az ázsiai kolera. A hatóság a betegség megállapítása után rögtön a legmesszebbmenő intézkedéseket tette meg a betegség tovaterjedésének megállítására. Gyanus körülmények között betegedett meg Kéki Nándor 19 éves pinceszér a Szövetség-utca 23. számú földszint 10. alatti lakásában. Beszélítették a kórházba, ahol az orvosi vizsgálat csak influenzát konstatált rajta.

Báró Müller Kálmán a balparti kórházak igazgató főorvosa ma délután megjelent Magyarévis Mladen tisztii főorvosnál és bejelentette, hogy a Rókus-kórházban meghalt tegnap egy vidéki kereskedő, akit a boncolásnál kolera gyanusnak találtak.

Magyarévis Mladen tisztii főorvos a riasztó hír közlése után intézkedett, hogy a kolera gyanus holttestet rögtön szállítsák a fertőtlenítő intézetbe, elrendelte ezenkívül a bakteriológiai vizsgálatot. A Rókus-kórházban mindent fertőtlenítettek.

A pesti közönség barbársága.

Eddig csak a falusi emberek korlátozott elméjével kellett megbirkóznia a hatóságoknak, ha arról volt szó, hogy a kolera elleni védekezésben a törvénynek érvényt szerezzenek. Ma kiderült, hogy a pesti közönség sem bölesebb és megérdemelné, hogy csendőrök küldjenek a nyakára. Ma délután az 561. számú közuti villamoson, melyet Szokács László vezetett, a Margit-hídon egy 4 éves fiú rosszul lett, hányt és kolera gyanus tüneteket mutatott. A kalauz figyelmeztette a megijedt utasokat, hogy míg a fertőtlenítő kocsik kijön, ne szálljanak le. Ettől úgy megrémültek, hogy félrelétek a kalauzt és hanyatthomlok futottak a villamosról. Ráadásul még a kis fiú is megszökött hozzátartozójával együtt. Az így megürült villamoskocsit a muzeum-köruti kiterőbe vitték a ott vesztegelt, míg kijöttek a fertőtlenítők, akik a kocsi, a kocsi vezetőt és kalauzt fertőtlenítették. S ha tényleg kolera-ról van szó, husz buta utas a szokása által százakat dönthet szerencsétlenségbe.

A mohácsi veszedelem.

Tovább terjed a baj.

Most már Mohács egész környékét átnyalábolta a veszedelem. A kolera-góctól félóránnyira fekvő Kölkedon és Dunaszekcsön, amelyek ugyancsak közvetlenül a Dunaparton fekszenek, tegnap óta járványszerűen pusztít a kolera. Négyen haltak meg az éjszaka és hat új beteget vittek be a járványkórházba. Mohácsra az éj folyamán két asszony pusztult el koleraiban: Tóth Antalnő 64 éves és Mentz Jánosnő 45 éves napszámosnő. Gyanus tünetek között került be ma reggel a kórházba Dudics Marián favágó. A mohácsi kórház betegállománya ma délbén: 22.

Hogy a nyomort valamiképp enyhítsék, Sey Tamás főszolgabíró kezdeményezésére ma segélybizottság alakult meg Mohácsra. Elsőnek az izraelita nőegylet ezerkoronás gyűjtését osztották szét. Megirtuk, hogy Nizsi Pál itélőtáblai bíró táv-

irati kérésére az igazságügyminiszter az összes bírósági tárgyalásokat bizonytalan időre elnapolta. A járásbírói épületet ma bezárták.

Mohácsra ma újabb két megbetegedés és egy halálozás történt. Ez az arány az előző napi megbetegedésekhez képest elég kedvező és a járvány intenzivitásának csökkenését jelenti. Az összes megbetegedettek száma a mai napig 57, ezek közül meghalt 31, a járványkórházban fekszik 24, felgyógyult kettő. A járvány Mohács északi és déli szomszédos községeire, a közvetlenül a Duna partján fekvő Dunaszekcsőre és Kölkedonra is áttért. Mindkét községben teknővályó cigányok betegedtek meg. Dunaszekcsőn egy halott és egy beteg van, Kölkedon három halott és egy beteg. A cigányok sátorait csendőrkordonnal zárták el. Pécsen a hatóság a közegészségügyi bizottság javaslatára eltiltotta a halászatot; a rendeletet azonban a belügyminiszter hatálytalanította, a halászatot veszélytelennek mondván.

A mohácsi szökevények.

A hatóságok elkövezték azt a könnyelműséget, hogy minden sürgetős daczára nem rendeltek el a vesztegzárt. Természetes tehát, hogy aki teheti, elviszi családját Mohácsra. Ott a pályaudvaron dr. Simay járásorvos megvizsgálja a menekülőket, s csak ha a teljes tárgyi és személyi garancia megvan, hogy az illetők és podgyászuk nem fertőzött, akkor engedik ki.

Tegnapelőtt vasárnap este a törvényes vizsgálat után elvitte családját Mohácsra Murányi Miklós is, az ottani papírárugyár igazgatója. Aszódra mentek atyjukhoz. Budapesten újból megvizsgálták őket s utnak eresztették. Alig hogy azonban Aszódra megérkeztek s ott fertőtlenítették őket, csendőrök vették körül az idősebb Murányi házat s a következő végzet kézbesítették a családnak:

A gödöllői járás főszolgabírájának 8039/910. számú távirati rendelete alapján értesítjük, hogy lakásukból további intézkedésig, legkésőbb azonban a mai naptól számítva 5 (öt) napon át bárhová is eltávoznok tilos. Figyelmeztetjük címzetteteket, hogy ez a tilalom összes háznépükre is kiterjed; továbbá, hogy az ezen tilalom megtartásának ellenőrzésével megbízott rendőri közegek fel vannak hatalmazva, hogy a rendeletnek karhatalommal is érvényt szerezni. Miről címzetteteket kívánságukhoz értesítjük. Aszód, 1910. szeptember 26-án. Matolcsi főjegyző, s. k. Nádudvary, bíró s. k.

Kétségtelen, hogy a Murányi-családnak ez fölötté kellemetlen s talán vitatkozni lehet afölött, hogy a hatóságok nem lépték-e túl a törvénytábla kereteket? A botrány azonban nem ez, hanem az, hogy Mohácsra naponta száz és száz ember jár ki és be szabadon s csak éppen azt, akit a gödöllői járásba visz végzete, helyezik vesztegzár alá.

A vidék.

Uj megbetegedések.

Temesvár. A temesvári nagyvásárra tegnap este Budapestről megérkezett Holesovszky Ferencz gyermekjátékárú, aki utközben rosszul lett. A temesvári rendőrség távirati értesülésére a pályaudvaron orvosi bizottság várta a vonatot és beszállították Holesovszkyt a kolera-kórházba. Az orvosi vizsgálat bélhurutot konstatált rajta és ma reggelre már javult is az állapota. A kolera szimptomáit egyáltalán nem tapasztalták, mindazonáltal néhány napig felügyelet alatt marad. Esztergomból jelenti tudósítónk: Sacharia matrőzt, akiről kitűnt, hogy nem kolera, holnap szabadon bocsátják és a hajót, amelyen érkezett, szintén feloldják a zár alól. Nyergesújfalun Májor József ázsiai koleraiban az éjjel meghalt. Újabb megbetegedés nem történt.

Zomborból a következőket jelenti tudósítónk: Gyanus megbetegedések voltak: Ada 1, Apatin 4, Bács 1, Bácsszentiván 1, Gombos 1, Jánoshalma 3, Kossuthfalva 1, Mélykut 2, Militics 1, Obecse 1, Temerin 1, Wekerlefalva 1; ezekből megállapított 1 jánoshalmi és 1 temerini. Felgyógyult a bácsi, bácsszentiváni, kossuthfalvai, mélykúti beteg. Apatinban meghalt 3, ápolás alatt maradt 1, de a bakteriológiai vizsgálat még nem ismeretes. Mihajlovics alispánhelyettes, dr. Pavlovics kir. tanácsos főorvossal a legszélesebbkörű óvintézkedéseket megtette, a szabadságon volt főszolgabírót visszarendelte a dunai, tisztai és ferencsatornai rakodópartokhoz, nehogy az orvosok a községtől elvonassanak, a belügyminisztériumból járványorvosok kiküldését kérték. A fertőzött szomszédos vármegyékhez közel eső községekben a vásárokat a polgármester betiltotta. A lakosságot

plakátokon a döbsszóval figyelmeztetik a veszedelmre. Egészségügyi bizottság permanenciájában van és szigorú ellenőrzést gyakorol.

Fehérmegye. Dr. Ács Károly hercegfalvi körorvos arról értesítette a sárbogárdi főszolgabíró-ságot, hogy a mai napon a délután egy órai vonattal Dunapenteléről érkező utasok közül ötöt vesztegár alá helyezzen, mert egy velük utazó hercegfalvai gyermek, *Tichl* Oszkár koleragyanus tünetek között megbetegedett. A főszolgabíró és a járásorvos azonnal a helyszínre mentek.

Fiume. Jekelfalussy Zoltán miniszteri tanácsos, kivándorlási biztos megállapodott a belügyminisztériummal, kormányzósnak és a városi tanácsnak képviselőivel, hogy a kivándorlási házban tartózkodó kivándorlók csütörtöktől kezdve nem hagyhatják el a házat behajózásukig. A kivándorlókat külön uton kísérik a hajókra. A házba a hatósági személyeken kívül senki sem teheti be a lábát. A kivándorlók az orvosi vizsgálatról számított 5 napon belül megfigyelés alatt állanak és ha a hajó közben indulna, akkor csak a következő hajóval kelhetnek utra. A kivándorlók egészségi állapota különben kifogástalan és Fiumében eddig még nem fordult elő koleragyanus eset.

Paks. Richter Mihályné állapota, ki kolerában betegedett meg, változatlan. Ujabb megbetegedés nem történt. Az alispán a Mohácsról érkezett 500 zsák liszt árusítását további intézkedésig betiltotta.

Dunakömlőd, mely egy koleraeset miatt zár alatt volt, a mai napon a zár alól föloldatott.

Magyarkeizsáról helyreigazító közleményt kaptunk, mely szerint Magyarkeizsán eddig koleragyanus beteg egy sem volt.

Gomboson a hajóhid állomáson Várady Károly gépész koleragyanus tünetek között összeesett, haldoklik.

Vajsza (Bácsmegeye) községben öt halász koleragyanus tünetek között meghalt. A betegeket a töltsi órházban ápolták. Meghalt továbbá *Nacht* József szintén kolerában.

Kaposvár. A Fiuméből induló 1003-as számú gyorsvonaton ma *Kapellári* Guidó és felesége budapesti lakosok hazautaztak Budapestre. Zágráb után két állomással *Kapellári* rosszul lett és hányási inger vett erőt rajta, majd gyomorbántalmak kínozták és hányt. A gyorsvonaton érhető izgalmat kellett az eset az utasok közt, kik közül Szabados Imre kaposvári gyógyszerész a gyanus beteget Gyékényesig kísérte. Az utasok kérésére a határrendőrség úgy *Kapellári*t, mint feleségét orvosi őrizet alá vette. Mielőtt a határrendőrség a beteget átvette volna, Szabados gyógyszerész lisoformmal fertőtlenítette. Szabados szintén orvosi megfigyelés alá vették öt napra.

Hatósági intézkedések.

A hivatalos lista.

A belügyminisztériumhoz ma a következő gyanus megbetegedésekről és halálesetéről érkezett jelentés:

- Crepaja* (*Torontálmegye*) egy megbetegedés;
- Kölked* (*Baranyamegye*) egy megbetegedés, egy haláleset;
- Zsolnaberkes* (*Trencsénmegye*) egy megbetegedés, egy haláleset;
- Gombos* (*Bácsodrogmegye*) egy megbetegedés;
- Paks* (*Tolnamegye*) egy megbetegedés;
- Nyergesújfalú* (*Esztergommegye*) egy haláleset;
- Dunavecse* (*Pestmegye*) egy megbetegedés;
- Mohács* (*Baranyavármegye*) négy megbetegedés, két haláleset.

A belügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint a bakteriológiai vizsgálat a következő újabb esetekben állapította meg az ázsiai kolera-t:

- Podmisi* István, *Nyitra*,
- Kuzsely* Ida, *Negyed* (*Nyitramegye*),
- Kusnyér* Lajos, *Solymár* (*Pestmegye*),
- Musztapics* Tamás, *Komárom*.

Nem bizonyult kolera-nak egy máriakálnoki, egy zsolnai és egy homolici eset.

Elmaradt bevonulás.

A honvédelmi miniszter már kiadta azt a rendelkezést, amelyikről már megemlékeztünk s amelyik szerint a Dunával szomszédos városokban az ujonczok bevonulását és a póttartalékosok kiképzését elhalasztja. A honvédelmi miniszter rendelkezése következtében a Dunával közvetlenül szomszédos vármegyékben és az ezek közelében fekvő törvényhatósági joggal felruházott városokban az ujonczok bevonulása további rendelkezésig a kolera-veszedelmre való tekintettel elmarad. Hasonlóan elma-

rad a póttartalékosok kiképzése is az első honvédelmi gyalogezerednél.

Betiltott vásárok.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye alispánja közhírré teszi, hogy a Kiskunfélegyházán 1910. évi október 2-án, a Tinnye községben 1910. évi október 3-án megtartandó országos vásárt betiltotta.

Külföld.

Bécs.

Tegnapelőtt egy 23 éves cselédleány felvételle jelentkezett a bécsi országos kórház rendelőintézetében. Mivel erős hányás mutatkozott rajta, rögtön elszállították a Ferencz József-kórházba és az országos kórház felvételi irodáját szigorúan fertőtlenítették. Azokat a betegeket, akik akkor orvosi vizsgálatra jelentkeztek, megfigyelés alá helyezték.

Noha az orvosok véleménye szerint Bécs városát nem fenyegeti kolerajárvány, a rendőroket mégis kioktatják, hogy miképpen kell eljárniok hirtelen betegedések esetén, hogyan kell a környezetet izolálni, az egészségügyi hatóságot sürgősen értesíteni és a csödületet megakadályozni. Azokban a hivatalokban, ahol nagy közönség szokott megfordulni, kioktatják a hivatalnokokat és a szolgaszemélyzetet. Már most intézkedett a városi főorvosi hivatal arra az esetre is, ha a járvány mégis kitör, a nagyforgalmu hivatalok bezárását illetően.

Ausztria.

Egy *Zilka* nevű 34 éves munkás tegnap este munkaközben koleragyanus tünetek között megbetegedett. Elszállították a járványkórházba, a műhelyt fertőtlenítették és a többi munkást elkülönítették.

Ziska munkás, aki Vitkovitzban koleragyanus tünetek között megbetegedett, jobban van. Mivel a hatóságok szigorú intézkedéseket tettek a kolera elhúzóllása ellen, a bányamunkások tömegesen menekülnek Vitkovitzból. A gyárakban ma reggel több száz munkás nem jelent meg. Valamennyien még *éjszaka* elhagyták a várost, mert attól féltek, hogy orvosi megfigyelés alá helyezik őket.

A trieszti tengerészeti hatóság körlevele szerint az Apuliából származó árukra vonatkozó egészségügyi intézkedéseket a nápolyiakra is kiterjesztik, mert a hivatalos jelentésekből kitűnik, hogy ebben a városban is megállapították a kolera-t.

Briinnből jelentik: A helytartóság egészségügyi osztályának közlése szerint a vasárnap meghalt *Schromm* vasuti ör esetében a bakteriológiai vizsgálat ázsiai kolera-t állapított meg. *Schromm* Julienfeld közelében teljesített szolgálatot, hol már egy koleraeset történt. *Hillebrandt* Antónia, egy váltóór felesége, akit gyanus tünetek közt szállítottak a járványkórházba, estére jobban érezte magát.

Olaszország.

A legutóbbi 24 órában Nápolyban 15 kolera-megbetegedés és 9 haláleset, Nápoly tartományban 4 megbetegedés, egy haláleset, Bari tartományban 3 megbetegedés, egy haláleset állapított meg. -- *Foggia* tartományban sem új megbetegedés, sem új haláleset nem történt.

Franciaország.

Tekintettel a nápolyi kolerajárványról szóló nyugtalanító hírekre, *Briand* miniszterelnök a prefektusokhoz körlevelet intézett, amelyben szigorúan megköveteli tőlük az elrendelt óvintézkedések pontos keresztülvitelét. Ha mindenki kötelességét teszi — mondja a körlevél — félelem nélkül várhatjuk be az eseményeket.

Törökország.

Konstantinápolyban az egészségügyi hatóság közlése szerint tegnap kolerában két megbetegedés és egy haláleset történt. Az erzerumi vilajetben szeptember 24-én és 25-én 24 megbetegedés és ugyanannyi haláleset, Trapezuntban pedig 25-én 25 megbetegedés és 16 haláleset történt kolera következtében.

Oroszország.

Pétvároft a legutóbbi huszonnegy órában 22 kolera-megbetegedés és 11 haláleset történt. A kolera-betegek létszáma 477.

EGYHÁZAK.

(Püspökök a katolikus sajtóért.) Pécsről jelentik: Gróf *Zichy* Gyula pécsi püspök elrendelte, hogy október hó 2-ik vasárnapján az egyházmegyei összes templomokban a katolikus sajtóalap javára gyűjtsenek. A maga részéről 10.000 koronát adományozott a célra. A gyűjtött összeg

fele részét az országos, a másik felét a helyi katolikus irányú lap céljaira fordítják.

(Bibliai előadás.) Szeptember 30-án este félnyolcz órakor az Erzsébet-körút 7. sz. alatti teremben Szabó Zsigmond ref. lelkész beszédet tart az alázatosságról.

TÁVIRATOK.

Aehrenthal Olaszországban.

Róma, szeptember 28. Di San Giuliano külügyminiszter ma Bolatti külügyminisztériumi főtákar és Fasciotti kabinetfőnök kíséretében este Turinba utazott, hol gróf Aehrenthal külügyminiszterrel találkozik.

A szerb kölcsön.

Belgrád, szeptember 28. A jövő év folyamán Szerbia 120 millió kölcsönt szándékozik felvenni Franciaországban fegyverkezési és vasutépítési célra. A párisi mérvadó körökben tett puhatolódzás szerint a francziák mindenkor készséggel hajlandók Szerbiának kölcsönt adni.

Entente Görögország és Bulgária között.

Athén, szeptember 28. Jól értesült körökben a Görögország és Bulgária közti entente-ot befejezett ténynek tekintik. Az entente feltételei meg nem ismeretesek.

A husrágaság ellen.

Bécs, szeptember 28. A *Fremdenblatt* jelenti: Az iparegyesület elnökének, *Bresser* építési tanácsosnak vezetésével ma küldöttség jelent meg *Bienert*h miniszterelnök előtt és memorandumot nyújtott át neki, amely az iparegyesület péntek esti gyűlésén hozott határozatokat tartalmazza. *Bresser* építési tanácsos rámutatott arra, hogy 10.000 tonna argentinai husnak próbaképp való behozatala nem elégséges és egyáltalában el kellene tekinteni az argentinai husbehozatal kontingentálásáról. Kérdést intézett a miniszterelnökhöz, vajjon lehetséges volna-e október közepén körülbelül 20.000 kilogramm argentinai húst Bécsbe hozni és azt próbakóstólásra a közönségnek eladni. Báró *Bienert*h miniszterelnök azt válaszolta, hogy a magyar kormányval érintkezésbe lépett, hogy a véleménye szerint föltétlenül szükséges hozzájárulását kieszközölje az argentinai hus importálásához. Értesülései szerint már a legközelebbi napokra kedvező válasz van kilátásban. Minden államnak kötelessége a megkötött szerződéseket respektálni és Magyarországgal szemben lojálisan kell eljárniuk, ha ugyanily elbánást várunk a magyar kormány részéről.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		szept. 28.	szept. 27.	szept. 26.
Buza	helyben	103½	103	—
	szeptemberre	103½	103½	—
	decemberre	106½	106½	—
Tengeri	szeptemberre	61	62½	—
	decemberre	59	59½	—
Chicago.				
Buza	szeptemberre	95½	95½	—
	decemberre	98½	98½	—
Tengeri	szeptemberre	52½	52½	—

Newyork, szeptember 28. Gyapot Newyorkban, helyben — (13.60). Gyapot októberre 13.75 (13.47). Gyapot decemberre 13.50 (13.51). Gyapot New-Orleansban, helyben 13½ (13½). Petroleum Stand white Newyorkban 7.50 (7.50). Petroleum Stand white Philadelphában 7.50 (7.50). Petroleum Refined in Cases 9.90 (9.90). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 13.— (13.10). Zsir Rohe és Brothers 13.50 (13.50).

Chicago, szeptember 28. Zsir szeptemberre 12.82 (12.80). Zsir októberre 12.40 (12.60). Szalonna short clear 13.— (13.—). Sertésbus októberre 17.00 (17.77).

Czukrot a mustba

vagy
mi mindent kitalálnak.

Borkereskedő: Nézzé Kovács ur, azt olvasom itt az újságban, hogy a soproni borkereskedők jártak a miniszternél és kérték, hogy czukrot adhasanak a mustba.

Pinczemeszter: A mustba? Mi az a must?

Borkereskedő: Ezt akartam kérdezni magától. Maga elvégezte a pinczemeszteri tanfolyamot, maga talán tud valamit mustról.

Pinczemeszter: Nem én, de én különben is azt hiszem, hogy az újságban sajtóhiba lesz... Valószínűleg a festékkereskedők jártak a miniszternél. Azt hiszem a musttal kerítéseket szoktak festeni.

Borkereskedő: A kis fiam azt mondja, hogy a must a szőlő leve. A szőlőt megnyomják és akkor kiesürog belőle valami és a kis fiam azt mondja, hogy ebből is lehet csinálni bort.

Pinczemeszter (söhajva): Lehet, hiszen ugy romlik ez a világ. Hát most mi is ilyen léből csinálunk bort? Mert abban az esetben tessék másik pinczemeszter után nézni, mert én tisztességtelen dologra nem vagyok kapható. Bort lehet csinálni spirítusból, glicerinből, fukszinból és erre vállalkozom is, de hogy én szőlőket nyomkodjak szét, azután abból valami lehetetlen módon némi pancsot gyártsak, nem uram, erre nem vállalkozom.

Borkereskedő: Legyen nyugodt, én se. Régi, jó hírnevű cégünk garanciája, hogy mi meg nem engedett dolgokra nem bocsátkozunk. Csak nem fogom kockáztatni jó renomémet a bel- és külföld előtt.

Pinczemeszter: Sőt, én azt javasolom, hogy járjunk el a tisztességtelen konkurrenzia ellen. Hiszen az ilyen eljárás egyenesen veszélyezteteti a magyar borkereskedelmet.

Borkereskedő: Én nem veszekszem az emberrel... Csináljanak a soproniak, amit akarnak. Mi megyünk a magunk régi, becsületes útján. A döntés ugys a közönség kezében van.

Pinczemeszter: Ugy van, de...

Borkereskedő: No mi az, Kovács ur?

Pinczemeszter: Egy dolog mégis furja az oldalamat.

Borkereskedő: Mi az, Kovács ur?

Pinczemeszter: Hogy tudnak azok a betyárok mustból és czukorból bort csinálni.

Ray.

KÖZIGAZGATÁS.

Szeged város törvényhatósága ma tartotta közgyűlését. A közgyűlés feliratot intézett a miniszterhez a bortermelők védelme, a boritaladó eltiltése, a korosmák, italmérések és üzletek vasárnap bezárása érdekében. A közgyűlés azon indítványt, hogy Szeged város csak jogakadémiát kérjen, elvetette, miután az egyetemi spekulációkról nem mond le.

Egy alispán ünneplése. Sátoraljúj helyen Zemplén vármegye községi és körjegyzői egylete ma délután ünnepelte Dókus Gyula alispánt, vármegyei szolgálatának negyvenedik évfordulója alkalmából. A jegyzői kar ez alkalomból a vármegye-háza dísztermében rendkívüli közgyűlést tartott, amelyre 12 tagú küldöttség hívta meg az alispánt. A közgyűlés megnyitása és az alispán üdvözlése után Mankovics János hosszabb beszédben méltatta az alispánnak köztisztviselői működését. A tetszéssel fogadott beszéd után Jászay Pál főjegyző indítványára a közgyűlés az alispán nevére egy 8000 koronás alapítványt létesített, amelynek kamataiból a jegyzők árvaít segélyezik. A községi bírák nevében Nagy János újesanálási bíró üdvözölte az alispánt, majd Simcsák Nándor jegyző átnyújtotta az alispánnak a vármegye 450 községi üdvözlő határozatát remekművi díszbörkötésben. Végül Pataky Miklós sátoraljúj helyi főjegyző hosszabb beszéd kíséretében átadta az alispánnak a jegyzők jubileumi emléktárgyát, egy hatalmas ezüst babékoszorút, melynek leveleire az egyes jegyzők nevei vannak bevésve. A díszközgyűlés után az alispán tiszteletére banket volt a Magyar Király-szállóban, amelyen számos előkelőség is megjelent és lelkesen üdvözölték a jubiláns alispánt. Holnap a megyei közgyűlés előtt Thuránzky László főjegyző vezetésével a vármegyei tisztikar tiszteleg az alispánnál.

ÚJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: csütörtök, szeptember 29. — Róm. kth.: Mihály főangy. — Prot.: Mihály. — Görög-orosz: szeptember 16. Eufémia sz. — Zsidó: Elul 25. — A nap két reggel 5 óra 56 perczkor, nyugszik este 5 óra 44 perczkor. — A hold két éjjel 1 óra 4 perczkor, nyugszik délután 4 óra 39 perczkor.

Az igazságügyminiszter fogad dében 12 órakor. A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) 10—2. Belépődj, kedd kivételével, 1 korona. — Uránia kiállítása (Kigyó-tér 1.) 9—8-ig. — Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) 9—8.

Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Muzeum állattára 9—2-ig. — Aquincumi Muzeum 9—4-ig. — Erzsébet Muzeum 9—4-ig. — Földtani Muzeum 10—1-ig. — Iparművészeti Muzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig. — Ráth Muzeum 10—4-ig. — Széchenyi Muzeum 10—12. — Tanszermuzeum 9—7. — Technológiai Muzeum 9—1-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Egyetemi Könyvtár 9—6. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Muzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Muzeum Könyvtára 9—2-ig. — Nemzeti Muzeum Könyvtára 9—4-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 9—2-ig. — Technológiai Könyvtár 9—1.

Nyitvalevő képtárak: Gyermekrajzkiállítás az Iparművészeti Muzeumban 9—1-ig. — Kiss Rezső képkiallítása a Könyves Kálmán szalonjában 9—7-ig. — Művészház zsűrimentes kiállítása 10—7. — Szépművészeti Muzeum régi képtára 10—2.

— **Személyi hírek.** Klein Ödön osztálytanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály főnöke szabadságáról visszaérkezett s átvette hivatala vezetését. Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke, ma reggel tornyai birtokára utazott, ahonnan csak a képviselőház újból való összehívása alkalmával tér vissza Budapestre.

— **A trónörökös Párisban.** Ferenc Ferdinánd főherceg, bécsi hír szerint, az ősz folyamán Párisba utazik.

— **A csári család utazása.** Pétervárról jelentik nekünk: A csárné egészségének a nauheimi kúra nagyon jót tett. Október 29-én utazik el a csári pár Friedbergből és Skiernevicebe megy, ahol a csár vadászni fog. November 7-én érkezik a csári család Carszkoje-Szelóba.

— **A belga királyi pár Bécsben.** A belga királyi pár szombaton ünnepli meg Brüsszelben esküvőjének tizedik évfordulóját s vasárnap dében utazik Bécsbe. A belga királyi pár bécsi tartózkodása alatt a királynak gyönyörű díszítésű arany könyvet fognak átnyújtani a brüsszeli kiállítás bizottságainak aláírásával.

— **A kalocsai érsek állapota.** Várossy Gyula érseket illetőleg tegnap este az orvosok már minden reményt feladtak és környezete is azt hitte, hogy a reggelt sem éri meg. Ámde az érsek szervezete oly ellentállóképességet tanusít, mely bámulatba ejtette az orvosokat. Ma reggel, elég nyugodt éjszaka után felkelt, felöltözködött és most az íróasztala mellett ülve, beszélget környezetével. Nincs kizárva, hogy az érsek erős szervezete az orvosi tudományra ráczáfol és talán súlyos betegségéből is felépül.

Kalocsáról jelentik éjjel, hogy Várossy érsek ma az egész napot nyugodtan töltötte.

— **Uj pápai kamarás.** X. Pius pápa dr. Lukács József budapesti tudományegyetemi nyilvános rendes tanárt a pápai kamarási címmel tüntette ki. Az új pápai kamarás a hittudományi karon az egyháztörténelmet adja elő.

— **Eltemették a kultuszminiszter anyját.** Idősebb Zichy Jánosné grófnének, gróf Zichy János, kultuszminiszter édesanyjának holttestét ma délután 2 órakor szentelte be Hanuy Gábor prelátus-kanonok, fényes segédlettel. A gyászszertáson a mágnásvilág számos tagja, Pécs város és Baranya vármegye tisztviselői kara, továbbá az állami tisztviselői karok testületileg vettek részt. A válás- és közoktatásügyi miniszterium képviseletében Molnár Viktor és Náray-Szabó Sándor államtitkárok jelentek meg a temetésen. Az Országos Katolikus Szövetség és a Budapesti Katolikus Kör Zsembery István alelnökkel és Hindy Zoltán igazgatóval képviseltette magát. A holttestet ma este 7 órakor szállították el Nagylángra, ahol holnap délelőtt fél 11 órakor helyezik örök nyugalomra a családi sírboltba.

— **Ehrlich tanárt kitünteti a császár.** A német lapok tudvalevőleg több ízben szóvá tették, hogy hivatalos helyen még mindig késnek tudomásul venni Ehrlich tanár érdemeit. Most végre egy a német kormányhoz közelálló lap azt jelenti, hogy Vilmos császár Ehrlich tanárt valóságos titkos tanácsossá fogja kinevezni és a *kegyelmes* címet adja neki.

— **Báró Fejérváry gyógyulófélben.** Báró Fejérváry Géza darabont-testőrkapitány, aki néhány nap óta könnyebb lábába miatt ágyban fekszik, már jelentékenyen jobban érzi magát s baja elmulóiban van. Betegsége néhány napig még ágyban tartja ugyan, rövidesen azonban egészen gyógyultan kelhet föl.

— **Magyar nemesség.** A király Pirkner János nyugalmazott miniszteri tanácsosnak a magyar nemességet „békéi”. dr. Ángyán Béla egyetemi tanárnak pedig „vörösberényi” előnévvel adományozta.

— **Apponyi Amerikában.** Gróf Apponyi Albertet jövő évre Amerikába várják, mert a newyorki Civic Forum és a Béke-Egyesület még ez év tavaszán fölkerlte, hogy Amerikában tartson fölolvasást a nemzetközi békéről. Gróf Apponyi, mint Robert Erskine Elly, a Civic Forum igazgatója a Timesnek írt levelében kijelentette, elfogadta a meghívást és a jövő év februárjában Amerikába megy s a Carnegie Hallban tartja meg fölolvasását. Azután hosszabb körútra indul az Egyesült-Államokban s meglátogatja a kiválóbb egyetemeket. Minden valószínűség szerint ezuttal is, mint hat évvel ezelőtt, mikor a st.-louisi békekonferencián járt, meglátogatja oyster-bagi otthonában Roosevelt Tivadar. a volt elnököt is, aki, mint tudjuk, Magyarországon való jártában Eberhardon gróf Apponyi kastélyában töltött egy napot.

— **Falk Miksa siremlékének leleplezése.** Közvetlenül Falk Miksa elhunytá után bizottság alakult, mely nagyobb arányú akciózt indított azzal a szándékkal, hogy a nagyevű publicisztának és kiváló politikusnak sírhelye művészi emlékekkel jelöltessék meg. Közadományokból akkora összeg folyt be, hogy a bizottság terve valóra vált. Szűkebb versenyben Kallós Ede kiváló szobrászművészünk mintája mellett döntött a bizottság s a művész Falk Miksa siremlékét el is készítette. A monumentális emlékművet október 2-án, délelőtt tizenegy órakor fogják a kerepesi temetőben leleplezni. A leleplezési ünnepre szóló meghívókat a bizottság már szétküldötte. A kegyeletes megemlékezés ez ünnepének programját a magyar királyi Operaház férfikarának éneke vezeti be Noseda Károly karigazgató vezetésével. A szoborbi zottság és a Pester Lloyd szerkesztősége nevében Singer Zsigmond, a Pester Lloyd főszerkesztője emlékezik meg Falk Miksáról és ő adja át a szoborművet a fő- és székvárosnak. Dr. Bárczy István polgármester a főváros nevében átveszi a siremléket. Minden valószínűség szerint a nemzeti munkapárt egy tagja is méltatni fogja Falk Miksa nagy érdemeit. Az Operaház kórusának karénakéval véget ér az ünnepség.

— **Meghalt a nagy idők kiváló katorája.** Verébelyen e hó 27-én kilenczvennégy éves korában meghalt samobori Krivacsich Károly volt 1848/49-iki honvédőrnagy, nyug. képviselőházi tisztviselő, aki mint Don Miguel-ezredbeli császári főhadnagy 1848-ban lépett át Perczel hadtestéhez és résztvett a pákozdi, ozorai, szolnoki, isaszegi és nagysarlói ütközetekben, Budavára bevételében és a világosi csatában, a szolnoki ütközetben az egyik lábát átlőtték, de súlyos sérüléséből felgyógyulva, újra beledobta magát a harcok közepébe. 1849-től 1851-ig bujdosott, akkor elfogták és golyó általi halálra ítélték, de az ítéletet kegyelemből tizenöt évi várfogságra változtatták át. Hét évet töltött nehéz rabságban Olmützben, ahonnan 1858-ban, Rudolf trónörökös születésekor, az általános amnesztia kiszabadította. A nagy idők lelkes és bátor harcosának halálát nagyszámú rokonsága gyászolja.

— **Az életmentő honvéd kitüntetés.** A király Kopa József kassai 9. honvédgyalogezredbeli honvédek az ezüst érdemkeresztet adományozta egy huszárnak a vízbefulástól saját élete veszélyeztetésével történt megmentéséért.

— **Meghalt Pasteur özvegye.** Pasteurnek, a világhírű francia tudósak és bakteriológusnak özvegye arboisi birtokán tegnap nyolczvannégy éves korában meghalt.

— **A kitüntetett Borolin.** Tudvalevőleg dr. Borovszky Rezső és Borovszky Károly egy új háziszert hoztak forgalomba Borolin elnevezés alatt, mely minden sósorszeszt felülmul kitűnő tulajdonainal fogva. E belügyminiszteri engedéllyel forgalomba hozott kitűnő háziszert nagy elismerés érte a nyiregyházi mezőgazdasági és ipari kiállításon. A zsűri ugyanis a Borolint díszoklevéllel és ezüstéremmel tüntette ki. A Borolin ezzel megkezdte diadalútját az országban és valószínű, hogy e háziszert csakhamar található lesz, minden családnál. Ugy antiszeptikus, mint gyógyerejénél fogva ezt a Borolin meg is érdemli.

— **Vége a fumei sztrájkknak.** A fumei petroleumgyári munkások tegnap esti értekezletükön elhatározták, hogy követeléseiket elejtik. A munkások ma reggel munkába álltak.

— **Ez is katonai vívmány.** Bécsből jelentik: Augusztus 29-én kelt legfelsőbb rendeletre a „Rendeleti Közlöny” mai száma a katonai mérnököket a katonatisztek sorába teszi. Eddig katonai építőmérnökök voltak a hadseregben lévő mérnökök, most katonai rangjelzéseket kapnak és általában a mérnöki tisztikar nevet fogják viselni. A mérnöki tisztikar élén egy tábornok áll, aki a mérnöki tisztikar főnöke címét viseli.

— **Junga Sebő nyugalomban.** A kalocsai mérnyő-százados tragédiájának utolsó képe jelent ma meg a magyar királyi honvédség rendeleti közlönyének legutóbbi számában. Ezek szerint Junga Sebő nagykanizsai 20. honvédegylegredbeli százados a megejtett felülvizsgálat alapján mint rokkantat s mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlant október elsejétől kezdődően nyugalományba helyezik. Junga választott lakóhelye Budapest.

— **Milán király.** A Rudolf-rakparton ma este felé Lakatos István 1402. számú rendőr egy magas szürke ruhás fiatalembert látott ezáltalánul bolyongani. A rendőr megszólította, mire a fiatal ember azt mondta, hogy ő Milán király és mindenáron audienciát akar a királytól. Az elmezavart embert a rendőr bevitte a főkapitányságra és ottan a Lipótmezőre szállították.

— **A villamám rabjai.** Az újvidéki katolikus temető mellett most festik a villamosvasut vezetékoszlopait. Egy festő-inas tegnap festékdobozzal felmászott az egyik oszlopra, hogy azt befesse. Mikor az oszlop tetejére ért, megfogta a drótot. Keresztülfutott rajta a villamos áram és nem tudta elengedni a drótot. Segítségért kiáltott, egy arra járó ember odament és felmászott az oszlopra és a lábánál fogva akarta földre huzni a fiút. Az áram azonban most őt is megfogta és most már ketten lógtak a magas oszlopon. Arra ment egy temetési menet és a szomorú emberek alig tudtak elnyomni egy mosolyt a furcsa látvány felett. Végre is egy rendőr szabadította ki a két embert nehéz helyzetéből.

— **Gázrobbanás sérüléssel.** Tegnap délután Csepregi János asztalosmester Ujpesten az Árpád-ut 99. szám alatti raktárában gázzagot ért. Gyufát gyújtott és ebben a pillanatban a kiömlő gáz felrobbant és Csepregi súlyos égési sebeket szenvedett. A helységben tartózkodó *Ezeréni* Endre tanonc könnyebben sebesült meg. *Csepregit* a gróf Károlyi-kórházba vitték.

— **Bányaszerencsétlenség.** Jekaterinoszlavból jelentik, hogy a Sándor-tárnában robbanás történt, amelynek következtében hat bányamunkás életét vesztette, négy súlyosan megsebesült.

— **Az Augusztus-sorsjegyek húzását** október 8-án okvetlenül megtartják. A ki nem fizetett sorsjegyekre eső nyeremények a tüdőbajosok Augusztus-szanatóriumát illeti.

— **Betörések.** Rákospalotán, az Ehmann-féle telepen betörők jártak *Strasser* Emil bankhivatalnok villájában, ahol minden szekrényt feltörték és több száz koronát érő ruhaneműt loptak el. A betöréssel *Teknyős* István hódí születésű csavargót gyanúsítják. — Feltörték *Darner* Károly házmesternek a Vérhalom-dűlő 6116. számú lakását, ahonnan ruhaneműt loptak el. — Betörték *Máté* Janka János bádógos Mária-utca 5. számú lakására, ahonnan 20 korona készpénzt és 100 koronát érő ékszert vittek el. A rendőrség a betörőket keresi.

— **Talált csecsemő.** Ma este féltíz órákor Beumts Péter rendőr egy 4—5 hónapos fiúcsere-mőt talált a Ferencz József-téren, mellette azonos üveg volt kávéval. A gyermekmenhelyre vitték s az anya kiléte iránt megindították a nyomozást.

— **Merénylő napszám.** Tegnap délután az Asztalos Sándor-utczában Bálint Árpád napszámok kétszer rálőtt Laczkó Ábel napszámra. A golyók nem találtak. Bálintot letartóztatták. Laczkó és Bálint nemrég összeveszték és akkor Laczkó arcul ütötte Bálintot, aki emiatt akart bosszút állni támadóján.

— **Villamos baleset.** Ma este tizenegy órákor az Orczi-ut és Körös-utca keresztezésénél több munkás fenyőfadorogot cipelt át a villamos sínén. Már majdnem átvitték, mikor a 287. sz. villamos, amelyet Hegedűs János vezetett, nekiment a dorongoknak. Az összeütközés folytán a munkások felbuktak és az egyik, Tatárszky Ádám a ballábát eltörte. A Rókus-kórházba vitték.

— **Elgázolás.** A Soroksári-ut és a Beöthy-utca torkolatánál ma délután 4 órákor a budapesti jégművek 58. számú kocsija, amelyet *Tropp* Ferencz kocsis hajtott, elgázolta *Méhes* István utaznereprőt. A 70 éves embert életveszélyes sérüléssel a Szent István-kórházba szállították.

— **Életunt asztalos.** A Margit-hídfőnél Bolgár Mihály ötvenkét éves asztalosmester zöldgáliszoldatát ivott. Az irtalmakok kórházába vitték. Bolgár meghasonlott a családjával s ezért akart öngyilkos lenni.

— **Sikkasztó irodaszolga.** A Neuberger Testvérek fakeskedő cég egyik alkalmazottja az egyik *Neuberger* megbízásából ma délben kitöltött egy 4500 koronás csekket és azt átadta *Morocz* Pál 21 éves irodaszolgának. Meghagyta neki, hogy menjen a Hold-utczai postatakarékpénztárba, de számat kérjen csak, a pénzt ne vegye fel. A cég hiába várta vissza *Morocz*-ot, az eltűnt. Mikor érdeklődni kezdte elmaradása után, kiderült, hogy *Morocz* felvette a pénzt és megszökött. Tolnámetibe mehetett, miután odavál. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **A Pannónia** 10.000 tonnás kettőscsavarú Cunard gyorsgőzös 1910. október 1-én, szombaton délben indul Fiuméből Palermóba, Nápolyba és Gibraltárba. A hajó gyönyörű termekkel (ebédlő, társalgó, dohányzó), továbbá hideg és meleg fürdővel, villamosvilágítással, stb. van ellátva és széles fedett sétatérfelülettel bír. I. osztály Palermó 96 korona, Nápoly 144 korona, Gibraltár 244 korona. II. oszt. Pajermó 72 korona, Nápoly 96 korona, Gibraltár 168 korona. Fiume—Nápoly—Triest I. osztályú körutazás ára 228 korona. Az utasok feladásra szánt podgyaszt 140 kilogrammig a társaság díjtanul szállítja. Bővebb felvilágosítást nyújt az *Adria* m. kir. tengerhajózási r. t. Fiumében, az „*Adria*” személyszállító osztálya Budapesten (V., József-tér 1.), az „*Idegenforgalmi és Utazási Vállalat* r. t.” Budapesten (IV., Vigadó-tér 1.) és az összes külföldi Cunard-ügynökségek, valamint minden körutazási menetjegyiroda.

— **Sikkasztó állomásfőnök.** Marmarosszigetről jelentik: Meszlényi Pál a técsői állomás elüljárója 5000 korona elikkasztása után megszökött.

— **Vörhenyjárvány.** Técsőről jelentik: A vörheny járványszerűleg fellépett és az összes iskolákat bezárták. A beteg gyermekek száma mintegy 100.

— **Halálozás.** Dr. Ziffer Emil, gleichenbergi fürdőorvos, aki télen Meránban és Abbáziában is praktizált, ma délelőtt 63 éves korában meghalt a Pajorszanaatóriumban. Az elhunyt kiváló orvos volt, számos könyvet írt és több száz tanulmánya jelent meg berlini, bécsi és más folyóiratokban. Régebben Budapesten is szerkesztett orvosi lapot és tevékeny tagja volt a budapesti, berlini, párizsi és bécsi tudományos testületeknek. Ötgye, három gyermeke és tekintélyes nagy család gyámszolja. Temetése pénteken délelőtt 11 órákor lesz a rákoskeresztúri izraelita temető halottasházában.

— **Öz.** *Agoston* Istvánné, *Ujvárossy* Anna Kőkösön meghalt. Holttestét Uzonba szállították és ott helyezték el a családi sírboltba.

— **Csongrády-Schopf** Kálmán m. kir. honvéde, a Ferencz József-rend lovagja, életének 56-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt Budapesten.

— **M. Kossa** Kálmán életének 72-ik évében f. hó 25-én elhunyt Alsójárán.

— **Béla** István, nyug. református lelkész 90 éves korában Kaposváron meghalt.

— **Beck** Inre joghallgató 20 éves korában Szigetváron meghalt.

— **Id. Jós** Elekné, *Szilágyi* Ágnes 76 éves korában Kisborosnyón meghalt.

— **Zsigmond** Gyula pénzügyigazgatósági segédtitkár, 33 éves korában Sopronban meghalt.

— **Szigetközi** György, Beregszász város legidősebb, köztisztviselőnek örvén polgára, 93 éves korában Beregszászon meghalt.

— **Frank** Béla honvédelmi miniszteri osztálytanácsos anyja, öz. *Frank* Józsefné, sik-abonyi *Angyal* Katalin életének 72-ik évében elhunyt Budapesten.

— **Az utolsó családi előadás.** E hó 29-én, csütörtökön délután tartják a *Belletov*-szirkuszban az utolsó családi előadást félhelyárok mellett, dacára a féláraknak teljes műsorral, melyben a jegyesmedvék, a nagyszerű *Paretty* akrobata-csoport, az összes bohócok és szerződöttet művészek szerepelnek. Csütörtökön és pénteken este nagy előadás, szombaton este high-life, sport és művészelőadás, vasárnap délután és este két bucsuelőadás.

x **Ha őszül a haja, használja a Stella-vizet.** Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógytárában, Budapest, V., Szabadság-tér.

x **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31.** Színházi és variétés-műsor. Kezdeté 8 órákor.

x **Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme.** Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Szép a bajusz Hajdusági pedrővel.**

x **Prizmás látesővek.** Zeiss- és Busch-féle Solhuse, Stereoultralux és Terlux látesővek. Stopper órák, automobilszemüvegek, Calderoni és Tarsa, V., Gizellatér 1. (Haas palota.)

x **Bob** hashajtó a legkellémesebb, 10 fillér.

x **Mi a Novicum?** Székelyhavas gyomorkeserű *házi* szer. Melynek egyetlen háztartásból sem szabad hiányoznia. Ez az ideális új *házi* szer rögtön enyhíti a gyomorhajt, gyomorgörögést, gyomorégést, gyomoréreléget, hányingert, étvágytalanságot és minden egyéb gyomortól származó bántalmakat. Ára nagy üveg 2 korona, közepny 1 korona 20 fillér, kis üveg 60 fillér, 3 nagy, 5 közep vagy 10 kis üveget utánvét mellett bérmentve szállít a készítő, Kárpáti József Árkosszeptszentgyörgy 11. szám vagy a központi főraktár, Balla Sándor „*Hunnia*” gyógyszerháza Budapest, Erzsébet-körút 56. szám.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Chavez temetése.** Megirtuk, hogy Chavez, a Simplon hőse, tegnap délután meghalt. Domodosszólából jelentik, hogy Chavez ünnepies temetése csütörtökön lesz a község kölségén. A holttestet azután Párisba szállítják. Szüntelen érkeznek részvétlívratok, továbbá koszorúk és adományok Chavez emlékoszlóira. A Chaveznak szánt 50.000 frankos díjat a testvéreinek adták át.

Milánóból jelentik nekünk: A városi tanács rendkívüli közgyűlést tartott és elhatározta, hogy a holnapi temetésen testületileg fog megjelenni. A koporsót a városi képviselők kikísérik a vasúthoz, ahonnan *Chavez* holttestét Párisba szállítják. *John Chavez*, a szerencsétlenül járt aviatikus barkár fővere az 50.000 franknyi díjat, amelyet a versenybizottság az ő kezéhez juttatott, katasztrófák alkalmával elpusztult aviatikusok hátramaradt családjainak felsegítésére adományozta. Ugy volt, hogy *Viktor Emánuel* király is eljön a milánói repülőversenyre és azt tervezte, hogy meg fogja látogatni a domodosszói kórházba *Chavez*-t. Most a király látogatása elmarad.

© **Kudarcéval végződött verseny.** Mahieu és Loridan aviatikusok, akik repülőgépen elindultak a páris-brüsszeli útra, amelyre a francia automobil-klub 150.000 frankot tűzött ki, utközben lemondtak a további versenyről. Loridan gépe motorhiba miatt nem messze Páristól lezuhant és darabokra tört, magának az aviatikusnak és kísérőjének azonban nem esett semmi baja. A francia automobil-klub elhatározta, hogy kitűzött díjára még december 31-éig lehet pályázni.

© **Két ezredes kísérletezése a repülőgéppel.** A lécsujhelyi aviatikai telepen az utóbbi napokban két katonatiszt kísérletezik. *Kucsera* vezérkarfi ezredes és *Ganitsék* osztrák honvéde ezredes az új aviatikusok, akik a repülőgépek különösen a hadsereg számára való alkalmazását tanulmányozzák.

© **A rákosi aviatikusok.** A tegnapi szélcsendes délutánon több magyar aviatikus kísérletezett a Rákosmezőn. A főlészállások balesettel kezdődtek, amennyiben *Bittner* Ernő, a Magyar Aero Rézvénytársaság Farman-pilótája lezuhant. Őt méter magasan repült gépével és amint az elébe került embereket akarta kikerülni, gépe félrebillent, a földre vágódott és darabokra tört. A pilótának nagyobb baja nem esett egy jelentéktelen karczolásnál. Őt óra után *Tóth* József szállott föl saját szerkezetű monoplánján, melylyel több sikertűlt kört írt le. *Tóth* monoplánja teljesen önálló konstrukció. Kivüle még *Csermely* végzett szép röpüléseket Voisin-gépen.

© **Lezuhant aviatikus.** Strassburgból jelentik: A Sport-téren Mühlhausenben most tartják a repülőversenyt. A mai versenyen *Plochmann* mérnök nagy magasságból lezuhant és halálosan megsebesült.

© **Zeppelin nem megy Bécsbe.** Bécsből jelentik, hogy gróf *Zeppelin* dr. *Neumeyer* polgármesterhez levelet intézett, amelyben közli vele, hogy az aluminium-anyagokat szállító gyár gépének megrongálása következtében a legutóbb elpusztult két léghajó ujjáépítése oly nagyfokú halasztást szenved, hogy Bécsbe ebben az évben alig teheti meg a légi utat.

© **A turini gróf balesete.** Milanóból jelentik: A turini gróf ma az itteni repülőtéren majdnem súlyos balesetet szenvedett. Egy aviatikussal kétszer körülrepülve a pályát egy hangár előtt állott aviatikusokkal és más személyekkel beszélgetve, mikor egy pilóta *Bleriot*-gépén sebes iramban jött ki a hangárból. Csak úgy menekült meg a kritikus helyzetből, hogy a közelálló kiáltására hirtelen feldobta magát, úgy hogy az euoplán föltette rohadott el.

KULCSÁR SÁNDOR

Bronzáru- és csillárgyár

világító testek légszesz-, acetylen- és villamos világításra.

Budapest, VI., Dessoewly-utca 9-11.

Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Burrián Tristanja.** A Magy. Kir. Operaházban ma ünnepségszámába menő előadás volt. Wagner Richard „Tristan és Isolda”-je került színre, Tristan szerepében **Burrián Károly** szász kir. kamaracéknéssel. Föltétlen elismerés illeti az Operaház vezetését, amiért lehetővé tette, hogy a budapesti közönség viszontláthassa Burriánt és újra gyönyörködhetett nagyszerű énekében s hatalmas előadási művészetében. Burrián ma egyike a legnagyobb énekeseknek és föltétlenül a legnagyobb és legkiválóbb Tristan-alakítóknak. Gyönyörködött is a publikum Burrián hangjának páratlan érzében, énekének pompás zengzetében és nagyszerű művészetében, amelyvel a legnagyobb és legnehezebb művészi feladatokat oldotta meg. Az Operaház régi kötelességet teljesített, amikor vendégszereplésre szólította fel a művészt, mert hisz Burrián a mi Operaházunk neveltje, ugyszólván hozzánk tartozik, de — sajnos — igen korán vesztette el Operaházunk, hogy a külföldnek engedje át. A közönség felvonások végén és egy-egy nagyobb áriája után nem győzött elragadtatásának kifejezését adni és tapsokkal s számtalan kihívásokkal jutalmazta a művészt. Maga az előadás egyéb részleteiben is kitűnő volt. **Kerner István** bevégzett művészettel dirigálta az előadást s az est fényes sikeréből szintén kivette a maga részét.

(—r.)

(*) **Vigszínház.** Lengyel Menyhért nagyszerű exotikus drámája, a „Taifun” az eredeti szereposztáson tett lényeges változtatással került ma színre a Vigszínházban. A Góth-házaspárt kellett pótolni s a női főszerepet Góthné Kertész Ellától **Varsányi Irén** vette át, Lindnert pedig Góth helyett ifjú **Ditrói Mór** játszotta. **Kerner Ilonát**, aki megcsalja Tokeramó doktort és a komoly, higgadt japáni embert addig ingerli, amíg abból kitér az ő vadság és gyilkossága nem lesz, **Varsányi gyöngédebb**, pompitottabb színekkel rajzolta meg, mint **Kertész Ella**. Tokeramó doktor vezette érzelmes, ideges, perverz asszony, az érzékek minden impulzusának engedő hisztérika volt az ő ábrázolásában, nem pedig az a számító, bestiális démoni nő, akinek **Kertész Ella** mutatta meg nekünk. Ez a változtatás tagadhatatlanul az egész tragédiát valóságosabbá tette és közelebb hozta az élethez. A **Varsányi Kerner Ilonájáról** elhittük azt, hogy komoly és félelmes szenvedélyt tud ébreszteni egy olyan művelt és tartalmas férjében, mint Tokeramó doktor, az első felvonás gyönyörű szerelmi kettősébe is forróságot és hangulatot hozott a **Varsányi Irén** alakítása, azonban ami ordináriság jó, hogy elmaradt akkor, amikor a Tokeramó doktor szívéhez kellett megtalálni az utat, hiányzott a második felvonásban, közvetlenül a gyilkosság előtt, amikor a berlini kökört komisszága és durvasága teljesen kiforgatja valójából a magán uralkodó japánit. Ifj. **Ditrói Mór** a dekadens író szerepében értékes színészi kvalitásoknak adta jelét. Ujra gyönyörűségünk telt a **Hegedüs** klasszikus tökéletességű Tokeramó doktorjában s a **Vendrey, Szerémi, Harsányi** japáni figuráiban.

(Ben.)

(*) **Az Operaházban** holnap, csütörtökön „Hoffmann meséi”-t adják. A hármas női főszerepet **Sándor Erzsébet**, **Hoffmann** — dr. **Székelyhidy**, a csodadoktort — dr. **Dalnoki Miklós** — **Ambrus** — a többi szerepet **Várady Margit**, **Kertész Ödön**, **Hegedüs**, **Várady Sándor**, **Mihályi**, **Ney B.**, és **Kárpát** éneklék. A harmadik kép táncegyvelegében **Pallai Sebesi**, **Brada** működnék közre. **Vezényel Szikla Adolf** karmester, rendező **Alszegey Kálmán** főrendező. (Évi bérlés 118. szám, kezdete 7 órakor.) Pénteken **Burrián Károly** szász kir. kamaracéknéssel fellépésével „Tannhauser”-t van kitűzve. (Évi bérlés 120. szám, rendes helyárak.) Kezdet 7 órakor.

(*) **Krecsányiék bucsuja.** Ma este bucsuzott el Krecsányi színtársulata a budai közönségtől s ez alkalommal a Király-Színház nagyszerű műsor darabját, **Lehár „Luxemburg gróf”-ját** hozta színre. Az előadás, mely egyszersmind bemutatás is volt, igen szépen sikerült. A zsufozásig telt ház nem győzött eléggé kifejezést adni elismerésének. A szép siker **Haller Irma**, **Albert Erzsébet**, **Bálint Cecília** és **Horváth Erdeme**. Az előadás után **Krecsányi** igazgató rövid, talpraesett beszédében bucsuzott el a közönségtől, mely igen nagy ovációban részese-

tette úgy őt, mint a távozó színészeket. A társulat még az új folyamán külön vonaton elutazott téli állomáshelyére, Temesvárra.

(*) **Nádasdy színtársulata a Várszínházban.** Megirtuk annak idején, hogy a soproni új színház betonból épült karzata megrepedt és így **Nádasdy József** színtársulata ismét hajlék nélkül maradt. Sopron város főispánja és polgármestere küldöttséggel jártak a kultuszminiszternél, hogy gondoskodják a nehéz missziót teljesítő soproni magyar színtársulat elhelyezéséről. A kultuszminiszter eleget tett a soproniak óhajának és megengedte, hogy **Nádasdy József** színtársulata az idén a budai Várszínházban a Nemzeti Színházzal felváltva tarthasson előadásokat és pedig úgy, hogy a Nemzeti Színház személyzete hetenként kétszer drámát, a soproni színtársulat pedig hetenként ötször énekes darabokat játszik. A budai közönség régi vágya teljesül ezzel. **Nádasdy** színtársulata elsőrendű és így remélhető, hogy a budai közönségnek jó előadásokban lesz része. A társulat főrendezője maga az igazgató, aki ebben a minőségében is általánosan ismert nevet szerzett magának. A megnyitó előadást ünnepélyes keretben tartják meg.

(*) **Szoldatics Ferencz üdvözlése.** Szoldatics Ferencznek, a magyar művészek nesztorának 90-ik születésnapja alkalmából az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat a következő táviratot intézte a mesterhez Rómába:

„Hazafias örömmel és a Gondviselés iránt érzett őszinte hálával köszöntjük a Mestert születésének kilenczvenedik évfordulóján és kérjük a mindenható, hogy őt testi és lelki frissességének és munkabírásának abban a teljességében, amelyben a patriarchák korának a küszöbét átlépte, még sok éven át megtartsa.”

(*) **Kettőshangu énekes.** Napok előtt egy drezdai tudósítás arról adott hírt, hogy az ottani Centraltheaterben egy **Balog Soma** nevű magyar fiatalember a csodával határos módon egyidejűleg kétféle — magas és mély — hangon énekelt. A szó szoros értelmében a saját énekének kontrázott. Azóta a szász fővárosban a magyar énekes csodájára járnak. Sikere óriási és jövedelme fényes. Pedig kevéssel ezelőtt, 1908-ban, még a budapesti Király-színházban ette a kóristák száraz kenyerét. Családos ember volt és négy gyermekről kellett gondoskodnia. Már akkor is feltűnt az a sajátságos tulajdonsága, hogy torkából egyidőben kétféle hang árad ki, s hogy mind a kettő — a magas is, a mély is — zenéileg tökéletesen tisztá. Dr. **Tóvölgyi Elemér**, az ismert gégespeczialista akkoriban meg is vizsgálta s konstatálta, hogy **Balog Soma** esetében nem a *diphthonia* néven ismert kóros tünetről van szó. Az ő hangszalagjai tökéletesen épek. S mind a pámulatos hanganyag segítségével se tudott idehaza boldogulni. Színpadi alakja nem volt kellemetes, s színjátszó tehetséggel nem ruházta fel a természet. Kapta hát magát és kiment a külföldre, hogy a torkában rejlő kincset értékesítse. Vállalkozását szerencse kísérte: felfedezték. Most már idehaza is többet fognak benne látni, mint egy esetlen kóristát.

(*) **Új szinkör Váczon.** A többszáz éves váci Kuria szálló nagyterme mindinkább szűknek bizonyul arra, hogy a hatalmasan fejlődő püspöki város közönsége számára továbbra is ott tartsanak színelőadásokat. Különösen kitűnt ez a szeptember 1-én kezdődött és 26-án befejezett idei szezonban, midőn a **Halász Alfréd** társulata napról-napra zsufozott ház előtt játszott, sőt sokan künn is rekedtek, akik aztán néha valóságos ostromot intéztek a pénztár ellen. Az ambiciózus és erélyes igazgató a jövőre nézve úgy segített e bajon, hogy szerződést kötött egy vállalkozóval, aki 1911. május hó végére díszes és nagy befogadó képességű szinkör építésére kötelezte magát. A nagymértékű támogatás, melyben a társulat részvett, teljesen indokolt volt előadta ugyszólván az összes modern udonságokat, az Erdész leányt, a Muzsikusz leányt, Obsitost, Tattárjárást, Kis cukrost, Elvált asszonyt, Luxemburg grófját stb. Kitűnően fegyverezett egybevágó előadásban, rendesen igen nagy sikerrel. A társulat a vidék legjobb erőiből van összeválogatva, primadonnája **Tarnai Leona**, magánénekesnői **Ladányi Mariška**, **Gönczy Margit**, **Rózsahegy** **Ilona**; fűszereplők: **Timár Béla**, **Bognár János**, **Bán Tivadár**, **Szántó Jenő** stb. Az igazgató komoly törekvésére vall, hogy az Ember tragédiájának méltó keretben való előadására készül s e célból megfette az egykori tati színház híres művészi díszleteinek hasonmását s a darabot még ebben az évben színrehozta. A társulat 27-én Törökzentmiklóson kezdte meg játéksorát, s a tél folyamán a pestmegyei nagyobb városokat keresi fel.

(*) **Nótás kedvvel!** E címmel Nagy Vince. a költőgárda tehetséges tagja egy kötetet becsatolt közre, melyben legújabb verseit foglalta össze. A versek elég ügyes technikával, mely szubjektív érzéssel iródtak s különösen azok a részletek hatnak közvetlenül, amelyekben a költő ideáljáról ír. A könyv ára 2 korona.

FŐVÁROS.

A főváros közgyűlése.

— Husrágaság, villamvilágítás, baccarat, kislakások. —

Budapest, szeptember 28.

A főváros törvényhatósági bizottságának ma a nyári szünet után megtartott első közgyűlését az indítványok és interpellációk tették érdekessé. **Glücksthal Samu** dr. a husrágaság ügyében terjesztett indítványt a közgyűlés elé s ugyancsak a mai közgyűlésen került napirendre **Hüvös Iván** és **Preyer Hugó** dr. indítványa a főváros főbb utvonainak világítása tárgyában. Az interpellációk során **Pethő Sándor** dr.-nak a főváros polgári klubjaiban elharapódzott hazárdjátékok ügyében bejelentett interpellációja került sorra, több kisebb fontosságú interpellációval együtt. A tanácsnak az újabb kislakások építése tárgyában tett előterjesztése igen heves vitára adott alkalmat, mely után a közgyűlés a javaslatot 58 szótöbbséggel elfogadta. Ugyancsak a mai közgyűlésen járult hozzá a törvényhatósági bizottság a repülőverseny költségeinek rendezéséhez. A jelentések során a közgyűlés több kisebb folyó ügy elintézését vette tudomásul.

A közgyűlést **Fülepp Kálmán** főpolgármester nyitotta meg néhány üdvözlő szóval, azután jelentette, hogy a király a miniszterelnök útján megköszönte a főváros jókívánságait, amiket nyolczvanadik születésnapja alkalmából juttatott hozzá. A közgyűlés tudomásul vette azokat az intézkedéseket, amelyeket a főváros tanácsa a király születésnapjának megünneplésére vonatkozólag tett. Bejelentette az elnök, hogy a Niederösterreich-ercher Gewerbeverein tagjai kétezer koronát és özv. **Liebmann Mór** dr.-né négyszáz koronát adományozott a főváros szegényei részére. Köszönettel tudomásul vették. Dr. **Mátyus Arisztid** lemondott bizottsági tagságáról. A közgyűlés a lemondást sajnálattal tudomásul vette és **Mátyus helyébe Taubner Vilmos VIII.** kerületi póttagot hívta be. Az igazoló választmány ifj. **Szidon Simon VI.** kerületi virilista bizottsági tag mandátumát megszüntetnek jelentette ki. A határozat jogerőre emelkedvén, helyette **Gellért Jenő** póttagot hívták be. **Gara József IV.** kerületi városbíró lemondott állásáról. A városbírói állás betöltését október 26-ra tűzték ki. Ugyanezen a közgyűlésen fogják megválasztani a közmunkák tanácsának azt a három tagját is, akiknek mandátuma lejárt. Ezek: dr. **Bárczy István**, **Freund Vilmos** és dr. **Morzányi Károly**.

Marx János, a Máv. elnökigazgatója, köszönetlevelet intézett a fővároshoz azért, hogy a német vasutigazgatók budapesti fogadtatásában résztvett. Tudatta az elnök, hogy **Pethő Sándor** a polgári klubokban elharapódzott hazárdjáték ügyében, **Reichfeld Izor** dr. az iskolakönyvek kiadása, **Biró Henrik** pedig a községi takarékpénztár ügyében jeleztek be interpellációkat.

Preyer Hugó dr. és társai és **Hüvös Iván** a főváros főbb utvonainak megvilágítása ügyében indítványt nyújtottak be, amelyek közül a **Preyer** kiadták a tanácsnak tárgyalás és javaslatlétel véggett, a **Hüvös** Ivánét pedig — az indítványozó és **Platthy György** felszólalása után a közgyűlés úgy fogadta el, hogy a tanácsnak 60 nap múltán érdemleges előterjesztést kell tennie a fűb utvonainak megvilágítására nézve.

Ezek után dr. **Glücksthal Samu** a husrágaság ügyében indítványt terjesztett elő az iránt, hogy mondja ki a főváros közönsége a határok megnyitásának szükséges voltát az idegen származású állatok, illetve husok számára. Az indítvány felolvasása után dr. **Glücksthal** úgy a maga, mint az V. kerületi bizottsági tagok nevében az indítvány sürgős tárgyalását kérte. **Bárczy István** polgármester az indítvány sürgős tárgyalását ellenzi s kéri elhalasztását a következő közgyűlésre. **Vársányi Vilmos** hozzájárult a polgármester indítványához. A közgyűlés a polgármester indítványa értelmében határozott.

A napirend során a budapesti nemzetközi repülőversenyek rendezési költségeihez való hozzájárulás ügyét dr. **Wildner Ödön** főjegyzőhelyettes ismertette. Dr. **Füredi Mór** elfogadja a tanács előterjesztését, de megjegyzi, hogy ő előre megmondotta, hogy a főváros fizetni fog.

Dr. **Bárczy István** polgármester elismeri, hogy **Füredi** felszólalása indokolt annyiban, hogy a tanácsot okolja a történetekért. Maga is belátja, hogy azon az uton, amelyen az idegenforgalom emelése céljából elindult, tovább haladni nem

lehet. Kéri a tanács jelentésének tudomásul vételét. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette. A tanácsnak újabb kislakások építésére vonatkozó előterjesztésénél felszólalt Polgár Károly, aki kikelt az ellen, hogy milliókat költsön a főváros kislakásokra.

A felszólalás nyomán igen élénk vita keletkezett, melynek folyamán számosan hozzászóltak a kérdéshez. Polgár Károly indítványozta, hogy a tanács konkrét előterjesztéssel lépjen a közgyűlés elé. Vássonvi Vilmos tekintettel a kislakások szociális és közegészségi fontosságára, a tanács előterjesztését elfogadja. Utána Birczy István polgármester szólalt fel s kijelentette, hogy azok a kifakadások, melyeket a javaslat ellen hoztak fel, nem felelnek meg a valóságnak. Végül előadta azokat az okokat, melyek lehetetlenné tették azt, hogy a tanács részletes tervekkel lépjen a közgyűlés elé. Rózsavölgyi Gyula alpolgármester, ki időközben átvette az elnöki széket, a vita bezárása után elrendelte a névszerinti szavazást, amelynek eredménye az, hogy 92-en szavaztak a tanács javaslatát mellett, 34-en pedig a javaslat ellen. A tanács előterjesztését tehát 58 szótöbbséggel elfogadták.

Ezután az interpellációkra tértek át.

Dr. Peló Sándor a fővárosi polgári klubjaiban elharapódzott hazárdjátékok miatt interpellált az iránt, hogy a tanács intézzen felterjesztést a képviselőház a büntetőtörvénykönyv 7-ik fejezetének olyatén módosítása iránt, hogy a kaszinókban és klubokban üzött hazárdjátékok is bünvádi uton üldözhetőek legyenek?

Dr. Reichfeld Izor a fővárosi iskoláiban használt könyvek különbözősége,

Biró Henrik a községi takarékpénztár alapszabályainak sürgős jóváhagyása és dr. Waigand József a Közüti Vaspálya Társaságnál észlelt közlekedési és forgalmi zavarok miatt interpellált.

Az összes interpellációkat kiadták a polgármesternek.

Ezután a közgyűlés folytatását péntek délután négy órára halasztották.

(A bécsi polgármester Budapesten. Dr. Neumayer bécsi polgármesternek Birczy Istvánhoz intézett levele kapcsán ma reggel az a hír kelt szárnyra, hogy Bécs városának polgármestere a fővárosban látogatást óhajtott tenni. Egy bécsi tudósítás szerint Neumayer polgármester már ismételve kinyilvánította abbéli szándékát, hogy Budapestre utazik, hogy az itteni községi intézményeket, valamint a vásári viszonyokat és beosztásokat tanulmányozza, a látogatás időpontját megállapítani azonban még korai volna. A lakásügyi kongresszus alkalmából a budapesti magisztrátus egy küldöttsége Birczy polgármester vezetése alatt Bécsben időzött és többek között a bécsi polgármesternél is tisztelgett. Neumayer polgármester ez alkalommal is nyilvánította azt az óhaját, hogy szeretné Budapestet közelebbről megismerni, ami Birczyt arra indította, hogy a bécsi polgármesterhez szívesen hangu meghívó levelet intézzék. Minthogy azonban a bécsi polgármester első sorban a vásári viszonyokat óhajta megismerni és Bauer vásárigazgató ez idő szerint Londonban időzik, hogy az argentinai hus elkészítési módját tanulmányozza, a polgármester csak akkor fog Budapestre utazni, amikor Bauer tanulmányutjáról visszatér. A bécsi polgármester budapesti látogatásáról szóló hír annak a levélnek a nyomán pattant ki, amelyet Neumayer polgármester az argentinai hus behozatala ügyében Budapestre intézett és amelyben ezt írta: „Legjobb szeretnék személyesen Budapestre jönni, hogy ezt az ügyet Onnel megbeszéljem.“ Erről a látogatásról a N. Fr. Pr. mai számában hosszabb cikket írt. A bécsi lap szerint nagyon okos dolog, hogy Neumayer teszi meg az első lépést, hogy barátságos viszonyt állítson helyre Budapest és Bécs között. Ennek a párt-nak a multjában, amelyhez a bécsi polgármester tartozik, valamint a harez és a gyűlölet Magyarország ellen, egyike volt a leghasználatosabb jelzőszavaknak, a másik fél ellen való mozgalmat a bécsi keresztény szocialisták oly hevességgel és oly erős igaztással táplálták, hogy az a veszély fenyegetett, hogy a két ország között nagy és mély szakadék tárnul fel. Az a harez, amelyet az uralkodó bécsi párt vezetett Magyarország ellen, a monarchiára nézve a legrosszabb következményekhez jött.

(A rakodópartok beosztása. A partbeosztó bizottság ma délelőtt Folkusházy Lajos tanácsos elnöklésével ülést tartott. A bizottság a fővárosi mentén elvonuló partok használatát a tavalyi mérvben állapította meg. — A képviselőház elnöke arról értesítette a fővárosi tanácsát, hogy az országgház előtti rakodópartot kizárólag liszt, gabona és darabárak kirakására használatba vessék. A bizottság ezt tudomásul vette és úgy határozott, hogy 225 métert szabad kikötő céljaira tart fenn.

(Az osztrákok köszönete. Ma délelőtt megjelent dr. Birczy István polgármesternél Krause Ernő, a Niederösterreichischer Gewerbeverein elnöke, Schweinburg Siegfried, osztráki tanácsos, az egyesület irodaigazgatója és Kühne Emil, az egyesület tagja és az osztrák vendégek nevében köszönetüket fejezték ki azért a szíves és meleg fogadtatásért, amelyben Budapesten részük volt. Hálájuk jeléül 2000 koronát adtak át a polgármesternek a főváros szegényei közt való kiosztás céljából. A polgármester köszönettel vette ez adományt és a kerületi előljáróságok útján intézkedett annak szétosztásáról.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság szeptember hó 29-én, csütörtökön délután öt órakor a Magyar Nemzeti Múzeum tanácstermében tartja igazgatóválasztmányi ülését. Tárnyak: 1. Bártfai Szabó László; A Forgáchok fénykora. 2. Benkő Imre bemutatja Zsigmond 1406. évi nemeslevelét udvari bölöndje részére. 3. Folyó ügyek.

(—) Az Országos Allatvédő Egyesület Mátyás elnök akadályoztatása folytán dr. Lendl Adolf elnök elnöklete alatt választmányi ülést tartott. A nagyszámú megjelent tagok mindenekelőtt ovációkban részesítették Monostori Károlyt, az egyesület főtítkárát, akit a király kir. tanácsosi cím adományozásával tüntetett ki. A főtítkár beszámolt aztán az egyesület időközi működéséről, a pénztáros pedig az egyesület pénzügyi állapotáról.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ Az Ügyvédi Kamara ülése. A budapesti ügyvédi kamara ma dr. Szivák Imre elnöklésével választmányi ülést tartott, amelyen a kamara választmányja az igazságügyi szervezeti és eljárási törvényjavaslat tárgyában hozott határozatait hitelesítette. Ezután előterjesztette dr. Papp József, a kamara titkára, az igazságügyminiszterhez felterjesztendő, e tárgyban kidolgozott emlékiratot, amelyet a választmány egyhangulag elfogadott. Az emlékiratot a holnapi nap folyamán adják át az igazságügyminiszternek. Minthogy a képviselőház igazságügyi bizottsága az új polgári perrendtartás tervezetének tárgyalását a legközelebbi napokban megkezdi, a kamara választmányja elhatározta, hogy a folyó évi október hó 6-án tartandó választmányi ülésében foglalkozni fog ezzel az átirattal. Együttal felkérte a kamara titkárát, hogy a törvényjavaslatnak az ügyvédséget érintő része tekintetében sürgősen készítsen elő egy előadói tervezetet.

§ A Haverda-pör tárgyalása. Az izgalmasan érdekesnek ígérkező szabadkai bünpör budapesti esküdtzéki tárgyalásán Haverda Marikát dr. Balassa Armin szegedi ügyvéd, Vojthát dr. Gaál Jenő és Jánossyt dr. Dési Géza budapesti ügyvédek fogják védeni.

§ A megváltozott vallomás. Lázár Jenő fehérméző-külesző szerződést kötött Sávoly Jakab állatszer- és piperezszappangyárosal, hogy az utóbbi által készített Dezinfektor nevű szappant kizárólag neki adja el továbbárusításra. Sávoly a szerződést megszegte és a szappant Láng konkurrensének, Kohn Herman fehérméző-küleszőnek is átengedte árusítás céljából. Lázár Jenő a mult év december 22-én Löbl Lajos nevű alkalmazottjával beállított Kohn üzletébe s ott magát kerületi előljárónak adta ki. Löbl pedig mint kirendelt detektív mutatva be, felszólította Kohn, hogy a rakétáron levő Dezinfektor-szappanait nyomban szolgáltatassa át nekik, mert erre az előljáróság kötelezte őt. Kohn engedett. Lázár még átvizsgálta üzleti könyveit is. A megrendelőket revelt és lakásait azokból kiitta. Lázár Jenő a 849 darab szappant Sávoly gyárhoz szállította vissza és Kohn csakhamar megtudta, hogy konkurrens volt nála. Ezért följelentette úgy Lázárt, valamint Löblt zsarolásért. Az ügyesség mindkettő ellen zsarolás büntetést emelt vádat. Ma tárgyalta ezt az ügyet a törvényszék dr. Tholl bíró elnöklésével. Lázár beismerte, hogy megjelent Kohn üzletében, de tagadta, hogy hatóság kiküldöttnek adta volna ki magát. Miután ezt a védekezést a rendőrségi kihallgatásával ellenkezően, ma a panaszos Kohn Herman is megerősítette, dr. Vargha ügyész mindkét vádlott ellen vádat ejtett s a bíróság a további eljárást megszüntette.

§ Dr. Szöke Jenő válopör. A balassagyarmati törvényszék előtt ma volt az első tárgyalás Szöke Jenő szécsényi ügyvéd válopörében. Szöke nem jelent meg a tárgyaláson. Szöke ellenben ott volt és szóbelileg is előadta, hogy azért akar válni a feleségtől, mert az asszony házasságtörést követett el Reuk Istvánnal. A bíróság elrendelte Szöke bünygyi iratainak beszerzését és e célból a tárgyalást elhalasztotta.

§ Egy temesvári takarékpénztár csúdjá. A temesvár-belvárosi takarékpénztár esődüggyében szenzációs fordulat állott be. Az intézet tudvalevően a tavasszal félmillió korona passzívával fizetési képtelenséget jelentett. A vizsgálat során a temesvári királyi törvényszék vizsgálóbírája letartóztatta Adler vezérigazgatót, akit később a vádtanács szabadlábra helyezett. Az igazságügyminiszter is érdeklődött a takarékpénztár bukása iránt és szigorú vizsgálatot rendelt el. Ugy látszik, a vizsgálat eredménye az, hogy az igazgatóság talált most egy módust, amely szerint a kisebb betevők 20.000 koronáig teljes összegben visszakapják betéteiket, a többiek pedig a betétek 60—70 százalékát. A betétek visszafizetésére szolgáló összeget az igazgatósági tagok fedezik. A törvényszék most ebben az irányban fogja az egyezkedést vezetni.

SPORT.

Budapesti őszi versenyek.

— Ötödik nap. —

A legsikerültebb napok egyikének ígérkezik a holnapi, mert több jobb díjazású futam van a programmon s ezek mindegyikére nagy nevezések történtek. Azonban a jelekből ítélve a csekélyebb dotációjú versenyekben is népes fieldek fognak mérkőzni s így végre a rendes kerékvágásba jutunk és mint minden évben, idén is teljes sikerrel zárul az őszi meeting.

Az Őszi kísérleti verseny 10.000 koronájáért ugyan csak legfeljebb hat-hét ló fog pályázni, de ezek jósága már eleve biztosíték egy rendkívül élvezetes finish kifejlődésére. Valószínű indulók ezek: Princess Patsy (Kozuch), Nagy-ur (Miles), Jávor (Hewitt), Árgyélus (Pretzner), Dovecot (Fergusson), Granville (Carslake). Az eddigi diszpozíciók szerint tehát csak két hároméves fog harezba menni négy kétéves ellen. A súlyviszonyok a fiatalabb évfajrat számára billentik a mérleget és ezek közül mi Árgyélus pártjára állunk Jávor előtt.

A Kétévesek őszi nagy handicapja dotációját szintén 10000 korona. 1500 méterén hatalmas tábor fog harezba menni és annyit már most megállapíthatunk, hogy a verseny teljesen nyitnak mondható, mert a súlyok a lehetőségig ki vannak egyenlítve. Azt hisszük, nem járunk messze a valóságtól midőn a nyertőt a Titurel, Komorna, Chan, Gloriette, Carrière kvintettből várjuk.

Jelöltjeink:

- I. Morning Air—Margit—Lanzendorf
- II. Janek lov.—Springer-ist.—Me volú
- III. Titurel—Komorna—Gloriette
- IV. Árgyélus—Jávor
- V. Ingeborg—Lekvár—Böske
- VI. Pretzner lov.—Doper—Irrlicht.

() Las/Torres—Battersby. A vasárnapi magdeburgi uszóversenyen 400 méteres távon ismét találkoznak Las Torres, a magyar bajnok és Battersby, a legjobb angol uszó. Tavaly ugyanebben a versenyben Las Torres legyőzte Battersbyt, míg mult héten a 220 yardos bajnokságban Battersby verte meg Las Torrest. De Las Torrest menti az idegen klíma, étkezés és a szokatlan körülmények s így az új küzdelem teljesen nyit. Magyar részről Las Torressen kívül még a MAC. és MAFC. több uszója vesz részt a versenyen.

() A Magyar Kupa döntője. Október 1-én fontos terminus a football-csapatok életében. Ekkor jönnek vissza a katonák és ekkor rukkolnak be az utonczok, az ezt követő első vasárnap a csapatok felállításában rendszert élénk változást szokott maga után vonni. Ebben az évben az első vasárnap október 2-ára esik, tehát egy nappal a bevonulások és kiszabadulások terminusa után. Ez a körülmény némileg bizonytalanná teszi a csapatok felállítását, mert a most bevonuló esetleg az utolsó pillanatban tudatják csak, hogy nem jöhetnek ki a mérkőzésre. Vasárnap azonban egy igen fontos mérkőzés, a Magyar Kupa döntő kerül sorra s így az ebben érdekelt klubok vezetői minden lehetőséget kihasználva, hogy október 1-je ne gyengítse csapataikat. Ugyanis úgy a MTK., mint a BTC. különös súlyt helyez arra, hogy a Magyar Kupa első védése az ő nevéhez fűződjék és ez okból mindketten lehetőleg legjobb csapataikat akarják kiállítani. Az esetleges meglepetéseket elkerülendő, mindkét csapat gondoskodik megfelelő tartalékról. A Kupa döntőt megelőző bajnoki mérkőzésen a FTC. hosszú idő után először áll ki komplett csapattal, mert úgy Kórody, mint Weisz Ferenc ismét civilek lesznek és elfoglalják helyeiket.

KÖZGAZDASÁG.

A Közuti igazgatósági ülése. Rendes körülmények között valamely különös jelentőséget tulajdonítani nem igen lehetne valamely villamos vasút igazgatósági ülésének; most azonban, amikor a tőzsde feszült figyelemmel lesi, hogy történik-e valami a két villamos vasút körül, igen nagy érdeklődés nyilvánult meg a Közuti V. V. igazgatóságának mai ülése iránt. És ez a figyelem érthető is. A tőzsdén hetek óta rendkívül nagy kereslet nyilvánul meg mindkét villamos vasút részvényei iránt. Sok szóbeszédre is ad ez alkalmat. Mint már megírtuk, ugyanaz a csoport, mely a múlt évben olyan sikerrel operált a Közuti részvényei körül, legutóbb erőteljesen vásárolni kezdte a Városi V. V. részvényeit is. Ebből aztán igen merész kombinációk kaptak szárnyra. Némelyek szerint a csoport csak egységes üzleti politika rendszeresítését akarja elérni mindkét vasutnál; mások szerint fuzionáltatni akarja a két társaságot. Ez utóbbi kombináció hívei ma azt hirdették, hogy a mai igazgatósági ülésen történni fog valami a fúzió dolgában is. Szóval a tőzsde ma erősen érdeklődött a két villamos vasút részvényei iránt, minek következtében a Városi Villamos részvényeinek árfolyama 415 koronára, a Közutié 771 koronára emelkedett. Az irányzatnak különös szilárdságot pedig az adott, hogy ma a vásárlásokból igen erőteljesen kivette a részt a Kereskedelmi Bank is. *A Közuti mai igazgatósági ülésén azonban, mint beavatott helyről értesülünk, csak a folyó ügyeket intézték el és nem történt semmi olyan, ami a tőzsdéi kombinációknak tápot adhatna.* Az igazgatóság nem foglalkozott a részvények emelkedésének okával, sem a fúzió gondolatával.

Oszták iparosok Budapesten. Oszták vendégünk az utolsó nap délelőttjén a fővárosi nagyobb gyárüzemek megtekintésére fordították. Reggel kilenc órákor a Magyar Élelmiszerszállító Társaság nyilvános hűtő- és fagyasztó raktárházát tekintették meg, utána a székesfővárosi sertésközvágóhídhöz ment az "őszi társaság". A sertésközvágóhíd után a soroksári-úti fegyver- és gépgyárat tekintették meg, majd a Magyar Kézműhelytelep R.-T. erzsébetfalvi telepét is megnézték. A társaság hölgytagjai, mintegy ötvenen, ma délelőtt feltünően órákor Holzer es. és kir. udvari szállító divatházát tekintette meg. A cég főnöke, Holzer Sándor kereskedelmi tanácsos megjelentésükkor üdvözlő beszédet intézett hozzájuk, melyre Lusztig városi tanácsnoknál válaszolt. A hölgyek megnézték a cég modell-kiállítását, a párisi, londoni és itthon készült toaletteket s a látottak felett elragadtatásukat fejezve ki, egyben sajnálatuknak adtak kifejezést, hogy Bécsben nincs nevezett cégnek hasonló divatpalotája. A cég főnöke a hölgyeket meg is vendégelte és figyelmességének jeléül egy-egy csinos tükröt és egy-egy élő virághokrotát nyújtott át mindegyiküknek.

Egy órákor az egész társaság a Leányfalu gözűsön Budafokra ment, ahol egy részük Törley József, más részük Francois Lajos pezsgőgyárat látogatta meg. Az előbbinél Törley Józsefné és Pfander Emil gyárigazgató, az utóbbinál Francois Lajos és Césár fogadták az érkezőket. A gyárak megtekintése után mindkét helyen gazdag buffet-hez ültek. A Törley-gyárban először Krause Ernő mondott felkösztönt a ház asszonyára. Utána Karminsky Frigyes a magyar nők tisztelésére ültette poharát. Magyar részről Kunz József kereskedelmi tanácsos megköszönte a fogadóbizottság nevében a vendéglátást és a vállalatnak sikert kívánt. A Francois-gyárban az első felkösztönt Dán Lórád mondta, megköszönve a meleg fogadtatást. Francois Lajos francia nyelven mondott köszönetet a látogatásért. Felszólalt még Kolbatsch Rezső tanár, aki örömet fejezte ki, hogy a bécseieknek alkalmuk volt egy olyan magyar gyárat megnézni, amely bátran felveheti a versenyt a külföldi gyárakkal. Utána Sasvári Ármán, a m. kir. kereskedelmi múzeum igazgatója mondott nagy tetszéssel fogadott felkösztönt. Fél négy órákor újra hajóra szállt a társaság és visszafelé indult. A hajón Kovács Gyula udvari tanácsos tartott hosszabb beszédet, mintegy mérleget állítva fel az itten látottakról. Beszédére Jasper, az ausztriai ipar-csücsület igazgatósági tagja válaszolt, legmélyebb köszönetét és megelégedését fejezve ki mindazoknak, akik az oszták iparosoknak ezeket a felejthetetlen napokat szereztek. Lusztig brünni városi tanácsos az alsóausztriai iparegyesület igazgatóságának és az utazási bizottságnak mondott köszöne-

tet azért, hogy erre az utazásra a tagoknak alkalmuk nyílott. — Végül Krause Ernő mondott utólagos köszönetet Kovács Gyulának, Resovszky Bélának és Gelléri Mórnak. Beszédét után összelelt Kovács Gyulával és újból megköszönte fáradozásait. A vendégek délután öt órákor utaztak el a nyugati pályaudvarról. A bucsuzó beszédet Krause Ernő, az alsóausztriai iparegyesület elnöke mondotta, meghatott hangon köszönve meg mindazt a szeretetet, amivel az itt tartózkodás ideje alatt a házigazdák vendégeiket körülvették. Beszédére lovag Falk Zsigmond válaszolt, emlékeztetve a legutolsó kirándulásra és annak a reményének adott kifejezést, hogy nem sokára ismét viszontlátja egymást a két társaság-élet.

Hosszas éljenzés és Hoch kiáltások kísérték a két beszédet és éljen kiáltások és kalaplengetések között indult el a vonat.

Nagy áremelkedés a Leszámitolóbank részvényeiben. A mai utóztőzsdén nagy feltűnést keltett, hogy a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank részvényei igen szilárd irányzat mellett rövid félóra alatt 10 koronával 615.50 koronára emelkedtek. A nagy kereslet és áremelkedést az teszi feltűnővé, hogy a tőzsdén az a hír terjedt el, hogy a bank részvényeit a Laenderbank vásároltatta. Tékintve azonban azt a szoros baráti viszonyt, mely a Leszámitolóbank és a Laenderbank között fennáll, nem tartjuk valószínűnek, hogy a Laenderbank ilyen kerülő utakon operáljon a Leszámitoló részvényekkel. Sokkal valószínűbb magyarázata is van az árfolyamemelkedésnek; az, hogy befektetési célokra vásárolják ezeket az értékeket. A Leszámitolóbank kiváló üzletmenete és nagy jövője mellett ugyanis részvényeinek árfolyama még nem fedi azok valódi értékét, úgy hogy e részvények igen jó befektetési értékeknek mutatkoznak, ami aztán szülője lett a megnyilatkozott vásárlási kedvnek.

Milyen a vetés? A földmivelésügyi miniszter ma újból jelentést tett közzé a mezőgazdasági helyzetéről. A jelentés szerint az esőzéssel beállott nagymérvű hősüllyedés, mely a magasabb hegyi vidéken, valamint az ország északnyugati határhegységében a fagypontig is alászállott, a még kint levő termények további fejlődését és a beérését hátráltatja. A gazdasági munkálatok azonban az esőzés okozta helyenkinti fennakadástól eltekintve, általában serényen folytak. Az őszi gabonavetés a jól átázott és kellekő megművelt talajban szépen halad előre. A rozstól és őszi árpat az ország nagy részében már elvetették és az új vetések többnyire szépen kikelték, sőt többfelé már szépen bokrosodni is kezdenek. Az őszi gabona vetését a gazdák több vidéken a rendkívüli mértékben elszaporodott mezei egerek kártételétől való félelmükben későbbre halasztották. Az őszi buza vetése is általában kezdetét vette, nagyjából kedvező körülmények között. A tengeri érészt a szeptember második felében uralkodott enyhe, száraz napok előmozdították. A törés és a betakarítás az ország nagy részében folyik, sőt az alföldi vármegyékben sok felé már be is fejeződött. A mutatózó termés túlnyomó részben megfelelő, mint mennyiség szempontjából a várakozásnak, bár helyenkint a tömegesen fellépett mezei egér érzékeny kárt okozta. Kivételt csak azok a késői és pótvetések képeznek, melyek a nyári száraz időjárásból károsodtak, sőt részben önkre is mentek. A tengerivel bevetett terület kiterjedése 4301.141 kat. holdra becsülhető. A legutóbb beérkezett adatok szerint az országban átlag kat. holdankint 11.27 q. termés várható, így tehát az ország összes tengeri termése ez idő szerint 48.49 millió q-ra becsülhető. A múlt évben termelt 41.11 millió q. Az országos termésátlaghoz viszonyítva legjobban a terméskilátás vagyis kat. holdankint 11.24 q. és ezen felüli termés várható: Esztergom 11.95 q., Nyitra 11.63, Pozsony 12.33, F. Jén 11.30, Komárom 11.30, Sopron 11.30, Bács-Bodrog 14.38, Csongrád 12.50, Csanád 12.38, Temes 12.14, Torontál 13.44, Brassó 13.48, Csik 11.68, Fogaras 24.79, Hunyad 13.08 és Széchenyi 12.22, összesen tehát 16 vármegyében. A burgonyavetések nagyobb részében a peronoszpóra igen súlyos kárt okozott, a gumók nemesek nem érik el a kivánatos nagyságot, de romlásra és rothadásra mutatnak hajlandóságot. A kiszedett késői burgonya gumóin több helyen más aggodalmat keltő módon mutatkozik a rothadás, amit a legutóbbi nedves, esős idő még fokoz. A késői burgonya szedése általában még folyik, de már többfelé bevégeztetett. A burgonyával beültetett terület 1,052,232 kat. holdra becsülhető. Az ország burgonyatermése a beérkezett becslési adatok szerint kat. holdankint átlagosan mintegy 44.51 q-ra tehető és így az ország várható éves termése 46.84 millió q-ra becsülhető. A múlt évben termelt 49.95 millió q. Az országos átlagter-

méshez viszonyítva legjobb a terméskilátás, vagyis kat. holdankint 44.51 q és ezen felüli termés remélhető: Bars 52.68 q., Esztergom 52.95, Nógrád 46.36, Nyitra 59.66, Pozsony 55.49, Trenesón 52.00, Győr 45.20, Moson 52.70, Somogy 49.90, Sopron 46.20, Bács-Bodrog 45.52, Abauj-Torna 49.71, Bereg 45.71, Sáros 46.61, Ung 49.43, Szabolcs 42.46, Szatmár 55.17, Szilágy 52.69, Ugocsa 53.38, Arad 45.31, Csanád 55.67, Temes 44.66, Torontál 55.50, Brassó 66.77, Csik 58.30, Fogaras 65.20, Háromszék 61.33, Kolozs 48.42, Nagy-Küküllő 59.70 és Széchenyi 55.30; összesen tehát 30 vármegyében.

Az Egyesült Fővárosi Takarékpénztár 15%-emelésé. Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár ma délután báró Harkányi Frigyes elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés megnyitása után az elnök elparentálta Luczenbacher Pál volt igazgatósági tagot, akinek emléket jegyzőkönyvben örökítették meg. Ezután előterjesztették az igazgatóság javaslatát a takarékpénztár 12 milliót tevő részvénytőkéjének 15 millió koronára való felemelése tárgyában. A közgyűlés az igazgatóság javaslatához képest elhatározta, hogy a részvénytőkét 3 millió koronával felemeli és ennek megfelelően 5000 darab, egyenkint 600 korona névértékű új részvényt bocsát ki, darabonként 2000 korona kibocsátási árfolyamon. Az elővételi jog a jelenlegi részvényeseket illeti. Így módon, hogy minden négy darab régi részvényük után egy-egy új részvényt, illetve egy részvényük után egy-egy ideiglenes részvényjegyet szerezhetnek 2000 korona, illetve 500 korona befizetés ellenében. Az elővételi jog október hó 3-tól október 15-ig a főintézetnél bejelentendő. A felpénzből 20.000 koronát a nyugdíjalap javára utalnak. A közgyűlésnek egyéb tárgya nem volt.

Japán kiállítás Budapesten. A karácsonykor Budapesten rendezendő Japán kiállítás érdekében Londonban folytatott tárgyalások teljes eredménnyel jártak s a kiállítás előkészítő munkáit legközelebb megkezdik. Várpalotai Palotay Ödön budapesti japán konzul Londonban az itteni japán kiállítás kormánybiztosával és a kiállítók bizottságával minden részletre vonatkozóan megállapodott s a Radich Jenő miniszteri tanácsos, iparművészeti múzeumi igazgató által kiválasztott pártalan szépségű és rendkívül értékes kiállítási anyagot az itteni kiállítás bezárása után Budapestre fogják szállítani. Budapest lesz így a kontinens első városa, ahol az Európába hozott japán műkincseket és ipari műrekeket ki fogják állítani. A kiállítás területén e hó 24-én nagy japán nemzeti ünnep volt, amikor háromszázezer emberen felül voltak együtt a kiállítás területén. Az elmúlt szombat este Takugava japán herceg és felesége Palotay Ödön budapesti japán konzul és felesége tiszteletére a kiállításon fényes dinert adott, amelyen báró Komura nagykövetségi attasé és Hiroharu tengerészeti attasé is megjelentek.

A Hazai Bank részvényei. A Hazai Bank részvényeit ma már elővételi jog nélkül jegyezték a tőzsdén, minek következtében azok ma néhány koronával alacsonyabb árfolyamon árultak. Miután azonban az elővételi jog maga négy korona volt, árfolyamhanyatlásról beszélni nem lehet, csak az elővételi jog leírásáról.

Százéves vizitársulat. A Duna völgyéhez tartozó Nádor-esatorna társulat most jubilálja száz éves fennállását. A társulat 1810. szeptemberében alakult s nevét onnan vette, hogy az alakuló ülésén Magyarország nádora is részt vett. A társulat élén ötvenegy esztendeje áll gróf Zichy Nándor. Szó volt róla, hogy a társulat száz éves fennállását emlékeztető üléssel ünnepli meg, de a társulat vezetői kitértek a nevezetes évforduló megünneplése elől. A jubiláló társulat híven száz éves fennállása hagyományaihoz, eszöndesen akarja teljesíteni közhazsnu feladatait. És igen helyesen is teszi.

Czukorgyár Ungmegyében. Egy új czukorgyár felállítása iránt folynak a tárgyalások Ungmegye érdekelt birtokosai között. A szükséges répföldök és így a feldolgozásra kerülő anyag biztosítva lévén, az új czukorgyárat rövidesen felállítják. Az érdekeltég élén gróf Szalay Sándor és gróf Lónyay Gábor nagybirtokosok állnak. Az új czukorgyárat Dereglyő községben állítják fel, mihelyt a közlekedés kérdése is a bánózi vasút kiépítésével megoldást nyer.

A Magyar Államos Hitelbank gyapjuárverése. Az árverések második sorozata ma indult meg a szokott vevőközönség jelenlétében. A külföldi ár-

alakulással párhuzamosan a júliusi árak maradtak érvényben, dacára annak, hogy a katonai fogyasztás ezuttal ismét igen csekély mértékben vett részt. Ez leginkább a szennyos gyapjuk értékesítését akasztotta meg, melyeknek valamennyi finomsága elhanyagolva maradt. A kiállított 5064 zsákból elkeltek 2300.

Mentők a börzén. Nem történt még semmi baleset a börzén, de a mentők mégis bevonultak a tőzsdére. Ismeretes ugyanis, hogy a tőzsdének mindig volt egy inspekciós orvosa, aki szükség esetén első segítségben részesítette azt a tőzsdést, aki rosszul lett a teremben. Akár a kurzusoktól, akár mástól lett is rosszul. Mióta azonban meghalt a tőzsde orvosa, ez az állás betöltetlen volt. Most a tőzsdetanács megállapodást létesített a mentőkkel s ennek eredményeként a mentők állandó inspekciót tartanak a tőzsdén; lesz külön erre a célra berendezett szobájuk. Ha ezután rosszul lesz egyik, vagy másik tőzsdetag, mindjárt kéznél áll a — hordágy. Minden esetre érdekes lesz, amikor a keresipkás mentő a tőzsdetereben arra fog várni, hogy — rosszul legyen valaki.

Kivitelünk Spanyolországba. Lovag Cischini Ernő barcelonai cs. és kir. főkonzulnak október 1-én délelőtt 11 órától kezdve a m. kir. Kereskedelmi Múzeumban (V., Akadémia-utca 3. sz.) a spanyol gazdasági viszonyokról és üzleti kiadásokról készüldő nyújt az érdeklődőknek felvilágosításokat.

Szarvasmarha-díjazás Fertőmeggyesen. A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete folyó hó 25-én tartotta az évi ötödik állatdíjazását a sopronmegyei Fertőmeggyesen. A bíráló-bizottság a díjakat következőleg osztotta ki: *Tehéndíjak:* I. díj Sommer Károly Venczel, II. díj Hallvachs Tóbiás, III. díj Schneeberger Gyula, IV. díj Preisz Tamás, V. díj Tschürtz Mihály, VI. díj Wenzl János Hozlek, VII. díj Schmidt Mihály, VIII. díj Pfeiffer Mihály, IX. díj Tiedl Mihály. *Usszédíjak:* I. díj Schindler Márton, II. díj Schindler János, III. díj Strammer Mihály, IV. díj Hozlekorn András, V. díj Müller János, VI. díj Rechnitzer Tóbiás, VII. díj Fiedler Márton, VIII. díj Schindler Márton, IX. díj Wenzl Mihály. *Disszoklevelet* kaptak: Tóth János plébános, Tiedl András, Sommer Mihály Venczel, Hallvachs Tóbiás és Schneeberger Gyula. Felhajtattott 70 drb tehén és üsző.

A Dunagőzhajózási Társaság részvényei. Bécsi lapjelentések szerint a Dunagőzhajózási Társaság 6000 részvénye, mely eddig egy bécsi bankcég birtokában volt, a napi árfolyamon felülálló árfolyamon a mai napon más tulajdonba ment át. E körülmény aligha lesz befolyás nélkül a szubvenzió ügyében folyó tárgyalásokra.

Ruhland és a Gazdaszövetség. A Magyar Gazdaszövetség *Ruhland* Gusztávot nyiregyházi nagybirtokosként tagjai sorába iktatta. Ezt a megtiszteltetést a kiváló agrárpolitikus a Szövetséghez intézett táviratban köszönte meg, kifejezést adva annak a reményének, hogy ez a kitüntetés még szorosabban fogja fűzni azokat a köteleket, melyek a magyar és a német agráriusokat a nagy kérdésekben egybefűzték.

A Limanova ügye. Bécsből jelentik: Az érdekeltektől minisztériumok képviselőinek részvételével a külügyminisztériumban ma tárgyalták a Limanova kölcsönfelvétel ügyét. A francia nagykövetség utján előterjesztett panaszokat beható vizsgálat tárgyává tették. Ezen kizárólag az osztrák kormányt foglalkoztató ügyre közvetlenül megadják a választ.

Országos baromfiállítási Sopronban. A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete az október 23., 24. és 25-én Sopronban a régi városi lovarda fedett helyiségében országos tenyésztésbaromfiállítást rendez. A vásár rendezője a bejelentés határidejét folyó évi október hó 10-éig hosszabbította meg.

Nyiltter.

Erősebben közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kristály ásványvíz

Kerti-Lakás

Budán a Városmajor-utcában, amely áll 3 szoba, alkóvból, nagy mellékhelyiségekkel, gyönyörű nagy kerttel, családi körülmények folytán november 1-ére átadó.
Bővebb felvilágosítás telefonon kapható. — Telefon-szám 157-62.

Diszoklevéllel kitüntette.

Az Országos Közegészségügyi Orvosi Tanács nagy becsü véleményezésére a Belügyminiszteri engedéllyel forgalomba hozott és ezenfelül szabadalmat nyert „BOROLIN” sóborszeszünket rövid néhány heti forgalma után a **Nyiregyházi mezőgazdasági és ipari kiállításon DISZOKLEVÉLLEL és ezüst éremmel tüntették ki ezen háziszser hatásának elismeréséül.**

Miően ezt az örvendetes nagy eseményt a nagy közönség szíves tájékoztatására köztudomásúhozni bátorodunk, egyúttal felhívjuk nb. figyelmét kiváló háziszserünkre, amelynek hogy mennyire nem volna szabad hiányoznia egyetlen házbán sem, mutatják azok a hályanyilatkozatok, amelyek másolataival készségeggel szolgálunk mindenkinek, a ki „BOROLINUNK” iránt érdeklődik. Imei nem kell többé gondolkodni a felett, hogy hát melyik sóborszesz és melyik háziszser a legjobb, megadja erre a feleletet a „BOROLIN”.

Ezen nagy kitüntetés folytán, amely bennünket ért, elhatároztuk, hogy „BOROLIN”-unkra világszabadalmat szerzünk, mert szándékunk az egész világgal megismertetni ezen háziszsernek a háztartásban való óriási jelentőségét.

Budapest, 1910. szeptember hó 28-án.

Dr. Borovszky Rezső és Borovszky Károly.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 28.

A készáruipiaczon ma is kedvtelen volt a hangulat. Megfelelő kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak ugyan, de rossz árakat ígértek. Mivel azonban az árubirtokosok engedékenyek voltak, még így is élénk forgalom fejlődött ki, amelynek folyamán mintegy 50.000 q buza kelt el a tegnapiaknál 5 fillérrel olcsóbb árakon. A legdrágább eladási ár 10.65 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10 korona 75.2 kilós rozs tartott, a többi változatlan. Forgalomba csak 600 q rozs került 7.22 és fél-7.25 koronás árakon. A határidőpiacon a mai üzlet lanyhán és a tegnapi zárlatnál jóval alacsonyabb jegyzésekkel indult meg. A kulissz nagyarányú kínálattal képett fel és az üzlet megnyitásakor nagy mennyiségeket kontremínált, mert azt hitte, hogy a forgalom folyamán erősen csökkenni fognak az árfolyamok és azután haszonnal visszafedeztetni az imént adott kötéseket, amiben azonban csalódott, mert később nem haszonnal, hanem veszteséggel volt kénytelen ezt megselekedni. Az erősen leszorított jegyzések igenis élénk vásárlási hajlandóságot idéztek elő, minek folytán a kereslet hamarosan tulsulyra került, mi mellett azután az árfolyamok mérsékeltlen emelkedtek. Az októberi buza 5 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 10.02 koronán indult, kezdetben 10.01 koronán is kötött, aztán 10.10-ig javult, majd ismét 10.06-ig gyöngült és zárlatkor 10.07 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva végeredményképen ma az októberi buza és az áprilisi buza árfolyama teljesen változatlan maradt, az októberi rozs egy fillérrel, az októberi zab három fillérrel, a májusi tengeri egy fillérrel gyöngült.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 500 q 80 k 21.15 K felső, 1500 q 79.5 k 21.15 K nov., 500 q 80 k 21.15 K nov., 500 q 79 k 21.15 K nov., 200 q 79 k 21.30 K, 1000 q 79 k 21.30 K felső, 350 q 79 k 21.20 K, 150 q 79 k 21.10 K, 100 q 78.5 k 21.10 K, 1000 q 79 k 21.10 K felső, 2000 q 79 k 20.40 K felső, kev., 1000 q 79 k 20.40 K felső, kev., 100 q 77 k 20.90 K, 100 q 78.5 k 20.90 K, 600 q 75.2 k 20 K.
Mezőturi: 5000 q 78.5 k 20.55 K, 1000 q 79.5 k 20.55 K, 1000 q 79 k 20.55 K.
Pestvidéki: 100 q 80 k 21.10 K, 500 q 79 k 29.5 K, 600 q 78 k 20.95 K, 300 q 78.5 k 20.80 K, 100 q 78.5 k 20.50 K kev., 100 q 78.5 k 20.80 K, 300 q 78 k 20.80 K, 100 q 78 k 20.30 K kev., 250 q 78 k 20.60 K.
Bánsági: 6000 q 75.5 k 20.45 K nov., 5000 q 75.4 k 20.45 K nov., 5000 q 75.5 k 20.45 K.
Török-Beese: 5000 q 75.5 k 20.50 K nov., 3500 q 75.5 k 20.45 K nov. II.
Beeskereki: 5000 q 75.8 k 20.55 K nov.
Felsőmagyar: 500 q 78.5 k 20.95 K.
Rozs: 200 q 14.60 K kp par., 100 q 14.60 K kp. p., 200 q 14.55 K kp. p., 100 q 14.60 K kp. p.
Az árak 100 kilogrammonként, koronaértékben értendők.

A készáruipiaczon jegyzéke a mai tőzsdén a követőező volt:

Buza	híllós	ára 100 kg.	híllós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	20.70—21.25
76	20.30—20.70	80	20.70—21.35	
77	20.40—20.80	81	—	
78	20.50—20.90	82	—	
Fejérmegyei	75	—	79	20.60—21.05
76	20.20—20.60	80	20.80—21.20	
77	20.30—20.80	81	—	
78	20.40—20.75	82	—	
Pestvidéki	75	—	79	20.65—21.15
76	20.25—20.65	80	20.75—21.25	
77	20.35—20.85	81	—	
78	20.45—20.80	82	—	
Bánsági	75	—	79	20.70—21.15
76	20.30—20.65	80	20.80—21.30	
77	20.40—20.75	81	—	
78	20.50—20.85	82	—	
Bácskai	75	—	79	20.75—21.20
76	20.30—20.70	80	—	
77	20.40—20.80	81	—	
78	20.55—20.90	82	—	
Rozs I-rendű	uj	—	—	14.80—14.90
középmínőségű	uj	—	—	14.60—14.75
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.50—14.90
II-rendű	—	—	—	13.70—14.30
Zab I-rendű	—	—	—	16.10—16.40
II-rendű	—	—	—	15.80—16.10
Tengeri belföldi	uj	—	—	11.90—12.10

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza októberre	10.03—03—01—10—06—07
Buza áprilisra	10.32—31—39—37
Rozs októberre	7.32—35—29—32—34
Rozs áprilisra	7.71—69—71
Zab októberre	7.80—85—78
Zab áprilisra	8.20—25—23
Tengeri májusra	5.53—52—57—53—54

1 óra 30 perccor zártnak:

Buza októberre	10.07—10.08
Buza áprilisra	10.37—10.33
Rozs októberre	7.34—7.35
Rozs áprilisra	7.71—7.72
Zab októberre	7.78—7.79
Zab áprilisra	8.23—8.24
Tengeri májusra	5.54—5.55

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonarakarok gabona és őrlemény forgalmáról és készleteiről 1910. szeptember 17-től szeptember 24-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Arpa	Zab	Tengeri	Liszt	Korpa
I. Készlet és forgalom.							
Készlet 1910. szept. 17-én.	320384	206377	183665	186070	360466	45700	23345
1910. szept. 17. szept. 24.	110370	22231	56665	46430	62328	7246	361
1910. szept. 17. szept. 24.	65938	3875	34793	15502	113199	9431	8977
Készlet 1910. szept. 24-én.	570796	224733	175537	217898	309595	43524	19726
II. Az 1910. szeptember hó 24-én megállapított készletek részletezése.							
A) Nyilvános áruraktárak.							
Bács	7650	2543	—	23612	149866	—	—
Beregyújfalu	6166	717	1202	527	377	—	—
Békéscsaba	17686	1106	1255	2842	1931	4556	—
Brassó	2120	2008	7858	9923	2175	—	—
Budapest	113671	244	14496	51614	73504	1104	8856
Sáktornya	7345	2858	41	4744	9351	14	—
Zegled	26396	188	1356	1242	2382	—	—
Debreczen	13452	49219	4924	6486	1262	—	3150
Érmihályfalva	2138	14670	—	903	949	—	—
Győr	7501	780	9439	10069	8332	28500	—
Hátsó	—	294	11062	—	12904	—	—
Hátsó	13760	31	96	786	468	—	—
Károly	1023	131	13	375	1308	—	183
Kassa	18995	725	11827	2588	505	282	803
Kisújszállás	84564	2587	764	177	—	—	—
Kisvárd	3721	13324	1150	132	80	90	—
Kolozsvár	16033	1721	1109	1862	380	1811	13
Marosudvar	139	812	173	388	130	23	—
Marosvásárhely	459	18	520	804	—	413	—
Ménfőcsanak	—	—	—	—	—	—	—
Mezőtúr	3163	671	135	4460	150	—	20
Miskolc	432	916	2597	216	102	—	—
Miskolc	1708	935	8407	2716	2426	852	347
Nagyberek	73740	614	392	7753	2669	—	—
Nagykanizsa	4131	4299	27329	2754	7451	—	—
Nagykároly	4347	19429	881	1893	—	—	—
Nagyszalonta	19394	4774	318	6238	728	1665	3237
Nagyszombat	365	1064	117	1228	649	—	—
Nagy-Vár	—	—	—	—	—	—	—
Nyiregyháza	4983	29553	1490	1144	617	—	—
Nyitra	636	113	14288	314	99	—	—
Pancsova	258	101	—	—	—	1189	24
Pozsony	3303	68	30910	1747	191	3560	—
Szatmárnémeti	12974	63	1414	439	1625	9	95
Szeged	8915	—	—	—	855	917	—
Szoboszló	14073	588	7095	159	223	—	—
Szombathely	721	63	259	5800	—	536	9
Temesvár	25128	224	943	4386	303	37	260
Versecz	2421	157	88	2016	9767	878	—
Eszék	—	—	—	—	—	—	—
Sziszek	282	—	343	6518	13454	880	—
Zágráb	—	—	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonarakarok.							
	3541	1281	4242	302	146	226	105

Budapesti gabonaforgalom.
1910. szept. 26-ától 1910. szept. 27-ig.

	Erkezett	Elszállított
	m é t e r m á s s a	
Buza	30347	9140
Rozs	3064	2853
Arpa	5865	3000
Zab	5210	8434
Tengeri	2578	7784
Lászi	5304	21161
Korpa	—	2841

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIXÁSVÁNY VIZ

BAKTERIUMMENTES legszépségsavdusabb természetes ásványvíz
ÜDÍT, GYÓGYÍT. Kapható mindenütt.
Budapesti főraktár: Eötvös-utca 44. Telefon 86-35.

Értéktőzsde.

A mai tőzsdének is akadt favoritja, a Városi Villamos Vasut részvénye, amely ma egészen 415.50 koronáig emelkedett. A nemzetközi értékekben nem volt nagy forgalom, de azért az értékek tartottan záródtak. A helyi értékek piacza azonban szilárd volt, mi mellett majdnem valameny érték emelkedő irányt követett. Különösen a két villamos vasut és ezek között is kivált a Városi villamos rendkívül élénken volt keresve, minek folytán az előbbi 6.50 koronával, az utóbbi pedig 2.50 koronával emelkedett. Ezenkívül jól volt keresve az Északmagyar közén, a Drasche, a Spódiumgyár, a Felten és Ganzgyár, míg a Danubius inkább kinnálva volt jobban. Az utótőzsdén pedig a Leszámitoló részvényei emelkedtek 10 koronával. Forgalmomba került: Hazai bank 310 koronán, Magyar bank 753.50—755—754 koronán, Agrárbank 497—497.50 koronán, Kőbányai gőztéglagyár 1700 koronán, Északmagyar közén 356.50—356.90 koronán, Drasche 645—647 koronán, Spódium 179—184 koronán, Felten 1123—1130 koronán, Atlantika 315 koronán, Aszfalt 213—212—214 koronán, Lipótvárosi takarékpénztár 210 koronán, Kereskedelmi bank 3835 koronán, Danubius 495—493.50 koronán, Ganzgyár 3810—3830 koronán, Ruggyanta 476 koronán.

Az előtőzsdén köttetett: Osztrák hitel 669.50—668.50, Magyar hitel 861—859.25, Államvasut 761—759.75, Leszámitolóbank 605.50, Jelzálogbank 489.75—489—489.50, Rimamurányi 696—698.500—698, Városi villamosvasut 409—412.75, Közúti 768.75—768—768.50, Magyar koronajáradék 91.70—91.60—91.65 koronán.

A déli tőzsdén köttetett: Osztrák hitel 668.50, Magyar hitel 859.50—860.50, Államvasut 760, Leszámitolóbank 605.50, Jelzálog 489.50, Közúti 768.50—771, Városi villamosvasut 413—415.50.

Utótőzsde. Osztrák hitel 670.25, Magyar hitel 861, Államvasut 759, Jelzálog 489.75, Leszámitoló 615.50, Rimamurányi 698.50, Városi 415.50, Közúti 769.75.

Bécsi gabonafőzsde.

Bécs, szeptember 28. (Saját tudósítónktól.) Egybehangozón a külföldi tőzsdékkal itt is lanyha lett az irányzat a nélkül, hogy a forgalom nagyobb terjedelmet öltött volna. Buzában az eladók 5 fillérrel lényesebbek az árakat, de így sem volt lényegesebb üzlet, rozs is 5 fillérrel olcsóbb lett, árpában stagnált a forgalom, ami nem érintette ennek a cikknek szilárd irányzatát, zab ártartó volt.

Jegyzetett **buza:** Tiszavideki 10.90—11.45, bánáti 10.55—11, székesfehérvári 10.35—10.85, mosoni és győri 10.25—10.65, felsőmagyarországi 10.25—10.75, déliavasuti 10.35—10.75, marchfeldi 9.95—10.35.

Rozs: felsőmagyarországi 7.80—8, csepeli 7.75—7.95, győri 7.50—9, pestmegyei 7.85—8.05, déliavasuti 7.75—7.95, különféle magyarországi 7.75—7.95, ausztriai 7.65—8.

Arpa: Morvaországi 8.70—9.50, marchfeldi 7.70—8.70, felsőmagyarországi 7.55—9.50, csepeli 7.50—9, középplunai állomások 7.25—7.75, déliavasuti 7.50—8.60, északmagyarországi 7.25—9, takarmány 6.50—7.

Magyar tengeri 6.25—6.55.
Magyar zab 8.25—8.75, válogatott 8.65—8.95, ausztriai 8.20—8.45.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 28. Tekintettel a nemzetközi pénzviszonyokra, az előtőzsdén a spekuláció tartózkodóan viselkedett. A két hitelrészvény átmenetileg megszilárdult a magyar kölesön küszöbön álló megkötésének hírére, de később az irányzat elgyengült. Korlátok közt a forgalom szűk keretek között mozgott. Dunagőzhajózási részvények realizációkra hanyatlottak. A déli tőzsde megnyitása-kor Bankverein-részvények helyi vásárlásokra élénkültek, alpesi részvények is javultak, egyébként a piac nyugodt volt. Később a vezető értékek esékly forgalom közepette alig változtak. Berlin tartott irányzatot jelentett.

10 óra 45 perczkor. Osztrák hitel 668.50, Magyar hitel 859, Laenderbank 535, Bankverein 557, Union 625, Államvasut 760.75, Déliavasut 117, Alpesi 770.50, Rimamurányi 697.50, Dunagőzhajózás 1170, Török sorsjegy 256.50.

1 óra 30 perczkor. Osztrák hitel 668, Magyar hitel 859, Anglo 317, Bankverein 559.25, Laenderbank 534.50, Unionbank 624.50, Államvasut 759.75, Déliavasut 117, Dunagőzhajózás 1172.50, Alpesi 769.75, Prágai vasut 2845, Rimamurányi 697, Orosz járadék 103.80, Török sorsjegy 257.

Bécs, szept. 28. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 111.60, Tiszai és szegedi köles-sorsjegy 156.50, Magyar hitelbank részvény 860.50 Magyar leszámitoló és váltó részvény 6 5.—, Rimamurányi 696.60, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.50, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 91.80, Magy. nyere-m. köles. sorsjegy 24.50, Kassa-Oderbergi Vasut-részv. —, Magyar jelzálogbank 488.—, Magy. kereskedelmi bank —. Az irányzat nyugodt.

Bécs, szept. 28. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 98.25, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.60, 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 316.—, Bécsi Bankverein 559.50, Osztrák magyar bank 18.40—Déli vasut 117.75, Dunagőzhajózási társ. 11.70 Dohány-részv. 377.—, Cs. k. arany (vert) 11.87, Német bankv. 117.67, Osztr. Lloyd 876.—, 4.2 száz. ezüst jár. 98.25 —, Osztr. koronajáradék 98.25, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelfintézet részvény 670.25, Union-Bank 624.75 Osztrák Landerbank 535.—, Osztrák-magyar Államvasut 768.75, Elbe-völgyi vasut —, Alpesi részvény 769.60, 20 frankos 19.09, Londoni váltóár 210.35, Lipótkohó —, Török sorsjegy 257.50.

ÉKSZEREK
EZÜSTNEMŰEK

egyházi szerek, órák, angol, francia és kínai ezüst dísz tárgyak gyári áron a legújabb angol rendszer szerint beosztottak részletfizetésre

Sárga János
ékszergyártó Kolozsvár
Képes nagy árjegyz. ingyen

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 28. (Értéktőzsde.) A birodalmi bank elnökének a Reichsanzeigerben megjelent beszéde tartós hatást gyakorolt, amelynek egyik jele volt, hogy a mai tőzsde általánosan tartózkodó irányzatú volt. Az árfolyamok azonban megnyitáskor tartották magukat, bár főleg bányáértékek némi visszaesést mutattak. Erősebben engedtek villamosági részvények, amelyekben hír szerint terjedelmes Lausse engagementok vannak. Futólag gelsenkircheniek élénken adták-vették, mert olyan hírek voltak forgalmomba, hogy az Annmetz-Friede kohómu fuzionálni fog a Viktor bányaművel, amelyben a gelsenkircheni bányatársaság érdekelve van. Később gyöngülés volt észrevehető a Kanada Pacific-részvények kivételével, melyek New-Yorkra élénk keresletnek örvendtek. Déli vasuti részvények is kissé emelkedtek. Handelsanteile ellenben nyomottak voltak. Az utótőzsdén Kanada Pacific-

részvények folytatták emelkedésüket. A készáru-piacz ipari értékei tulnyomórészt gyöngébbek voltak. Napi pénz ultimón tul 6 és fél százalék, magánkamatláb 4 és fél százalék.

Berlin, szept. 28. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.60, osztrák hitelrészvény —, Déli vasut 12.50, orosz bankjegyek 216.45, 4 százalékos új orosz kölesön 94.50, Disconto Commandit 189.40, Dinamitruszt 1 2.29, Harponi 192.50, Unifikált török járadék 91.20, 4.2 százalékos ezüst jár. 93.10, 4 százalékos magyar arany-járadék 98.50, Magyar koronajáradék 91.40, Osztrák-magyar államvasut 152.40 Bécsi váltóár 849.—, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 288.—, Gelsenkircheni 219.—, Laurakohó 176.10.

Frankfurt, szept. 28. Zárlat. 4.2 száz.-os papír-járadék 97.—, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 98.25, Magy. ar.-jár. 93.50, Osztr. hitelfint. részv. 299.75, Osztrák-magyar Államvasut 162.75, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.—, Bécsi Bankverein 140.50, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölesön 76.20, 4.2 százalékos ezüst-járadék 97.10, Osztrák koronajáradék 93.40, Magyar koronajáradék 91.50, Osztrák-magyar bank 131.45, Déli vasut részvény 22.50, Elbe-völgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.75, Párisi váltóár 809.25, Union bankrészv. 156.—, Alpesi részv. —.

Hamburg, szept. 28. (Zárlat). 4.2 százalékos ezüst-járadék 98.70, 1860. sorsjegy 174.—, Déli vasut 22.25, 4 százalékos arany-járadék 98.90, Osztrák hitelrészvény 910.25, Osztrák-magyar államvasut 162.25, Olasz járadék —, 4 százalékos Magyar arany-járadék 93.90.

London, szept. 28. Angol consol 80.1/4.

Páris, szept. 28. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 97.10, Osztr. arany-járadék 101.15 Magyar arany-járadék 95.70, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505.50 3/4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 285.—, 5 százalékos marokkói járadék 520.— 4 százalékos 1890. román köles, 95.90, 4. százalékos amort. románjár. 1905. —, 5 százalékos orosz járadék 106.20, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 101.30, 4 százalékos spanyol jár. 96.10, 4 százalékos unifikált török jár. 98.12, Török sorsjegy 218.—, Török dohányrészvény 400.— Osztrák földhitelfintézet —, Osztr. Landerbank 575.— Magyar jelzálogbank 518, Banque de Paris 1860, Banque Ottomane 680.— Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut —, Hartman gépgyár 648.— Rio Tinto 16.72, Sucrerie d'Egypte 82.—, Tula 379.— Urikányi köszén 195, Chartered 41.50, De Beers 381.50 East Rand 184.—, Jagersfontein 215.—, Trans. Land Comp. 65.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.87, Váltó német piacokra (rövid) 128.53, Váltó Bécsre (rövid) 104.92, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz arany-váltó rövid 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csekk Londonra 252.40, Magánkamatláb 4 1/2.

Üzleti tudósítások.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és községökön igazgatóságától.) Szeptember 28. Előző napi eladatlan maradvány 604 drb sertés, 34 drb süldő. Mai felajátás 893 drb sertés. Összesen 1497 drb sertés, 34 drb süldő. Eladatott 998 drb sertés, 13 drb süldő. Mai maradvány 499 drb sertés, 21 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirsertés. Öreg I. rendű 350 lg. feül életsúlylevonással 144—148 fillér. Öreg II. rendű 280—350 kg. életsúlylevonással 140—144 fillér. Fialat nehéz 300 kg. feül életsúlylevonással 150—160 fillér. Fialat közép 220—300 kg.-ig életsúlylevonással 156—166 fillér. Fialat könnyű 120 kg.-ig életsúlylevonással 166—168 fillér. Süldő belföldi életsúlyban 134—144 fillér. (Az árak minden levonás nélkül kgként életsúlyban értendők.) A vásár irányzata közepes, Az árak változatlanok.

Kőbányai sertéspiacz.

Szeptember 28. Magyar elsőrendű Fialat nehéz (páronként 520 kilogrammon felüli súlyban) 145—146 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 150—152 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 152—156 fillér. Könnyű (páronként 240 kgr.) 158—162 fillérig.

Sertéslétszám: 1910. évi szept. hó 26. napján készlet 35531 drb, — 1910. szept. hó 27-én felhajtatott 140 drb, — 1910. szept. hó 27-én elszállított 164 drb, — 1910. szept. hó 28. napjára maradt készletben 35507 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: üzletlens.

Felolós szerkesztő:

FURJESZ LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARKÁD.**

Reggeltetés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűvíz

székességi gyomort 3-4 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi huszonnégy óra alatt az Alföld déli nagyobb felén, meg a szomszédos dunántúli és alduiai részeken fordult elő néhány mm-nyi, itt-ott 55 mm-t meghaladó eső. A hőmérséklet emelkedett és maximuma Fiumében 25 fok C, a minimum pedig Árvaváralján meg Rozsnyón 2 fok C volt.

Prognózis a következő 24 órára

Enyhe idő várható, elvélve esővel.

(Sürgöny-progn.: Enyhe, elvélve csapadék.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás +, A hőmérséklet, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

Kivonat a hivatalos lapból.

Szeptember 28.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Szentiványi Kármán vámszedőt a belobreskai mellékhativatalnál, a X. fizetési osztályban való meghagyása mellett, vámtisztté a budapesti fővámvivatalhoz;

a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a szabadkai állami gyermekmenhely bajai telephelyére Szepessy Mária okleveles tanítónő, debreczeni lakos ideiglenes telephelyigyelővé;

a budapesti itélőtábla elnöke dr. Puchó Gusztáv budapesti lakost és Tamáskövi Jenő beszteczébányai lakos, ügyvédjelöltet a budapesti itélőtábla területére díjaz joggyakorlókká;

a szombathelyi pénzügyigazgatóság Rácz József kisegítő szolgát a pénzügyigazgatósághoz hivatalsszolgávé;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Steffó Károly, Szemerédi Agoston, Krivanek Rezső, Krivanek Rezsóné, Erőss Karolina esévi róm. kath. felekezeti iskolai tanítókat, illetve tanítónőt a csévi, továbbá Kordis Viktor okleveles tanítót a farkasréti állami elemi népiskolához rendelt tanítókká, illetőleg tanítónővé nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Zádor József malaczkai járásbírói betöltéséhez telek-könyvvizetést, a rendes létszámba való beosztása mellett, pécsi törvényszékhez, Sági János keszthelyi járásbírói telek-könyvvizetést pedig a móri járásbíróihoz; a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Engyel Géza és Engyelné, Kubinyi Róza helpai állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónőt a feketeerdői, Czavár A. Gyula állami elemi iskolai tanítót a nagyszredistyei, Rettgei Julia nagyapási állami elemi iskolai tanítónőt a koháryházi, Soós Árpád mákói és Márkó Lajos kidei, valamint Heteyi Gabriella kidei és Gáspár Anna balaivárisi állami elemi iskolai tanítókat, illetve tanítókat, valamint Siposs Jenő páczini és Kéry Ferenc apátikai állami elemi iskolai tanítókat közsékössösen, Óváry János szálvai állami iskolai tanítót pedig a dimvári, végül Schwarz Ida nagyteremiai állami elemi iskolai tanítónőt a tápióbicskei állami elemi iskolához eddigi minőségükben áthelyezte.

Véglegesítés. A földművelésügyi miniszter Váry László és Frányó Ferenczét, az országos kémiai intézet és központi vegyikísérleti állomáshoz beosztott ideiglenes minőségű laboránsokat, továbbá Baló Andrást és Füzil Lajost a Mezőgazdasági Múzeumhoz beosztott ideiglenes minőségű hivatalsszolgákat ezen állásukban véglegesítette.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Rosenfeld Bertalan budapesti lakos Kerekesre, Elsner Lajos budapesti lakos Erőssre, Kohn Margit budapesti lakos Kerekesre, Kolvecz György homonnai lakos Kovácsra, Kiskoru Grünstein Sándor komáromi lakos Garaira, Kiskoru Reisman Zoltán úngvári lakos Radnaira, Grósz Frigyes bpesti lakos a maga, valamint Sándor s Julianna nevű kiskoru gyermekei Nagyra, Kiskoru Löwy Arthur főherceglaki lakos Pálra, Löwy Ferenc főherceglaki lakos Pálra, Zigler (Sal) Sándor budapesti lakos család névnek Elekre kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. Az úngvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóknál járási számvizsgáló állásra 2 hét; a kassai törvényszéki fogháznál fogházmesteri állásra 4 hét alatt; a fiumei tengerészeti hatóságban négy részleg, Auréliánus (Torontal vármegye) postamesteri, a deveseri adóhivatalnál szolgái állásra 6 hét alatt lehet beadni a kellően felszerelt pályaműveket.

Gyomorfájdalmakat enyhít!

Rögtöni hatás mutatkozik gyomorgöres, gyomorhurut kólika, esőmőr, étvágytalanság, bőfűgés, felfűvódás, rosszullét, kimerültség, hányinger, kellemetlen szájíz, oldalszúrás, láz és migrén stb. hasonló bajnál, ha

„Novicum“ székelyhavasi gyomorkeverő honiszeret használja. Kapható a készítőnél:

KÁRPÁTI JÓZSEF

Arkos-Sepsiszentgyörgy 5. szám.

Egy nagy üveg ára 2 kor. Egy közép üveg 1 kor. 20 fill. és egy kis üveg 60 fill.

Postán legkevesebbet küld 3 nagy, 5 közép vagy 10 kis üveget 6 kor. utánvét mellett

a készítő vagy a Magyarországi főraktár:

Balla Sándor „Hunnia“ gyógyszerháza

Budapest, VII/5., Erzsébet-körút 56. szám.

VIZALLÁS.

Table with columns: Állomás, szept. 28. szept. 27., szept. 28. szept. 27.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

KASZNÁR NÁNDOR

Magyar Világ kávéház volt tulajdonosa még tavaly Bősben átvette

Grand Hotel National-t

Wien, II., Taborstrasse 18.

teljesen átépítette, megnagyobbította és mintaszerűen újonnan berendezte, 200 szoba, lift, villanyvilágítás, központi fűtés, a lakosztályok fürdővel ellátva, gyönyörű télikert, zene- és olvasóterem, kitűnő magyar konyha, étterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. é. közönség rendelkezésére. Telefon, interurban. Villanyos öszekötötés az összes pályaudvarokkal.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE

Table with columns: Államadósság, Záloglevelek, elsőségek, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok.

Mai záró árfolyam

Table with columns: Gőzmalomok, Iparvállalatok, Kőszekedési vállalatok, Sorsjegyek.

Mai záró árfolyam

Table with columns: Iparvállalatok, Kőszekedési vállalatok, Sorsjegyek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Csak megjövök...

A Balaton, a kert és a fákat
Ki tudja, hogy mikor látom megint?
Istenhozzádot sem mondok a háznak,
Kezem bucsuzón senkinek sem int.
Szépen, nyugodtan a kocsiha szállok,
Nem bántanak sem emlékek, sem álmok —
Csak elmegyek.

Berobogok magas, nagy házak mellett,
A bus, nehéz életnek közepén;
Megerkeztem, mert onnan mennem kellett
Mi változott — azt meg sem érzem én.
Otthon vagyunk. A kocsiból kiszállok,
Nem várnak ős emlékek, régi álmok —
Csak megjövök...

Szigeti László.

(Látogatás Edisonnál.) Egy francia újságíró, Forbin Viktor nemrégiben meglátogatta Edisons a világhírű föltalálót orangei (Newyork állam) laboratóriumában, amely munkatelepei közt a legnagyobb. A laboratórium gyártelepnek is beillik, de igen barátságossá teszik a parkok, a rétek, amelyek az egyes épületeket körül fogják. A középonti épület háromemeletes s nyolcvan méternél hosszabb, ennek egyik első emeleti termében fogadta Edison az újságírót. A terem hatalmas méretű falain körös-körül szőnyegek, medvebőrök, mindenféle állványon, az asztalokon tömérdek üveg, szűrőkészülék, lombik, fizikai és kémiai eszköz. Edison egy asztalnál ült s jóízűen nevetett: levelet olvasott föl munkatársainak, amelyben ismerőse egy kémiai műhelyben történt humoros esetről tudósította. A föltaláló még mindig a régi erében van, hogy hatvan évesnél idősebb, ezt csak kissé görnyedt tartása árulja el. Az újságírót egy benyilóba vezette, amelyben csak egy asztal és két székek van. Az az ő gondolkodó-szobája. Néha hekre is bezárkózik ide. Az újságíró megkérdezte tőle, hogy ha valamely találmánya már „utban” van, mennyi ideig képes dolgozni egyfolytában?

— Négy-öt napot majdnem minden alvás nélkül kibírok — felelte Edison. — Ilyenkor még ebédelni is futólag szoktam munkaközben. Már egészen hozzászoktam, hogy akkor alszom, amikor

akarok. Két napig meg vagyok minden alvás nélkül.

Edison laboratóriumában munkatársai között is vannak olyanok, akik három-négy napig dolgoznak szakadatlanul. Ez elengedhetetlen föltétele annak, hogy a föltaláló munkáját siker koronázza.

— Melyik találmányát becsüli ön a legtöbbre?

— Az izzólámpát.

— Melyek a legkedveltebb foglalkozásai?

— A kémia és a kísérletezés. Őszintén mondván azonban, gyakran nagyobb élvezetet szerez nekem, ha lóháton benyargalom a környéket.

Az újságírónak aztán megmutatták a laboratóriumot. Először egy harminczhárom négyszögletes területű és tizenhárom méter magas hatalmas terembe vezették be. A falak mentén álló állványokon egy oldalt gyönyörű ásványgyűjtemény, a többi oldalakon pedig a könyvtár van elhelyezve. A könyvtár becsületére válnék akármilyen nyilvános intézetnek: hatvan ezer kötet van benne, nem számítva a tömérdek tudományos folyóiratot és újságot. Ehhez csatlakozik Edison magán-dolgozó-szobája. Teljesen egyszerű, semmi sem árulja el, hogy a legnagyobb föltaláló, a középső asztalon egy csésze tej: Edison vacsorája. Gyomorbaja van, az orvosok szigorú életrendet szabtak ki neki. A másik oldalon az Edison-muzeumba nyílik az ajtó. Az állványokon üvegekben a legcsodálatosabb dolgok: fogak, csontok, csigahéjak, makaroni! Itt van Edison legelső ismert találmánya, a villamos számológép, más találmányai: a duplex és kvadruplex táviró, a kinematográf készítésénél használt alkotórészek, tölések, hengerek, antómiai fülmódellék stb. Az egyik melléképület valóságos gépgyárába megy: ott készítik a gépeket és eszközöket, amelyekre Edisonnak szüksége van. A másik melléképület 13. számú terme a fonográfiké: szerelvényekre szolgál. Ezer meg ezer különböző alaku tölést meg henger lehet itt látni. Edison el is beszélt, hogy ő még mindig dolgozik fonográfjának tökéletesítésén és olyan gépezetet akar szerkeszteni, amely a legkisebb eltérés nélkül adja vissza az emberi hangot.

Az ismert anyagok között, mondotta, egy sincs amely teljesen érzéketlen volna a hanghullámok iránt. Ha tudnánk olyan anyagot találni, amely a hangot tökéletesen visszaveri és elég szilárd arra, hogy a gép készítésénél alkalmazni lehet, meg van oldva a kérdés.

Ami legjobban meglepett a telepen — írja Forbin — Edison ügyeinek jogi képviselőse volt. Ez adhat talán leginkább fogalmat a nagy föltaláló működéséről. Saját ügyvédi irodája van neki, amelynek élén Dyer-Chester Frank dr., az Egye-

sült-Államok egyik legkiválóbb ügyvédje áll. Ez az iroda tartja számon Edison tömérdek szabadalmát, melyek a különböző államokban kétezeret meghaladnak, kezeli a számtalan pört, mely a találmányok jogtalan utánzásából, elsajátításából származik. Hogy csak egyes adatokat említsünk meg. Edisonnak hatvankilenc szabadalma van az izzólámpára és száznál több a fonográfra.

(Németország milliomasai.) A legújabb statisztikai kimutatás szerint Németország a legtöbb milliossal megáldott országok közé jutott. A hatalmas német állam vagyoni gyarapodása nem csak a közjólét terjedésében mutatkozik, hanem a nagy magánvagyonok szaporodásában is. Érdekes, hogy aránylag legtöbb milliomas lakosa Wiesbaden városának van, a hol tízezer lakos közül 20.7 milliomas. Utána Frankfurt, a bankárváros következik a sorban 17.9 arányszámmal, majd Charlottenburg 17.8, Bonn 15.3 és Berlin 8.4 arányszámmal. Abszolút számok tekintetében viszont Berlin vezet az 5 1453 milliomasával, utána Frankfurt következik 384, Charlottenburg 384, Wiesbaden 232 milliomas lakosával. Wiesbadenben a milliomasok száma tíz esztendő alatt kilenczvennel szaporodott meg: a harmincz milliossal nagyobb vagyonu milliomasok száma harminczegyz.

(Lakásínség az állati társadalomban.) Az „Állatvédelem” című lapban olvassuk: Azt mondják, hogy ha az Isten nyulat ad, bokrot is ad hozzá. Am ez nem mindig van így, hiszen sajnosan látjuk, hogy erdők, ligetek, csalikot letarolásával, tavak, mocsarak lecsapolásával hovatovább növekedik vadállataink lakásínséglete. Csoda-e hát, ha tanyát üt pl. a madár kutesében, ágyúcsőben, levélszékélyben, elvesztett vadászkeztyűben, stb. s csoda-e, ha a róka odu hiányában, talán kotoró kutyáktól való félelmében és talán hogy csirke-pecsenyéhez könnyebben és biztosabban jusson, a baromfiudvar közelében épült üresen álló disznóólban üt tanyát? Ily esetről ad számot egy alsóausztriai vadvédő-egyesület lapja, közölve, hogy egy freistadti parasztagda azt vette észre, hogy szárnyasaink száma hovatovább kevesedik. Sehogy se tudott a tolvaj nyomára akadni, míg végre a szomszédja, kinek sertésőljá hónapok óta üresen állt, értesítette, hogy őljában egy nőtény róka tanyáz öt serdülő kölykével egyetemben. Hogy ebben a különös bekvártelyozódásban nemcsak a természetes lakásínség, hanem a veres-frakkos állat közmondásos ravaszsága is szerepet játszott, az nagyon valószínű.

LIRA HERCEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

102

— Mint mondám, csak a gyermek volt akadály s a nő szeretője, hogy megszabadítsa ettől szerelmesét úgy segített a dolgon, hogy megegyezett egy szegény asszonnyal, ki valamikor kőristalány volt, hogy lopja el a gyermeket. Az asszonynak sikerült is végrehajtani ezt a tervet. Mialatt a halásznép távol volt a falutól s Madelon szeretőjénél időzött, az elhagyott házból elvitte a kis leányt s elszökött a környékről. Ez történt. A jóhiszemű halásznép azt hitte, hogy az asszony magával vitte a gyermeket. Géraut tekintélyes pénzzsszeggel vásárolta meg a szegény asszony hallgatását.

Néhány évvel később, mikor Madelon felvette a Coriolis nevet, megkérdeztem Géraut-ot, hogy mi történt a gyermekkel. Azt mondta, hogy a gyermek elpusztult valami betegségben, s nem bánna, ha az anyja is elpusztulna épp úgy. Coriolis éppen ez időtájt hagyta el első szeretőjét egy herceg miatt. Többé nem gondoltam a gyermekkel mindaddig, míg az a bizonyos estén szemembe ötlött a leány arca. Ez a lelenz valószínűleg azonos azzal a gyermekkel, kit Géraut ellopott, gondoltam, Brunó leánykája valószínűleg ez, gondoltam magamban.

— Ez még nem bizonyított, ez csak feltevés! — kiáltott Tricotrin. — A kis Madelon meghalt, mint ahogy azt önnek Géraut mondta; miért —

— Csak legyem türelemmel, azonnal ki fogom elégiteni. Mikor a gyermeket Párisban láttam, Géraut már régen halott volt. De én emlékeztem annak a kardalónőnek a nevére s elkezdtem Leroux Róza után kutat-

ni. Megtudtam, hogy a tenger mellékéről el-távozott végleg, mert valami lopást követett el, amiért sulyos börtönrre ítélték. Mikor a börtönből kiszabadult, felkerestem. Én tudtam, hogyan kell száját felnyitani. Elmondtam, hogy egy éven át czipelte magával a gyermeket, de mikor Géraut beszűntette a pénzküldeményeket s levelére sem felelt, azt írta neki, hogy a gyermek elpusztult skarlátban. Valóban azonban nem így történt a dolog. Leroux kis lánya tényleg meghalt s ezt el is temették, a kis Madelon pedig, mikor már terhére volt, az aljas nő kitette egy Loire parti erdőcskében s nemsokára ezután elutazott Amerikába. Coriolisnak nem merete visszavinni a gyermeket, mert félt Géraut haragjától, mivel pedig ő maga nem tudott vele mit csinálni s az sem volt módjában, hogy lelenzhez vigye, erre az utolsó lépésre határozta el magát. A gyermek akkor még nem tudott beszélni, csak a Miva nevet tudta kimondani, mert így hívták azt a kis kutyát, amely a háznál volt, s melylyel gyakran játszadozott.

— Ha ez még önnek mind nem volna elég bizonyított, akkor keresse fel a Chamont-beli fogházat; ott van most Leroux Róza. A Madlontól Coriolisig s a kis Madlontól Lira hercegnőjéig még csak egy lépés van! Én most itt fekszem betegen, nyomorultul. Ha előbb fedeztem volna föl a titkot, mily drágán vette volna meg a hercegnő hallgatásomat

XXVIII.

A kolostor kapui ismét megnyitlak s Tricotrin ismét kilépett a világra.

Szemei erősen tüzeltek, s úgy ment, mintha részeg volna.

Egészen bizonyos volt benne, hogy a haldokló görög beszéde nem volt hazugság.

Ezer emlék támadt fel lelkében egyszerre melyek mind azt látszottak igazolni, hogy a lelenz azonos Coriolis leányával. Valami

fájdalmas érzés lepte meg erre a tudatra. Most már kezdett emlékezni egyes motívumokra, melyek akkor elkerülték figyelmét. Egy alkalommal a színházban hirtelen összehasonlítást tett a gyermek s a közönség diadalordítása közt bókoló művésznek között. Ekkor oly hasonlatosságot talált a kis piros sapkás leányka s a híres énekesnő között, melytől valóban megdöbbsent; de ekkor igyekezett elhitétni magát, hogy téved s a hasonlatosságot élénk fantáziájának tudta be.

— Vajjon ez a hasonlatosság pusztán a külsőben nyilvánul? — kérdezte hirtelen önmagától visszagondolva a régi időkre. — Vajjon nem volt-e meg mindkettőjük szívében a vágy egyformán a kincs és a pompa után?

Coriolis leányában azonban volt valami az apa őszinteségéből és érzésteli szívéből. Az aranyhaj, a kedves, fakadó rózsabimbóhoz hasonló száj, a fenséges mozdulatok az anyától öröklötték át; a sötét szemek, melyekben a déli faj tüze égett, Brunó szelid, nyugodt arczából valók voltak s arról a fájdalomról beszéltek, melyet az egy életen keresztül hordott megcsalt szerelme után. — És épp úgy, mint ahogy a külső részben az atyáé, részben az anyáé volt a belső is egyesítette magában mindkettőjük tulajdonságait. Az anya könnyelműségét, az apa nemes gondolkodása szabályozta. Coriolis nagyravágyó s a matróz szenvedő poétikus lelke tették egészszé a gyermek lelkét.

Fáradtan s reménytelenül kereste fel Tricotrin a nyomor városát, Chaumont-ot, hol a fogház volt.

Gondolatai gyorsan kergették egymást, s ismét és ismét feltűnt szemei előtt ez a borzasztó kép, melyet a görög szavai tártak fel előtte, s szinte szerette volna, ha sohasem jön tudatára ennek a rettenetes körülménynek.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Csütörtök, 1910. szeptember 20-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

A vasgyáros.

Színmű 5. év. Irtá: Ölnet György
Fordította: Fái J. Béla.

Személyek:

Beaulieu marquisné Szacsavayné
Claire, leánya Aczél I.
Octave Mézáros
Blyny herceg Dezső
Préfekt báro Horváth
Sophie, neje Vizvári M.
Deblay Mihályfi
Suzanne, huga Váradi A.
Mouline, gyáros Kovács
Athenais, leánya Lenkey H.

Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Orvosok.

Komédia 5. felvonásban. Irtá:
Shaw Bernhard. Fordította:
Dr. Hevesi Sándor.

Személyek:

Sir Ridgton Goth
Sir Patrick Vágó
Walpole Z. Molnár
Ra Bonnington Sebestyén
Dubsdat Törzs
Jennifer R. Gombaszögi
Schoemaker dr. Dobi
Pienkino dr. Róthay
Emmy P. Tarnoki
Minni, szobalány Csatay
Redpeny Thurócz
Riprier Czobor

Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Városi Színház

Főszór:

A pesti háziúr.

Enekes életkép 4. felvonásban
Irtá: Ruttkay György.

Személyek:

Gelbjeser Gyöngyi
Erdei Juliska Hudacsék N.
Holl Endre Szalay
Varga Tamás Kabók
Irma Hidy I.
Moinárné Veszpréminé
Himos Lajos Fekete
Lantos Menyhért Kellér
Hajdu Róza Kelemen E.
Jozefa D. Illés
Józi Rummy I.
Garas János Bihary

Kezdeté 1/8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Hoffmann meséi.

Fantaszikus dalmű 3. felvonásban,
első és utójátékkal Zeaéjé szer-
zette: Offenbach Jakab szövegét
irtá: Barbier Gyula Fordította:
Dr. Váradi Antal, Fay J. Béla
és Radó Antal

Személyek:

Olympia Sándor E.
Giulietta Antonia
Antonia)
Coppellius)
Daperlutto)
Ariac)
Cochenille)
Pittichinaccio)
Feronc)
Hoffmann Székelyhidé
Miklos Ambrusné

Kezdeté 7 órákor.

URÁNTA SZINHÁZ.

Bonaparték szülőföldje.

Irtá: Dr. Láng Menyhért.

Kezdeté 1/8 órákor.

ROYAL-ORFEUM.

VII. Erzsébet-körút 31.

Este pont 8 órákor a szeptemberi műsor becsuja

A Freres Freres és a Ritchies csoport utolsó fellépteit.

A Trézsi, Nagyherceg, Lord Spleen, Márkiz és a zsvány utolsó előadás.

Előzetes jelentés.

Pénteken, szeptember 30-án, operettpremier:

A palatinus leánya.

A zenekart a szerző dr. Ascher Leó vezényli. Szombaton október 1-én először lép föl **Else Kupfer** a berlini Rheinhardt színházak hírneves művésznője.

TROCADERO

NEMZETKÖZI MULATÓ.

Telefon 15-10. VII., Király-u. 77. Telefon 15-10.

Igazgató: GRÜNER JAKAB.

Budapest legújabb látványossága

Elsőrangú mulató,

Ma és naponta

a fényes megnyitó műsor

20 elsőrangú attrakció.

Kezdeté fél 9 órákor. Penztartás 5 órákor.

Jegyek előre válthatók: Zipszer és König zeneműkereskedésében, Andrassy-ut 4. szám.

Bővebbet a falragaszok.

Szenzaciós ujdonság!

Stubnyai Fenyő Sósorszesz!

Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hülesből eredő összes bántalmaknál, úgymint: reuma, csusz, köszvény, fogfájás, fejfájás stb. kitűnő hatása. Hatás és jószágban felülmúlja az összes eddigi sósorszesz-készítményeket. — Kérje mindenütt a Stubnyai Fenyő Sósorszeszt. — Hat üveg rendelésnél portmentes szétküldés a készítőől!

DETRICH ENDRE gyógyszerész, Stubnyafüredő.

Kis üveg ára 40 fillér, nagy üveg 1 korona.

LEGÚJABB! AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-TÁRSULAT KIADÁSA.

Idegen szavak és nevek szótára.

A gyakrabban előforduló idegen nyelvű szállóigék, szólások és rövidítések magyarázatával. ...

Szerkesztette: **KELEMEN BÉLA**

Bármily gazdag is a magyar nyelv szókincse, lépten-nyomon kénytelenek vagyunk egy-egy fogalmat idegen szóval megjelölni. Még többször hallunk vagy olvasunk olyan idegen szavakat vagy neveket, melyeknek helyes értelmét hiába kerestük, mivel mindeddig nem volt megfelelő könyvünk, amelyben a kérdéses idegen kifejezések nyitjára akadunk volna. Ezt a hiányt osztalta el Kelemen Béla az ismert nevű szótáríró kitűnő munkája, amely a legtöbb idegen szónak, névnek, kifejezésnek értelmét és kiejtési módját, úgyszintén azok rövidítéseit is világosan és tömören ismerteti. Kapható a kiadótársulatnál (Athenaeum, VII. kerület Rákóczi-ut 54. szám), valamint minden hazai könyvkereskedésben.

A kötet ára
:: kötet ::
4
:: korona. ::

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20. Minden villanyvilágításra berendezett lakásban és helyiségben tartható **házi mozgófénykép előadás**.
Egy előadás díja K 50
A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

A kolera-veszély

idején ügyeljen minden ember a tisztaságra. Talán soha sehol sem volt olyan fontos a jó tanács, mint most a fenyegető vésszel szemben. Sürgős tanácsként hallgathatja meg mindenki azt, hogy ne mulasszuk el étkezés előtt kezünket dezinficiálni, szájunkat antiszeptikus folyadékkal öblögetni, hogy a kolera-bacillusoktól mentesítsük magunkat. A legegyszerűbb higiénikus követelmények

ellen

vét az, aki nem fogadja meg tanácsunkat s nem dezinficiálja magát állandóan és napjában többször **Diana-sósorszesz-szel**, amely a leghatásosabban öli meg a járványt okozó és terjesztő bacillusokat. A

legbiztosabb

védekezés a kolerabacillus ellen a **Diana-sósorszesz-szel** való mosakodás és szájöblögetés. Azt lehet mondani s ez állításunkat nemcsak a tapasztalat, hanem minden orvos és a hatóságok rendeletei is kétségtelenül bizonyítják, hogy csak ott remélhető

segítség

ahol a tisztaságra a legnagyobb gondot fordítják. Dezinficiáló hatásánál fogva legjobban ajánlható mosakodásnál, száj- és toroköblögetésnél a valódi

Diana sósorszesz

Kapható mindenütt. Postán legkevesebb 6 üveg szállítatik utánvétellel. Minden üvegnek plombálva kell lennie és minden üvegen rajt kell, hogy legyen a két szó

Diana sósorszesz

Egyedül készíti

Erényi Béla

gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5.

Ara egy üvegnek: 44 fillér. Egy nagyobb üveg: 1 kor. 10 fill. Egy legnagyobb üveg: 2 kor. 20. fill.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma és esténként:

FREGOLIA

ARTOIS BROTHERS KELETI JULISKA
Serg. BRENNAN, GLAUDIUS
és a többi elsőrendű attrakció.

Kezdeté 8 órákor.

Az első délutáni előadás okt. 2-án vasárnap lesz

Elővétel d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

A téli kertben reggeli 5 óráig **VÖRÖS** :: ELEK ciganyzenekara játszik. ::

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap!

Kezdeté 1/8-ór! Kezdeté 1/8-ór!
Ujdonság! Ujdonság!

Berta mindent vállal!

és

Tréfa házasság!

Böhözatok. Irták Glinger és Taussig, ford. és átd. Steinhardt.
Steinhardt Hunyadi és Szöke Szakáll kaczagató új magánszámakkal, és az elsőrendű külföldi számok. Éjjeltől reggel 5 óráig a remek téli kertben cabare, tánc és zene helyébe díj nélkül. Vasár- és ünnepnapokon délután 1/4-től 6-ig **mérésékelt helyi előadás.** — Jegyek d. e. 10-1-ig és délután 3-6-ig a mulatóban és özv. Konti Józsefné dohánytözsdejében, Andrassy-ut 29. és a Hungaria fürdőben.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1910. szeptember 29-én.

VIGSZÍNHÁZ

Csittul szívem!

Bobózat 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Veber. Fordította: Mérei Adolf.

Személyek:

Montinel Izabella Balbine Prudence Mirella Charles Amadée Savinien Richard Clackson Barruche őrnagy Danler Rendszabiztos

Kezdete 1/8 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

Balkáni hercegnő.

Operette 3 felvonásban. Írták: Frederick Lonsdale és Francke Curson. Zenejét szerzőtte: Rubens A. Pál.

Személyek:

Stefánia hercegnő Szergiusz Borsics miniszter Zsófia Hein Blatz Magda Heinrich pincér Olga udvarhölgy Hadnagy Kapitány Erna Fesur Emil vendéglős

Kezdete 1/8 órákor.

CIRKUSZ BEKETOW

Városliget. Telefon 107-46.

Ma csütörtökön, 1910. szept. hó 29-én délután 4 órákor az utolsó családi és gyermek előadás. Fel helyarák felnőttek és gyermekek részére, este 6 órákor nagy előadás. Mindketten előadásban Mr. Wichmann kiemelt szerepével. Magda, a habléány, nagy kiállításos néma játék és az egész nagy szeptemberi műsor. Idény vége október 2-án

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. szám.

Telefon 110-22. Telefon 110-22.

Minden éjjel pont éjfélől hajnalig.

34 elsőrangú ének- és tánc-attrakció

Miss Kathryn, Agi Renetta, Anna Christensen, Pia de Toloma, Ellen Wolff, La Marcelle, Elna Sörensen, French Billwood, Sascha Trost, Ainé Aida, Semmel-trió, Selma Bressendorf, Váradi Adél, Szép Erzsé, Perényi Nusi, Mezei és Mezei stb. stb. — Kukó Vincze és zenekara. Bal Mabilie. Belépőt éjjel 1 óráig 1 korona, azontul nincs belépődíj.

5000 drb Flanel takaró!

135/190 cm. nagyságban Jaquart Flanel takaró 1 frt 90 kr.-ért kapható

Szőnyeg-udvar

Budapest, Király-utca 32.

(az udvarban.)

Alapították 1895.

NAGYENYED-re Gyümölcsfacsemeték

sótányfák, díszosorjék, tülevelek, kerítés növények, boggyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok

(elsőrendű áru)

Európai és amerikai alma és gyökereveszők. (Oktató díszárjék kiváratra ingyen.)

FISCHER és Társa

Árjegyzéket kérésre és megrendelők szíveskedjenek „A KERT”-re hivatkozni

Telkek a Műös völgyben

Vízgazdag területen, közúttal a telepen, villamos végállomás közepében előnyös fizetési feltételek mellett, olcsó áron kaphatók. Felvilágosítás nyerhető a Balázs-féle vendéglőben, a villamos végállomásnál. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától feljebb — önként a Szilágyi telepen 5 éves lefektetésre. Vonatközelkedés közvágóhídról. Felvilágosítás nyerhető a Szilágyi telepi vendéglőnél. — Bővebb felvilágosítással a Budapest III. kerületi takarékpénztár Lajos-u. 183. szolgálatára.

FOLIES CAPRICE

Téli helyiségei Révay-utca 18. szám. Telefon: 14-22. Telefon: 14-22.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor. Az előadás kezdete 1/8 órákor.

9 1/2 órákor! Ma Ujdonság!

„Benősülés”

Vidéki társadalmi életkép. Írta: Satyr. Rendező: Rott Sándor. Végül 11 órákor! Ujdonság!

„Huszarenliebe”

Katonai humoresk. Írta: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor. Jegyek elővételben: Folies Caprice, Révay-utca 18. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Kötli, különlegességi tőzsde Andrássy-ut 29. és Sopronyi nagytőzsde Rákoczy-ut 1. 12 óra után az 1-85 emeleti „Casino de Paris”-ban a világ legelső ének- és tánc-attrakciók fellepte.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstszerkeket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

Tokaji Bortermelő Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5; Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felsőleges

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu K 12.70

Ladában:

20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor K 36.30

12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor K 40.25

20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor K 52.25

Hordóban:

60 liter 1903. évi tokaji asztali bor 59.40 kor.

60 " 1907. " " pecsenye bor 72.60 kor.

60 " 1904. " " szamorodni bor 89.10 kor.

60 " 1901. " " szamorodni bor 138.60 kor.

A csomagolásért, hordóért és ladaért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásáig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk. Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

Siposs Antal

m. zeneakadémiájában

Bpest, IV., Kecskeméti-u. 14.

az előadás már folyamatban van.

Beiratkozni egész napon lehet.

Nem ígérünk ingyen hangszer, hangjegyeket és idegen nyelveket, de ígérünk alapos oktatást és biztos sikert.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22.

Minden este pont 8 órákor

a szeptemberi műsor bucsuja.

A Fréres Fréser és a Ritchies csoport utolsó fellepte.

A Trézsi Nagyherceg, Lord Spleen, Márkiz és a Zsivány utolsó előadásai. Előzetes jelentés:

Pénteken, szeptember 30-án operettpremiére: **A palatinus fánya.** A zenekart a szerző: Dr. Ascher Leó vezényli. — Szombaton, október 1-én lép föl először **Else Kupfer** a berlini Rheinhardt színházak hírneves művésznője.

A téliertben éjjelkor **Royal-Cabaret** 34 új tánc- és ének-attrakció. Ball mabilie, ének, táncmulatság és cigányzene hajnali 6 óráig.

IX. évfolyam. IX. évfolyam.

LÖWY MAYER

okleveles zene tanár

zeneakadémiai előkészítő hegedű- tanfolyama és esti kurzusa

VI., Csengeri-utca 45. II. 14. (Aradi-u. sarok.)

alatt létezik. A tanítás szeptember 5-én kezdődik. A beiratások d. e. 9-12, d. u. 3-6-ig eszközölhetők.

IV., Váci-u. 23. Telefon 10-90.

GIERGL HENRIK

Villanyos ÜVEG- és BRONZCSILLÁROK

Lakások teljes BERENDEZÉSE világitó testekkel.

Régi lámpák és csillárok **ÁTALAKÍTÁSA.**

AZ ÉN UJSÁGOM

KÉPES GYERMEK HETILAP

Szerkeszti: PÓSA LAJOS.

Elbeszélés, vers, mese, mulattató olvasmány, tanulságos cikkek, számos kép a tartalma minden számnak; valamennyi azt a célt szolgálja, hogy bővítsa a gyermek ösmereit, hogy vidám ötletes formában szórakoztassa. A gyermekvilág régi kedves és jókedvű barátja, **TÁNYER-TALPU KOMA** a maczközömetség híres-neves ivadéka folytatja mulattató kalandjainak elbeszélését és íródeákja, **BOCS BALINT** írja az érdekes kalandok történetét. Ezer kaland, ezer tréfa. Az új évfolyam október 1-én kezdődik.

Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér.

Mutatványszámot kérésre ingyen küld a kiadóhivatal

Budapesten, VI., Andrássy-ut 10.

Hirdetések

felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Heti műsor:

1910. szeptember hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Városligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház	Uránia
30. Péntek	Tannhäuser	Föld	Taifun	Csákó és kalap	Balkáni hercegnő	A pesti háziur	—	Bonapartik szűl földje
1. Szombat	A hegyek alján	Föld	Amor, a pénzügnyök	Orvosok	Az elvált asszony	A pesti háziur	—	Az Országos Színészeteti Akadémia nem tart előadást.
2. Vasárnap	Anyegin	Stuart Mária	Csittul szívem	Hivatásnok urak	Balkáni hercegnő	A muzikusleány	—	—
		Föld	Taifun	Orvosok	Balkáni hercegnő	A pesti háziur	—	—

A Főtisztelendő PAPSÁG

szives ölmébe ajánlom
elsőrangu készítményeimet.

- PAPI** teljes szalon-öltöny 70—90 K
 „ szürke kamgarn sacco-
 öltöny 50—70 „
 „ fekete kamgarn- és
 peruvien-felöltő 44—52 „
 „ fekete havelok 30—50 „
 „ városi bunda 130 K^{tól} feljebb
 „ utazó bunda 85 „ „
 „ télikabát 60—90 K
 „ doubl hálóköntös 16—48 „
 „ fekete doskin- v. kamg.-
 nadrág 15—24 „

Lábzsák, lodenguba, csizma-nadrág.
Külön mértékszerinti osztály.
== Szigoruan szabott árak! ==

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari és kamarai szállító
férfi-, fiu- és leányka-ruhatelepe
Budapest, IV., Muzeum-körút 1. és 3.

Anyuskám!

Tudod-e hol kapsz
mesés AMERIKAI
cipőt? — Nézd meg
az én cipőmet és
vegyél a

Teddy Shoe Company
Budapest, Muzeum-körút 27.

Magyar Cementipari Gégyár
KORNIS TESTVÉREK
ARAD.

Gyártunk szabadalmazott RAPID és más cement-cserépgépet, hidraulikus, könyökpresszajtót és cementlap-asztalokat; betonosó-, vályu-, jászol-, határkő és kőmenyformákat; betonlomb, beton-téglegépet és mindenemű szer-
számokat. Ismerető nyo-
más alatt, kérjen áraján-
lást. Homok lelkismere-
tes felülvizsgálása és mér-
nöki látogatás díjtalan.

Szállítási hirdetmény.

A polai cs. és kir. tengerészeti arzenál parancsnoksága 1911-ik évi szükségleteinek biztosítására az alábbi sorszámokba beosztott anyagok szállítására általános pályázatot hirdet:

Sorszám	II. Festékek	Sorszám	XVI. Kauesuktárgyak
„	III. Tisztító vatta	„	XVII. Sárgarézkötegek, sár-
gáregyruadok, sárgaréz-
lapok, sárgarézdrót
„	IV. Bőrárak	„	XX. Vékony kötőfajták,
valamint hasonló kender-
gyártmányok
„	VI. Lenolaj	„	XXI. Göngyölegyszerűen és
kábelyszerűen vert kö-
tőfajták
„	VIII. Közönséges mósoszappa-
nok, gyertyák parafin és
stearinból	„	XXII. Spárga, kátránytalan
kenderből
„	IX. Seprők	„	XXIV. Aczéldrótömlők
„	X. Ecetek és kefék	„	XXVII. Nyerskendertömlők
„	XI. Faszén		
„	XIII. Kötegek, drót, bádóg,
szeg és réz		
„	XIV. a) Vörösréz csövek		
„	XIV. b) Sárgaréz csövek		
„	XV. Kötegek, surlóbádóg, be-
szegő bádóg öntött fémről		

Az egyes eladásra kerülő cikkekre, a szükségeltető mennyi-
ség, minőség és szállítási határidőt illetőleg az ajánlati minta és
a föltételi füzet adatai mérvadók.

**Az ajánlatok legkésőbb f. évi november hó
2-ig a polai cs. és kir. tengerészeti arzenál
parancsnokságánál benyújtandók.**

Ajánlati űrlapok és kellékek beszerezhetők, illetve meg-
tekinthetők a cs. és kir. közös hadügyminiszterium irodaigazgató-
ságánál, a bécsi tengerészeti osztálynál, a polai tengerészeti arzenál
parancsnokságánál, a triezsi tengerészeti kerületi parancsnokság-
nál, a budapesti tengerészeti detachemet parancsnokságánál,
valamint Ausztria-Magyarország minden kereskedelmi és ipar-
kamarájánál, továbbá a Villachi városi tanácsnál és a bécsi osztrák,
valamint a magyar kereskedelemügyi miniszteriumnál Budapesten.

Pola, 1910. szeptember havában.

A polai cs. és kir. tengerészeti arzenál parancsnokságától.

Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár.

Hirdetmény.

Az **EGYESÜLT BUDAPESTI FŐVÁROSI TAKARÉKPÉNZ-
TÁR** igazgatósága a folyó évi szeptember hó 28-án tartott közgyűlés határozata
alapján közhírré teszi:

1. hogy a takarékpénztár 12.000.000 korona részvénytőkéjének 15.000.000
koronára leendő emelésére és tartalékalapjainak nagyobbitására 5000 darab egyen-
ként 600 korona névértékű új részvényt darabonként 2000 korona kibocsátási
árfolyamon kibocsát.

2. hogy ezen 5000 db új részvényekre az **elővételi jog** a jelenlegi részvé-
nyeseinknek részvényeik arányában megadatik oly módon, hogy minden négy
darab régi részvényük után egy-egy új részvényt, illetve egyes részvényük után
1/4 ideiglenes részvényjegyet 2000 korona illetve 500 korona befizetés ellenében
szerezhessenek.

3. hogy ezen elővételi jog **különböni feltétlen elvesztésének terhe alatt a
folyó 1910. évi október 3-tól folyó évi október 15-ig déli 12 óráig terjedő záros
határidőben** központi főpénztárunknál (Budapest, V. ker., Dorottya-utca 4. sz.)
hétköznap 9 óráig déli 12 óráig délelőtti a régi részvény köpenyének lebélyegzés
végeti számgjegyzék melletti beszolgáltatásával és az esedékes befizetés teljesíté-
sével **bejelentendő.**

4. hogy minden egész új részvény illetve 1/4 ideiglenes részvényjegyet
2000 korona illetve 500 korona árának

1-ső részlete 600 K-val illetve 150 K-val az elővételi jog bejelentésénél
II-ik 700 „ „ 175 „ 1910. november 15-ig
III-ik 700 „ „ 175 „ 1910. december 15-ig

a befizetés napjától 1910. évi december 31-ig számítandó 5%-os kamatjának meg-
terítése mellett, központi főpénztárunknál d. e. 9-től 12 óráig bemutatóra szóló
ideiglenes részvényjegyek, illetve 1/4-ed részvényjegyek átvétele, illetve az azokra
vezetendő fizetési elismervény ellenében annál bizonyosabban befizetendő, mint-
hogy különben a megfelelő befizetési záros határidő lejártával minden ideiglenes
egész, illetve 1/4-ed részvényjegy, melyre az esedékes befizetésnek teljesítése el-
mulasztatott, érvénytelenné válik, s azokra vonatkozólag **birtokosaik minden jo-
gaikat, különösen pedig a korábban teljesített befizetésekre és a megfelelő rész-
vény újabb eladásánál elért ártóbbletre nézve is minden igényeiket, ez utóbbiakat
a takarékpénztár rendes tartalékalapja javára feltétlenül elvesztik.**

A II-ik és a III-ik részlet külön, vagy pedig együttesen, valamint az egész
kibocsátási ár egyszerre **előbb is** befizethető.

5. A teljesen befizetett ideiglenes **egész részvényjegyek minden egyes
darabja és az 1/4-ed részvényjegyek minden négy db-ja együttesen 1911. évi április
1-től 1911. évi december 31-ig** a bemutató által meghatározandó névre szóló és
az 1911. évi január 1-től járó osztalék felvételére jogosító részvényekkel ellátott
600 korona névértékű **egy-egy végleges részvénynyel becsereendő.**

Az elővételi jog bejelentője az egész és az 1/4-ed ideiglenes részvényjegyek
átvételével az azokban foglalt ezen feltételeket elfogadja s magára és jogutódjaira
nézve jogérvényesen kötelezőnek elismeri. Végre

6. hogy az új részvények kibocsátásával járó **költségeket és bélyegilletéket**
a takarékpénztár viseli.

Budapest, 1910. évi szeptember hó 28-án.

Az igazgatóság.

Berson

gummisarkok még is a legjobbak!
Mindenütt kaphatók.

Sneidig egyenruhák

legjutányosabban

Blum Sándor
elsőrangú egyenruházati intézetben ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

Harisnyák
fejlesztés kötőgépen olcsón
elvállalom P. Juliska,
Vörösmarthy-utca 48. sz.,
III. em. 25.

Kézimunka
hímzésekhez, butorhoz,
függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-u. 46. szám.

Gramofonok

tölcséresek és tölcsérnélküliek, elsőrangú gyártmányok, 30 koronától feljebb. Legújabb felvételi nagy tupa hanglemezek K 260 drbja. Szállítás minden irányban utánvét mellett. Kérjen jegyzéket.

GERŐ IGNÁC
Budapest, VIII., Stáhl-utca 5.

készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban

Butor EHRENTREU és FUCHS
testvérekéül
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 68-59.

ÁGYTOLLAK, „MARABU“-hoz,

Ágytoll-gőztisztítás. VII., Károly-körút 7. (A háztól való el- és visszaszállítás még aznap díjtalanul eszközöltenek.)

BUTOR

készpénzért és részletre, mely kényelmesen áremelkedés nélkül banknál is törleszthető.

Műbutor Kereskedelmi Részvény-Társaság
Budapest, IV., Aranykő-utca 5. Telefon 71-52.

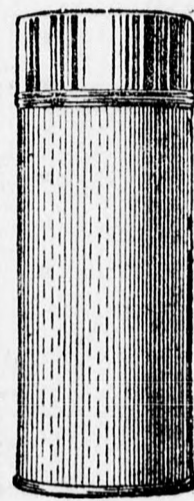
Nincs jéghiány!

Mert az „ISOLA“ palack 36 óráig jéghidegen tartja az italt a legnagyobb k. nikulában is minden előkészület nélkül, azaz feltétlenül szükséges, hogy katonatisztek, vadászok, turisták, utazók és a házon kívül tartózkodók „ISOLÁT“ vegyenek.

Kapható a következő nagyságban és áron:

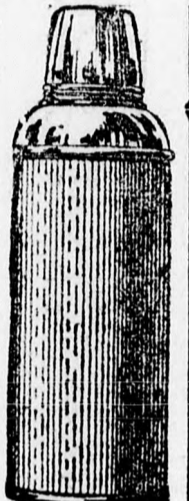
	1/2 lit.	3/4 lit.	1 lit.
fényes alum. fek. zom. burkolat	6.-	7.-	13.-
„ „ mübör	7.-	8.-	14.-
nikel pohár fek. zom.	7.50	10.-	16.-
„ „ mübör	8.50	11.-	17.-
„ „ bagaria bőr	9.50	13.-	19.-
„ „ nikel	10.50	15.-	21.-

Váltszj K 2.50
Börtök 6.- és K 9.50

„ISOLA“

vagylat és ételtartó, melybe a kész fagyalt és étel behelyezhető és 24 óráig tartás szerint fagyaltot vagy ételt tartatunk anélkül, hogy bármi előkészület kellene hozzá.

Az „ISOLA“ fagyalt- vagy ételtartó árai a következők:

	1/3 literes és 1 literes
Isola ételtartó	
fek. zom. burkolat	16.-
„ „ mübör	17.-
bagaria bőr	19.-
tiszta nikel	21.-
Isola palackok	
1/3 literes	27.-
1 literes	32.-
„ „	34.-

Az „ISOLA“ minden előkelő szállításban egy a fővárosban, mint a vidéken kapható. Félárú: Piskli és Haas sportháza, VI., Andrássy-út 13. — Figyelmeztetés! Okvetlenül „ISOLÁT“ kérjünk, mert a mely darabon nem ez a szó „ISOLA“ van bele domborítva, azt mint utánzatot utasítsuk vissza. „ISOLA“ prospektust ingyen küldünk.

Árlejtési felhívás.

A m. kir. földmivvelésügyi Minister 64885/IV. 1910. számú rendelete alapján egy mélyfúrású kut létesítésére nyilvános árlejtést hirdet.

A furás a deliblati kincstári birtok Nikolinzi praedium legelőjén készitendő; előirányzott mélység 200 méter, megálapított befejező vas furócső belső átmérője 210 mm. az előreláthatólag átfurandó talajrétegek homok, agyag és kavicsrétegek.

Tájékoztásul megjegyeztetik, hogy a kijelölt ponthoz legközelebb eső, meglevő furások ugyancsak a deliblati kincstári birtok Korni, Kistilva, Fehértelep és Kraván részein vannak.

Ajánlatot csakis az erre e célra szolgáló és a m. kir. Országos Vizépitési Igazgatóság Közegészségügyi mérnöki osztálynál (Budapest, V., Gorove-utca 3.) díjmentesen kapható úrlapon lehet tenni.

Furási feltételek és szerződés minta ugyancsak fenti osztályánál díjtalanul kapható.

Csakis oly vállalkozók ajánlata vétetik figyelembe, kik maguk hivatásszerűleg foglalkoznak a kutfurással.

Ajánlattevők tartoznak bánatbénzül 1500 koronát, vagy ilyen értékű állami munkálatoknál óvadékképes értékpapírt letétbe helyezni. A letétnyugta az ajánlatához csatolandó.

Az ajánlatok legkésőbb **1910. év október hó 31-ig** bezárólag a fenti osztály címére, zárt borítékban „Ajánlat a deliblati kincstári birtok nikoincezi mélyfúrású munkálataira“ címmel küldendők vagy adandók be, később, távirati uton érkezett, eltérő szövegű, vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A beérkezett ajánlatok a fenti osztály helyiségében 1910. év november hó 3-án déli 12 órakor fognak felbontatni. A felbontásnál az ajánlattevők vagy meghatalmazottjaik jelen lehetnek.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a 83000/1907. B. M. számú „Közszállítási Szabályrendelet“ értelmében a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

A kincstár fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árakra való tekintet nélkül szabadon fog választani, esetleg a furás létesítése tárgyában másként intézkedik.

Budapest, 1910. szeptember 20.

M. kir. földmivvelésügyi minister.

Gőzeke acetylen-lámpák

éjjeli szállításoknál gőzekekre alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák

kézi-, kocsi-, konstrukciós-, pózsa-, asztali-, udvari-, kert-, látható-

Acetylen-lámpák

Bárdi József

részvénytársaság.

Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 15. sz.

Sürgőnyelme: Pneumatik.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Telefon 16-28.

4087/010.

Feladasi hirdetmény.

A kolozsvári m. kir. telepítési felügyelőség hatásköre alá tartozó I. a folti m. kir. birtokkezelőség kezelése alatt álló boji birtok (Hunyad megye) 2266. hrsz. birtokrészéből 65 k. hold 120 négyszögöl bükk-erdőnek 14974 K 41 f.; a 2301. hrsz. birtokrészéből 183 k. hold 857 négyszögöl szintén bükk-erdőnek 90379 K 82 f. — az összes faanyagának tehát 105954 K 23 f. kikiáltási ár mellett; és

II. a Doboka (Szolnok-Doboka m.) községben fekvő „Branyistye“ nevű 61.62 k. hold és a Mogyóros nevű 24.28 k. h. összesen 85.90 k. hold kiterjedésű kincstári erdőben 4251 köbméterre becsült tölgy, cser, juhar és egyéb faemből álló **mű-, haszon- és tűzifának** 28643 K 45 f. kikiáltási ár mellett való eladása iránt a **folyo évi október hó 25-én**, d. e. 10 órakor a kolozsvári m. kir. telepítési felügyelőség hivatalos helyiségében írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Versenyezni szándékozók felhivatnak, hogy az ivenként 1 K bélyeggel és a fenti kikiáltási árak 10%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat jelzett időre a versenytárgyalás megkezdése előtt az árverező bizottsághoz annnyival is inkább nyujtsák be, mert elkésztet, továbbá távirati vagy utóajánlatok figyelembe véteteni nem fognak.

A beérkezett ajánlatok felett a nagyméltósági m. kir. földmivvelésügyi Minister ur fog dönteni.

A részletes árverési és szerződési feltételek a kolozsvári m. kir. telepítési felügyelőségénél, valamint a folti m. kir. kincstári birtokkezelőségénél a hivatalos órák alatt betekintheők.

Legmagasabb ajánlattevőre a ajánlat azonnal, míg a kincstárra csakis a felsőbb jóváhagyás után fog teljesítő erejűvé válni. Kolozsvár, 1910. évi szeptember hó 22.

M. kir. telepítési felügyelőség. (Boesky-tér 2)

Gummi-halólyag óvszer tuczonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tuczatnál :: 20% engedmény. ::

Nakira törv. védett, valódi indiai paragummi főfűkülönlegesség tuczatja 12.- koroná. 3 tuczatnál 20% engedmény.

Uterus-sprai feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 koroná.

Pessar-Ocl. orvosilag rendelve 2, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és discrétan küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 K. VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR
PONTOS CZIMRE ÉS A VÖRÖS KERESZTRE ÜGYELJÜNK.

A fájdalom

Ingyen könyv!

és rosszullet maga még nem betegség, hanem csak intőszava a természetnek, melylyel figyelmeztet bennünket arra, hogy szervezetünkben valami zavar van.

Ha tehát fájdalma van, vagy rosszul érzi magát, igyekezzék ennek okát felismerni. Olvassa el a „Modern Villamos Gyógyászat” szülő könyvet, melyből megismeri az általános és ideggyengeség, osz, köszvény, ischias, fej-és hátfájás, ideges szív, gyomor- és bélbajok, hűdések, benuások és különböző női bajoknak keletkezési okát és egyszerűs mind a legsikeresebb gyógyítási módját. — Ezt az érdekes könyvet szívesen küldjük el Önnek

ingyen és bérmentve minden kötelezettség nélkül

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet
Budapest, Semmelweis-utca 4., félem. 10/L.
Rendelőórák: hétköznapokon 10-1-ig és 3-6-ig, vasár- és ünnepnapokon 11-1-ig.

Szelvény egy ingyen könyvre. 1910. szept. 29.

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet
Budapest, IV., Semmelweis-u. 4., félem. 10/L.
Kérem részemre díjtalanul, portómentesen és zárt borítékban elküldeni a „Modern Villamos Gyógyászat” szülő művet.

Név: _____
Cím: _____

Nők részére külön női könyv.

MARGIT GYÓGYFORRÁS
(Beregmező)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: **Édeskúty L.**-nél Budapesten és a forrás közeliségénél Munkácsán.

IMMUNITÁS HYGIENIKUS ÁRUHÁZ
Budapest, IV. 2., Kossuth Lajos-utca 14-16.

„SANIN” (férfi óvszer) a gummi-technika legújabb vívmánya. Feltétlen biztos és utóéletlen biztonságú gyártmány egyedüli raktára. Tucza 6, 8 és 12 koroná.

GUMMI- és halólyag óvszerek tuczatja 2, 4, 6, 8, 10, 16 koroná. — Mindenféle betegpótlási czikkék. Szigorú titoktartás.

Egyéb **Képes árjegyzék ingyen.**

Korszakalkotó találmány!!

Sérvben szenvedők különös figyelmet felhívom

és. és kir. szab. pneumatikus pelottával ellátott sérvkötőimre. Ezek az egyedüli kötések, melyek teljesen fájdalom nélkül viselhetők, mert a pneumatikus pelotta a legerősebb rugó nyomását is érzéktelenné teszi és a legrégibb és a legnagyobb sérvet is fájdalomtalanul és teljes biztonsággal visszalátja. Ezernyi elismerőlevél a legelőkelőbb orvosoktól és tanároktól. Képes árjegyzéket ingy. és bérmentve küld.

KELETI J. os. és kir. szab. sérvkötők gyára
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17.
Alapítva 1878. Telefon 13-76.

Biztos siker! NŐK FIGYELMEBE! Biztos siker! Ártalmatlan! Ártalmatlan!

Antiseptikus és higienikus „Jano-óvszer” megakadályozza a bő gyermekágyás. Számos orvos által ajánlva. Használati utasítás mellékelve. Ára 3 koroná. Postai megrendelések titoktartás mellett esz szolgálnak. Kapható az egyedüli készítőnél, **BBAUN ERNŐ** „Szent Háromság” gyógyszerüzében Temesvár, Józsefváros 7.

FOGAK 3 koronától szájpada nélkül, gyökéreltávolítás főlés eses, aranykoronák és tartós fogtömések foghuzások érzéstelenítéssel. — Vidékiek 12 óra alatt kielégítenek. Régi hasznavehetetlen fogsort hasznavehetővé alakítok.

Dr. HEGEDŰS JAKAB fogorvos
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 41.
Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jóállás és fájdalom nélküli kezelés, tartós fogtömések 8 koroná. Vidékről beküldött műfogak még aznap javítva vissza. küldetnek.

Kérdezze meg házi orvosát

„SZENABELLA”

glicerín-crème toilettepapír felől, mely különösen aranyeres betegségnél csodálatos simulékony-sága miatt ajánlatik.

1 doboz ára 2 koroná.

Kapható minden jobb papírkereskedésben, drogériában és gyógytárban.

Készíti

Szénásy Béla

Csász. és kir. udv. szállító

levélpapír-áruháza

Bpest, IV., Ferenciek-tere 9.

NŐK! FÉRFIAK!

A legbiztosabb gyógyulást heveny és idült húgyeső-folyások ellen nyújtják a

KASANTOL-gyöngyök. — Nőknél fehérhólyás, férfiaknál húgyesőfolyás ellen a leggyorsabban ható szer. — Orvosiilag ajánlva. — Üvege 3 koroná, kizárólag

Örkény Hugó gyógyszerész-nél. BUDAPEST, Tökölly-ut 28. sz.

ÉVŐESZKÖZÖK
EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN
BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK. ÁRJEYZÉK 2000 PRAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívüli olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6-C.

Kiadók

1, 2, és 3 szobás lakások mellékhelyiségekkel modern épületben november hó 1-ére. Jó levegő, gyönyörű kilátás a budai hegyekre. Ugyanott műhelynek vagy üzletnek alkalmas souteirain helyiség is kiadó. Bővebbet: II. Logódy-utca 102. sz. Alagutnál a pallérnál vagy IV. koronaherceg-utca 3. sz. alatti bankban. Telefon 129-83. 29503

Mézédes tölviszölő

postakosaránként 3.—, mazsánként 48 kor., téli fajalmát 30, nemes birsalmát 20, postakosaránként 2.20, zöldbármikának, paradicsomnak 1.40. mázánként 20.—, házilag főzött mézédes szilvalekvárnak kilója 1.30, különleges baracklekvárnak 2.60 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrád.

Öreg hamis fogakat, zálogcédulákat ékszeresekről és ingóságokról, tört aranyat, régiségeket, butort és mindenféle tárgyat vesz Wyschogrod Jakab, Nagyfuvaros-utca 7., I. em. 11. Levelezőlapra jövek. 5953

2 és 3 szobás lakások elő-, fűrdő- és eselészobával novemberre kiadók, igen olcsó bérek. Maros-utca 11. Krisztina-körutnál. Telefon 10-67.

Pénzszekrényeket

űz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos u. 4/h.

Veres aionya

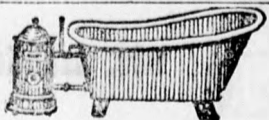
befőtt, szepességi, 5 kilós postakosár K 7. Baria József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29317

Juniperus

(nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50 Baria József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29315

Rizike

gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.—; sósleiben K 7.— Baria József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29319

Fürdőkádak

magy. kir. szab. fűtéssel jégszekrények, fotenül és gyermekkádak kaphatók

Wiesel Adolf Váci-körut 47. Podmaniczky-utca sarok. Telefon 91-20. 28793

A gyermekáldást

2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos titástást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbélyeg ellenében Frau A. Kanpa, Berlin S. W. 247, Lindenstrasse 51. 28694

Vigyázzon

ha meghült és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért.

A gyakorló

gyorsírók Társasága gyorsírói (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirásai magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre, beiratkozási díj naponként. Beiratási díj aincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrásy-ut 12. és Révay-utca 6. szám. 29644

„Hungária“ beszélő-gépek tölcsernélküliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa

Budapest, VI., Király-u. 76. Kérjen árjegyzéket.

Zálogcédulát,

Brilliantot, gyöngyöt, ékszert, aranyt, ezüstöt és régiségeket vesznek. Al-Wien porcelánt, régi bronz, osondtárgyakat, szobrokat és olajfestményeket vesznek. Kértes ékszerész és régiségeskereskedő Király-u. 85. Telefon 95-48. Meghívásra jövek.

SZÜLŐK!

Iskolákról, nevelőintézetekről (bel- és külföldiekéről) felvilágosítást ad, iskolai beiratásokat, nevelőintézetben, vagy családonkívüli ellátásra való elhelyezéseket ellát. Mindennemű tanügyet elintéző Magyar Tanügyi Intézet Budapest, VII., Rottenbiller-u. 5/a. Leányból kitűnő gazdaszönyt nevel a miniszterleg engedélyezett hól gazdasági, háztartási ipari és kereskedelmi iskola. Hat elemi végzettségű tanulókat már fölvesz. Az iskola intézménnyel kapcsolatos. Tanítás kezdete október hó 1-én. Felvilágosítást az iskoláról kizárólag a Magyar Tanügyi Intézet ad. Budapest, VII., Rottenbiller utca 5/a.

Alkalmi butoreladás!

15 szalon berendezés alkalmi vétel által, egyszerű és álm. fonalkivül olcsón eladotnak.

Butorraktár

IV., Kristóf-tér 8. I. emelet

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítése, összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80.

Alapítottát 1886-ban.

Előkelő hölgyektől veszek viselt ruhákat legmagasabb árban. Pollák Berta, Rákóczi-ut 82. III/4. Telefon 153-82.

KWIZDA-FÉLE FLUID
Klgyó-védjegy.
Turista-fluid.
Egész üveg ára K 2.—
Fél üveg ára K 1.20
Kwizda-féle Fluid
Valódián kapható a gyógyszerárterekben. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12., Andrásy-ut 26.

VALÓDI FRANCZIA GUMMI ÉS HALHÖLYGÖK
Lecje 1.75, 2.3, 10 Krig. 3 drb. legfinomabb miniat. K. STERYL
törvény-védett legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESÉG csak ezgyeménl kapható NEUMAYER LIPÓT BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRUT 33. AUERFÉNYHÁZ.

BUTOR
készpénzért vagy részlete minden kamat nélkül legolcsóbban. — Óriási választék polturos butorokban
Nagy Imréné
Budapest, VI. Váci-körut 9. feljárt Szerecsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 60 fillér.

Szabók részére mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs, Nagymező-utca 46.

25 koronaért készülnek eszt műhelyben mérték után remek szabásban, álm kiviteiben divatos férföltönyök vagy felöltők álm szövetekből, Lichtman Sándor főrészabó-mester Budapest, Rottenbiller-utca 4-A. sz. Vidékre postát minták bérmentve helyben szabásmunkát kívánatra házhoz küldöm. 28592

Olcsó butoreladás! a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig szeptember hó végéig minden elfogadható árban eladók. Patyi Kálmán Lőrincz, Budapest, Rákóczi-ut 19. Uránia színház mellett.

50 korona heti kereset, vagy 50--60% jutalék
szerezhető bárki által, aki az én Vagyon aluminium cég-tábláim és áruim üzemet átveszi; vannak közöttük érdekes újdonságok és versenytárs nélküli karácsonyi cikkek. A képviselőt mellékfoglalások gyánant is üzhető. Aluminium cikkek játsza elhelyezhetők. Utbagazítás és minták ingyen. Tudakozásra elég egy levelezőlap. Cím:

Anton Hruby Múglitz (Morvaország.)
Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetom.

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27663
+ Soványág +
Az egyedül eredménytől kísért háziaszer a dr. William Bartley tanár amerikai orvóp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek köblet. Hat-hét alatt 20 kilo gyorsodásért jótállat. Verszegényesség, gyöngesség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél különösen hatékony. Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készülő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Szélessy Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/A. Telefon 156-80.

Fodor József szőnyeg- és kárpitoskellékek nagykereskedő Váci-körut 14, Andrásy-utca 14. sz. dusan felszerelt raktárát szőnyegeket, függönyöket és takarókat, szabott árak mellett. Szervezett munkások 10%o engedményben részesülnek. — Telefon 135-47. 29502

Zenekedvelőknek Ingyen és bérmentve küldi most megjelent **képes főárjegyzéket** az összes hangszerekről **Marnitz Frigyes** műhangszerekészítő BUDAPEST, VIII./ József-körut 37-39. Óriási raktár gramofon és lemezekben. Kérjen külön árjegyzéket.

RIADÓ
legújabb lemezjegyzék most jelent meg. Minden gramofon tulajdonos saját érdekében kérje. Akinek még nincs gramofonja, kérje ingyen gramofon endszertünk prospektusát.
Szt. László Intézet Budapest, Veres Pálné-utca 16.

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetom.
Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27663

+ Soványág +
Az egyedül eredménytől kísért háziaszer a dr. William Bartley tanár amerikai orvóp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek köblet. Hat-hét alatt 20 kilo gyorsodásért jótállat. Verszegényesség, gyöngesség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél különösen hatékony. Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Készülő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Szélessy Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/A. Telefon 156-80.

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

BUTOR
30%o megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferencziok-tere 8 félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknél, mahogoni és palisander butorok, ural szobák, angol bórgranitárak és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárak. — Telefon 82-13. 28589

Csemegeszlő! legnemesebb fajokban muskotályal 5 kilót 2 1/2 koronáért, őszibarackot 3, vékonyhájú diót 2 1/2, almát, körtét, szilvát, birset 2 koronáért szállít Müller J. szőlőbirtokos Kiskunhalas.

BUTOR
részletfizetésre vagy meghatározott időre, azold és olyan árakban, mint készpénzvételnél, legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. Minden bank-összekötötés nélkül, miáltal a kamat elesik. Felvilágosítással szolgál
LISZT ISTVÁN BUDAPEST, most Kristóf-tér 8. I. em. Váci-utca mellett butor-raktárban. Telefon 171-38. Több mint 500 képpel ellátott árjegyzékünket bárkinek 60 fillér ellen franko elküldjük.

Titkos betegségek, huygcsőfolyás, huygcsőszűkület, hólyagbántalmak, alfesti sebek, bőrbetegségek, bujaker (syphillis) az onfertőzés utókövetkezményei, olgyengült térfioró, női bajok, fehérhólyás, stb. stb. alapas, gyors és gyökerez klgyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és lelkiismeretes gyóymódmánál fogva legjobban ajánljuk
Dr. Garai — szakorvos — rendelő-intézetét, Budapest, VI., Andrásy-ut 24.
FELTÜNÉS NÉLKÜLI eredményes gyóymódmánál fogva legjobban ajánljuk
Kívánatra gyóymódmánál fogva legjobban ajánljuk
Rendel naponta 10 órától 4-ig és esto 7-8 óráig.
Levelekre azonnal válaszol.